

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки на Комисията относно изключението от член 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на споразуменията за устойчивост на селскостопанските производители в съответствие с член 210а от Регламент (ЕС) № 1308/2013

(C/2023/1446)

Съдържание

	<i>Страница</i>
1.	Въведение 3
1.1.	Общ контекст 3
1.1.1.	Контекст на политиката 3
1.1.2.	Създаване на изключение от член 101, параграф 1 от ДФЕС с член 210а 4
1.2.	Правен контекст на изключението 5
1.2.1.	Член 210а се прилага само за споразумения за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията 5
1.2.2.	Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията и които не изпълняват условията по член 210а, може да се ползват от други правила 5
1.3.	Цел и приложно поле на насоките 6
2.	Приложно поле на член 210а по отношение на лицата и продукти, обхванати от разпоредбата 6
2.1.	Определение за предприятие и за споразумение за устойчивост съгласно член 210а 6
2.2.	Приложно поле на член 210а по отношение на лицата 7
2.3.	Продукти в приложното поле на член 210а 11
3.	Материално приложно поле на член 210а 11
3.1.	Цели във връзка с устойчивостта съгласно член 210а 12
3.2.	Стандарти за устойчивост, прилагани съгласно член 210а 14
3.2.1.	В споразумението за устойчивост трябва да се определи стандарт за устойчивост, отнасящ се до цел във връзка с устойчивостта 14
3.2.2.	Стандартите за устойчивост следва да водят до осезаеми и измерими резултати или в случаите, в които това не е възможно, до резултати, които са видими и могат да бъдат описани 14
3.2.3.	Стандартите за устойчивост трябва да са по-високи от съответния задължителен стандарт 15
4.	Ограничения на конкуренцията 17
4.1.	Какво представлява ограничение на конкуренцията? 17
4.2.	Какво не представлява ограничение на конкуренцията? 18
5.	Понятието „необходимост“ съгласно член 210а 19
5.1.	Въведение 19
5.2.	Понятието за необходимост 20

5.3.	Етап 1 — Необходимостта от споразумението за устойчивост	21
5.3.1.	Възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат по същия начин, като се действа самостоятелно?	23
5.3.2.	Необходимост от разпоредба(и) във връзка със споразумението за устойчивост	25
5.4.	Етап 2 — Необходимостта от ограничения на конкуренцията	27
5.4.1.	Естество на ограничението	28
5.4.2.	Интензивност на ограничението	29
5.5.	Примери за прилагането на теста за необходимост	32
6.	Времеви обхват на член 210а	36
6.1.	Споразумения за устойчивост, сключени преди публикуването на насоките	36
6.2.	Непреодолима сила	36
6.3.	Преходен период	37
6.4.	Непостигане на стандарта	37
6.5.	Текущ и непрекъснат преглед на необходимостта	38
6.5.1.	В кои случаи е вероятно вече да не е изпълнено условието за необходимост?	38
6.5.2.	Какви са вариантите за страните, когато ограниченията вече не се считат за необходими? ..	40
7.	Система за становища по силата на член 210а, параграф 6	40
7.1.	Заявители на искането	40
7.2.	Съдържание на искането	41
7.3.	Оценка на Комисията и съдържание на становището	41
7.4.	Срок за представяне на становище	42
7.5.	Промяна в обстоятелствата след приемането на становището	42
7.6.	Последици от дадено становище	43
8.	Последваща интервенция от страна на националните органи за защита на конкуренцията и на Комисията съгласно член 210а, параграф 7	43
8.1.	Постигането на целите на ОСП е застрашено	43
8.2.	Изключване на конкуренцията	45
8.3.	Процедурни аспекти	46
9.	Доказателствена тежест за изпълнението на условията по член 210а	47
Приложение А —	Блок-схема на оценката по член 210а	48
Приложение Б —	блок-схема на оценката по теста за необходимост	49
Приложение В —	Речник на термините	50
Приложение Г —	Член 210а от Регламент (ЕС) № 1308/2013 — Вертикални и хоризонтални инициативи за устойчивост	52

Приложение Д —	Примери за ограничения на конкуренцията	53
1.	Ограничения, свързани с цената	53
2.	Ограничения, свързани с пропускцията	54
3.	Ограничения, свързани с входящите ресурси	54
4.	Ограничения, свързани с клиенти, доставчици или територии	55
5.	Ограничения, свързани с обмена на информация	56
6.	Ограничения, свързани с начина, по който се определят стандартите за устойчивост	57

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Общ контекст

1.1.1. Контекст на политиката

- (1) Целта на настоящите насоки е да обяснят условията за прилагане на член 210а от Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ (Регламент за ООП), който беше въведен с Регламент (ЕС) 2021/2117 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ („член 210а“).
- (2) Член 210а беше въведен като част от реформата от 2021 г. на общата селскостопанска политика (ОСП) на Съюза, за да се подкрепи преходът към устойчива продоволствена система в Съюза и да се подсили позицията на производителите във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти.
- (3) За устойчиво развитие се говори в член 3, параграфи 3 и 5 и в член 21, параграф 2, буква е) от Договора за Европейския съюз (ДЕС), както и в член 11 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). То е и приоритетна цел, заложена в политиките на Съюза като цяло. Нещо повече, Комисията е поела ангажимент за изпълнение на целите на ООН за устойчиво развитие („ЦУР“) ⁽³⁾. В съответствие с този ангажимент Европейският зелен пакт представлява стратегия за растеж за превръщането на Съюза в по-справедливо и по-благоприятно общество с модерна, позволяваща ефективно използване на ресурсите и конкурентоспособна икономика, в която от 2050 г. нататък няма да има нетни емисии на парникови газове и в която икономическият растеж не зависи от използването на ресурси ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

⁽²⁾ Регламент (ЕС) 2021/2117 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1308/2013 за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти, (ЕС) № 1151/2012 относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни, (ЕС) № 251/2014 за определяне, описание, представяне, етикетиране и правна закрила на географските указания на ароматизирани лозаро-винарски продукти и (ЕС) № 228/2013 за определяне на специфични мерки за селското стопанство в най-отдалечените региони на Съюза (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 262).

⁽³⁾ Резолюция, приета от Общото събрание на 25 септември 2015 г., 70/1, „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“.

⁽⁴⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейският зелен пакт“ (COM(2019) 640 final).

- (4) Две ключови стратегии в рамките на Зеления пакт са от значение за веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти. В стратегията за биологичното разнообразие ⁽⁵⁾ е поставена амбициозната цел да се постигне обрат в тенденцията към загуба на биологично разнообразие чрез инвестиране в опазването и възстановяването на природата. В стратегията „От фермата до трапезата“ ⁽⁶⁾ предизвикателствата пред устойчивите продоволствени системи са разгледани по цялостен начин. Тя включва устойчиви практики за производство, преработка и търговия с храни, но също и устойчиво потребление на храни, здравословно хранене и намаляване на разхищението на храни. Преминването към устойчива продоволствена система може да донесе екологични, здравни и социални ползи и да предложи икономически преимущества.
- (5) В двете стратегии в рамките на Зеления пакт са описани редица незадължителни количествено измерими цели за подобряване на устойчивостта на селското стопанство до 2030 г., включително за: i) намаляване на общите продажби на антимикробни средства за селскостопански животни и за аквакултури; ii) намаляване на общата употреба на химически пестициди и на свързания с тях риск, както и на употребата на по-опасни пестициди; iii) понижаване на загубите на хранителни вещества вследствие на употребата на торове; iv) увеличаване на площта на земята, обработвана по правилата на биологичното земеделие; и за v) увеличаване на количеството площи, характеризиращи се с високо разнообразие на ландшафта ⁽⁷⁾. В стратегиите се описват редица действия, включително законодателни инициативи, за постигането на тези цели.
- (6) Операторите във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти, и особено отделните производители на селскостопански продукти („производителите“), играят решаваща роля в тези стратегии, при спазване на задължителните стандарти на равнището на Съюза и на национално равнище. Те могат да повишат устойчивостта и като надхвърлят задължителните стандарти на равнището на Съюза и на национално равнище.
- (7) Както е посочено в съображение 62 от преамбюла на Регламент (ЕС) 2021/2117, някои вертикални и хоризонтални инициативи относно селскостопанските и хранителните продукти, които имат за цел да прилагат изисквания, по-строги от задължителните изисквания, могат да имат положително въздействие върху целите във връзка с устойчивостта ⁽⁸⁾. Освен това такива инициативи могат също така да укрепят позицията на производителите във веригата за доставки и да увеличат техните възможности за договаряне ⁽⁹⁾.
- (8) В същото време операторите във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти може да бъдат възпрепятствани да се включат в сътрудничество поради необходимите финансови ресурси и поради опасения, свързани с прилагането на член 101, параграф 1 от ДФЕС спрямо такова сътрудничество.

1.1.2. Създаване на изключение от член 101, параграф 1 от ДФЕС с член 210а

- (9) С член 210а се създава изключение от член 101, параграф 1 от ДФЕС. Той беше приет от Европейския парламент и от Съвета по силата на член 42 от ДФЕС. В приложното му поле попадат споразуменията, решенията и съгласуваните практики на производители на селскостопански продукти, които са свързани с производството или търговията със селскостопански продукти и които имат за цел да прилагат стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на Съюза или националното право. Тези споразумения могат да бъдат или между производители („хоризонтални споразумения“), или между производители и други оператори на различни равнища на веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти („вертикални споразумения“).
- (10) За целите на настоящите насоки понятието „споразумение за устойчивост“, означава всеки вид споразумение, решение или съгласувана практика на производители на хоризонтално и на вертикално равнище, което (която) е свързано(а) с производството или търговията със селскостопански продукти и което(която) има за цел да прилага стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на Съюза или на националното право, независимо от формата на сътрудничество.
- (11) Споразумения за устойчивост, които отговарят на условията, определени в член 210а, са изключени от приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС и за тази цел не се изисква предварително решение.

⁽⁵⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“ (COM (2020) 380 final).

⁽⁶⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия „От фермата до трапезата“ за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система“ (COM (2020) 381 final).

⁽⁷⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“ (COM (2020) 380 final).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

⁽⁹⁾ Пак там.

1.2. Правен контекст на изключението

1.2.1. Член 210а се прилага само за споразумения за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията

(12) Член 101, параграф 1 от ДФЕС съдържа обща забрана на споразумения, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики, с които се ограничава конкуренцията. Ако с дадено споразумение се ограничава конкуренцията, то автоматично е нищожно и на страните може да бъдат наложени глоби, освен ако то не отговаря на условията за изключение съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС за изключението съгласно член 210а или за друго изключение от разпоредбата на член 101, параграф 1 от ДФЕС. Член 101, параграф 1 от ДФЕС се прилага за споразумения, които може да засягат търговията между държавите членки и които може съществено да ограничават конкуренцията. Член 210а се прилага само за споразумения за устойчивост, които попадат в приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС. Следователно той не се прилага за споразумения, които попадат в обхвата на режима *de minimis* ⁽¹⁰⁾ или които не засягат търговията между държавите членки ⁽¹¹⁾.

(13) При определени условия със споразуменията за устойчивост може да се ограничава конкуренцията. Разпоредбата на член 210а изключва от приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС определени видове споразумения за устойчивост, които отговарят на условията, предвидени в член 210а.

(14) Както при всички изключения от общ принцип, приложното поле на член 210а трябва да се тълкува стриктно, като се вземат предвид целите, преследвани с изключението ⁽¹²⁾. Целите и условията за прилагане на член 210а, както и ограниченията за прилагането му, произтичат изключително от Регламента за ООП.

(15) Видовете споразумения за устойчивост, които вероятно попадат в приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС, са обяснени в раздел 4 от настоящите насоки.

1.2.2. Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията и които не изпълняват условията по член 210а, може да се ползват от други правила

(16) Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията, но които не изпълняват условията по член 210а, може все пак да избегнат забраната, установена в член 101, параграф 1 от ДФЕС, ако попадат в обхвата на други изключения от този член.

(17) Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията и които не са обхванати от приложното поле на член 210а и на други изключения, предвидени в Регламента за ООП, са предмет на член 101, параграф 1 от ДФЕС. Производителите и операторите следва да анализират такива споразумения в контекста на хоризонталните насоки и вертикалните насоки ⁽¹³⁾ и следва да преценят дали техните споразумения могат да бъдат освободени съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС, включително съгласно някой от регламентите за групово освобождаване ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁰⁾ Съобщение на Комисията „Известие относно споразумения с незначителен ефект, които не ограничават съществено конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (Известие „*de minimis*“)“ (ОВ С 291, 30.8.2014 г., стр. 1).

⁽¹¹⁾ Известие на Комисията „Насоки относно понятието за засягане на търговията, което се съдържа в членове 81 и 82 от Договора“ (ОВ С 101, 27.4.2004 г., стр. 81).

⁽¹²⁾ Вж. в този смисъл решение от 14 ноември 2017 г., *APVE и др.*, C-671/15, EU:C:2017:860, т. 45 и 46.

⁽¹³⁾ Съобщение от Комисията „Одобрене на съдържанието на проект на съобщение на Комисията — Известие на Комисията: Насоки относно вертикалните ограничения (2021/C 359/02), C/2021/5038.

⁽¹⁴⁾ Регламент (ЕИО) № 2821/71 на Съвета от 20 декември 1971 г. относно прилагането на член 85, параграф 3 от Договора за категории споразумения, решения и съгласувани практики (ОВ L 285, 29.12.1971 г., стр. 46); Регламент (ЕС) № 1217/2010 на Комисията от 14 декември 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за някои категории споразумения за изследвания и разработки (ОВ L 335, 18.12.2010 г., стр. 36); Регламент (ЕС) № 1218/2010 на Комисията от 14 декември 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за някои категории споразумения за специализация (ОВ L 335, 18.12.2010 г., стр. 43); Регламент № 19/65/ЕИО на Съвета от 2 март 1965 г. за прилагането на член 85, параграф 3 от Договора по отношение на определени категории споразумения и съгласувани практики (ОВ 36, 6.3.1965 г., стр. 533); Регламент (ЕО) № 1215/1999 на Съвета от 10 юни 1999 г. за изменение на Регламент № 19/65/ЕИО относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора по отношение на някои категории споразумения и съгласувани практики (ОВ L 148, 15.6.1999 г., стр. 1); Регламент (ЕС) № 461/2010 на Комисията от 27 май 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз към категориите вертикални споразумения и съгласувани практики в сектора на моторните превозни средства (ОВ L 129, 28.5.2010 г., стр. 52); Регламент (ЕС) 2022/720 на Комисията от 10 май 2022 г. за прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно категориите вертикални споразумения и съгласувани практики (ОВ L 134, 11.5.2022 г., стр. 4).

1.3. Цел и приложно поле на насоките

- (18) Настоящите насоки имат за цел да се осигури правна сигурност, като се окаже помощ на производителите и операторите във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти при оценката на техните споразумения за устойчивост⁽¹⁵⁾. Настоящите насоки също така са предназначени да ориентират националните съдилища и националните органи за защита на конкуренцията относно прилагането на член 210а. В тях се предоставят указания относно: i) приложното поле на член 210а по отношение на лицата, както и относно продуктите, обхванати от разпоредбата; ii) материалното приложно поле на член 210а; iii) видовете ограничения на конкуренцията, които са изключени от приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС съгласно член 210а; iv) понятието „необходимост“ съгласно член 210а; v) приложното поле на член 210а във времето; vi) процедурата за искане на становище от Комисията относно това дали дадено споразумение за устойчивост, удовлетворява изискванията по член 210а; vii) условията за последваща интервенция от страна на Комисията и на националните органи за защита на конкуренцията; както и относно viii) тежестта на доказване по отношение на това дали са удовлетворени условията по член 210а. Като се има предвид колко огромно може да бъде разнообразието на видовете споразумения за устойчивост и на техните комбинации, както и на пазарните условия, в които те функционират, е невъзможно да бъдат дадени указания, приспособени към всеки възможен сценарий. Поради това настоящите насоки не представляват „контролен списък“, който може да се прилага механично. Всяко споразумение за устойчивост трябва да бъде оценявано в специфичния му стопански и правен контекст.
- (19) Въпреки че настоящите насоки са предназначени да бъдат в помощ на производителите и операторите на различни равнища на веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти, които обмислят дали да сключат споразумение за устойчивост или на онези, които вече са сключили такова споразумение, компетентен да тълкува член 210а е единствено Съдът на Европейския съюз.
- (20) В допълнение към член 210а, членове 172б, 209, 210 и 222 от Регламента за ООП също изключват някои споразумения, решения и съгласувани практики от приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС. В тези разпоредби са предвидени различни изисквания и те служат на различни цели. В някои случаи споразумение за устойчивост може да удовлетворява едновременно условията по член 210а и тези по друга разпоредба на Регламента за ООП. Приложимостта на всяка разпоредба трябва да бъде оценена поотделно.

2. ПРИЛОЖНО ПОЛЕ НА ЧЛЕН 210А ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЛИЦАТА И ПРОДУКТИ, ОБХВНАТИ ОТ РАЗПОРЕДБАТА

2.1. Определение за предприятие и за споразумение за устойчивост съгласно член 210а

- (21) Съдът е определил, че „предприятие“ е „всяко образувание, състоящо се от персонални, материални и нематериални елементи, което извършва икономическа дейност, независимо от своя правен статут и начин на финансиране“⁽¹⁶⁾. Всяко физическо или юридическо лице е предприятие, ако предлага продукти или услуги на даден пазар. Предприятие може да бъде отделен земеделски стопанин, семейно стопанство, земеделска кооперация, предприятие за преработка на хранителни продукти или мултинационална верига от търговци на дребно. В някои случаи публичните органи са предприятия, ако участват в икономическа дейност, която не е задача, която е част от съществените функции на държавата⁽¹⁷⁾.
- (22) Тъй като понятието „предприятие“ е с икономически характер, едно-единствено предприятие може да обхваща много юридически лица⁽¹⁸⁾. Това означава, че споразумение между дружество майка и изцяло притежавано от него дъщерно дружество или споразумение между две дъщерни дружества, изцяло притежавани от дружеството им майка, не може да бъде в нарушение на член 101, параграф 1 от ДФЕС, понеже споразумението не е между различни предприятия⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁵⁾ Вж също за повече подробности приложение А — Блок-схема на оценката по член 210а.

⁽¹⁶⁾ Решение от 16 юни 1987 г., *Комисия/Италия*, дело 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, т. 7; решение от 18 юни 1998 г., *Комисия/Италия*, дело 35/86, ECLI:EU:C:1998:303, т. 36; решение от 12 септември 2000 г., *Павлов и др.*, съединени дела C-180/98—C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, т. 75; решение от 25 март 2021 г., *Deutsche Telekom/Комисия*, C-152/19 P, ECLI:EU:C:2021:238, т. 72.

⁽¹⁷⁾ Решение от 18 март 1997 г., *Diego Cali & Figli Srl/Servizi ecologici porto di Genova SpA (SEPG)*, C-343/95, ECLI:EU:C:1997:160, т. 22.

⁽¹⁸⁾ Съвместното упражняване на стопанска дейност обикновено се оценява чрез анализ на наличието на функционални, икономически и органични връзки между субектите. Вж. например решение от 16 декември 2010 г., *AceaElectrabel Produzione SpA/Комисия*, дело C-480/09 P, ECLI:EU:C:2010:787, т. 47—55; решение от 10 януари 2006 г., *Ministero dell'Economia e delle Finanze/Cassa di Risparmio di Firenze и др.*, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, т. 112.

⁽¹⁹⁾ Решение от 24 октомври 1996 г., *Viho Europe BV/Комисия*, C-73/95 P, ECLI:EU:C:1996:405, т. 15—18.

- (23) Понятието „споразумение“ обхваща всеки акт, при който две или повече предприятия изразяват съгласието си за сътрудничество⁽²⁰⁾. Формата, под която е изразено такова съгласие, е без значение. Споразумение може да представлява както подписани и нотариално заверен договор или „джентълменско споразумение“, така и размяната на емотикони в текстови съобщения.
- (24) Понятието „сдружение на предприятия“ означава образуване, независимо от неговата форма, което се състои от предприятия от един и същ общ вид и което поема отговорността да представлява и защитава общите им интереси спрямо други икономически оператори, държавни органи и обществеността като цяло⁽²¹⁾. Примери за такива сдружения са търговски органи, професионални и регулаторни органи, както и кооперации, които сами по себе си не осъществяват стопанска дейност в сферата, която координират. Понятието „решение на сдружение на предприятия“ е широко и обхваща: i) правила и разпоредби; ii) официални решения, които са задължителни за един или повече от членовете; iii) кодекси на поведение; и iv) препоръки с незадължителен характер, които отразяват решимост от страна на сдружението да координира поведението на своите членове на пазара съобразно с условията, предвидени в препоръката.
- (25) Понятието „съгласувана практика“ означава форма на координация между предприятията, която, без да стига до осъществяването на същинско споразумение, съзнателно подменя рисковете на конкуренцията с практическо сътрудничество⁽²²⁾. Така например преднамереният обмен на поверителна информация между конкуренти би могъл да им позволи да се конкурират не толкова усилено, дори ако никога не са обсъждали изрично ограничаването на взаимната си конкуренция.
- (26) От гледна точка на практиката разграничението между „споразумения“, „решения на сдружения“ и „съгласувани практики“ не е от особено значение. Съдът е определил, че понятията се припокриват и че имат за цел „да се обхванат форми на тайно договаряне, които имат едно и също естество и се разграничават само по своите интензивност и проявни форми“⁽²³⁾.

Пример 1: производител започва да сертифицира всички свои ягоди като продукти без пестициди и начислява надценка за тяхната продажба. Конкурентен производител забелязва, че първият производител успява да продаде всички свои ягоди на по-високата цена и започва да прави същото. Скоро други производители започват да правят същото и са в състояние да начисляват надценка, тъй като всеки един от тях сертифицира ягодите си като продукти без пестициди. В подобна ситуация не е налице споразумение: всеки производител действа независимо, като взема предвид текущото или очакваното поведение на конкурентите си.

Пример 2: група производители провеждат среща, за да обсъдят начини за въвеждане на по-устойчиво отглеждане на ягоди. Те разискват как да спрат да използват пестициди за ягодите си, но изразяват безпокойство, че ако направят това поотделно, конкурентите ще подбиват цените им. Всеки от тях посочва, че няма да използва пестициди през следващия сезон, ако другите се съгласят да поемат същия ангажимент. Те не оформят това в писмен документ, в който да се отрази поемането на такъв ангажимент. Никой от производителите не използва пестициди за ягодите си през следващата година. Това представлява споразумение. Въпреки че не е в писмена форма, производителите са изразили ясно намерението си да следват конкретно поведение на пазара както чрез изявленията си на срещата, така и чрез реалното спазване на заявеното от тях поведение.

2.2. Приложно поле на член 210а по отношение на лицата

- (27) Член 210а се прилага за споразумения за устойчивост, по които е страна най-малко един производител на селскостопански продукти и които са сключени с други производители (хоризонтални споразумения) или с един или повече оператори на различни равнища на веригата за доставки на храни (вертикални споразумения), включително разпространение и търговия на едро и дребно.

⁽²⁰⁾ Решение от 6 януари 2004 г., *BAI и Колтисия/Вауер*, съединени дела C-2/01 P и C-3/01 P, ECLI:EU:C:2004:2, т. 97.

⁽²¹⁾ Заключение на генералния адвокат Léger, представено на 10 юли 2001 г., *Wouters*, C-309/99, EU:C:2001:390, т. 61.

⁽²²⁾ Решение от 14 януари 2021 г., *Kilpailu- ja kuluttajavirasto*, дело C-450/19, ECLI:EU:C:2021:10, т. 22.

⁽²³⁾ Решение от 8 юли 1999 г., *Колтисия/Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, EU:C:1999:356, т. 131.

Пример: дадено хоризонтално споразумение може да се отнася например до поемане на ангажимент между конкуриращи се производители да отглеждат домашни птици само съобразно с определени стандарти за хуманно отношение към животните, които са по-високи от предписанията на правото на Съюза или на националното право. Дадено вертикално споразумение може да се отнася например до поемане на ангажимент между определени производители и дистрибутори да предлагат на пазара само домашни птици, отгледани съобразно с определени стандарти за устойчивост, които са по-високи от предписанията на правото на Съюза или на националното право.

- (28) Страните по споразумения за устойчивост трябва да включват един или повече производители на селскостопански продукти. Те могат да включват и други оператори на различни равнища във веригата за доставки на храни, в това число производството, преработката, разпространението и търговията. В настоящите насоки страните по споразумения за устойчивост са наричани общо „оператори“. На практика различните видове оператори, които са от значение за целите на член 210а, са следните:
- а) производители: производители на селскостопански продукти, както са определени в приложение I към ДФЕС и са подробно описани в приложение I към Регламента за ООП. Към тях спадат производители на селскостопански суровини и производители на определени преработени селскостопански продукти (като предприятия за преработка на захар, произвеждащи захар, или мелничарски предприятия, произвеждащи брашно) ⁽²⁴⁾;
 - б) оператори „на равнището на производството“: доставчици на входящи ресурси за селскостопански продукти, като например семена, пестициди, оборудване и строителни работи, и доставчици на опаковки, доколкото всички тези доставчици играят роля при налагането на стандартите за устойчивост, посочени в раздел 3.2, чрез изпълнение на споразумението за устойчивост;
 - в) оператори „на равнището на преработката“: оператори, наричани също така „преработватели“ или „производители“, които преработват селскостопански продукти с цел производство на други продукти, невключени в приложение I към ДФЕС ⁽²⁵⁾, доколкото тези оператори имат за цел да спомогнат за постигането на стандартите за устойчивост, посочени в раздел 3.2, чрез изпълнение на споразумението за устойчивост;
 - г) оператори „на равнището на търговията, включително разпространението“: търговци, търговци на едро, търговци на дребно и доставчици на услуги по приготвяне и доставяне на храна, включително оператори, като например хотели, ресторанти и кафенета, както и транспортни и логистични предприятия, доколкото тези оператори имат за цел да спомогнат за постигането на стандартите за устойчивост, посочени в раздел 3.2, чрез изпълнение на споразумението за устойчивост.
- (29) Операторите, които извършват дейност на пазара както като производители, така и като оператори на други равнища по веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти, например търговци на дребно, могат да участват в споразумението за устойчивост като производители, при условие че действително извършват дейност като производители. В противен случай е необходими поне един друг производител да бъде страна по споразумението за устойчивост.
- (30) В случай че условията, посочени в член 210а, са изпълнени, споразуменията за устойчивост могат да бъдат двустранни споразумения, например между производители и търговци на дребно; тристранни споразумения, например между производители, преработватели и дистрибутори; или дори многостранни споразумения, включващи оператори на повече от три равнища по веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти.
- (31) Страните по споразумения за устойчивост може да са отделни оператори и сдружения или други колективни образувания, включващи производители или други предприятия, посочени в параграф (28) — независимо от тяхното правно естество или това дали са официално признати съгласно правото на Съюза или националното право — при условие че поне една от страните по споразумението за устойчивост е производител или сдружение на производители. Такива колективни образувания могат да бъдат например организации на производители (ОП), сдружения на ОП или междубраншови организации (МБО), или селскостопански кооперации.

⁽²⁴⁾ Участието в споразумение за устойчивост от страна на производителите на преработени продукти, изброени в приложение I към ДФЕС, не предполага непременно едновременното участие в споразумението на производителите на първични продукти, които са необходими за производството на тези преработени продукти. Например при споразумение за устойчивост с производители на захар от цвекло не е задължително производителите на цвекло също да са страна по това споразумение.

⁽²⁵⁾ Това може да включва няколко последователни стъпки на обработка.

- (32) Колективните образувания могат да разработват споразумения за устойчивост и без да си сътрудничат с други образувания от веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти. Като се има предвид, че най-малко една от страните по споразумението за устойчивост трябва да бъде производител или сдружение на производители, приложимите правила, уреждащи вземането на решения в тези организации, по-специално както са определени в техните устави, трябва да гарантират, че участието на производителите в споразумението е ефективно на всички равнища на организацията и че са спазени изискванията, определени в член 210а. Например производителите в МБО могат също така да бъдат представлявани от синдикални организации или други такива, колективно представляващи интересите на производителите, при условие че това е предвидено в уставите или в други договорни отношения ⁽²⁶⁾.

Пример: МБО за производство на сирена представлява три равнища от веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти: производители на мляко, производители на сирене и дистрибутори. Правилата на МБО предвиждат, че МБО може да сключва споразумение или да взема решение след одобрение с мнозинство от членовете на всяко равнище. При сключване в рамките на МБО на споразумение за устойчивост за по-устойчиво производство и разпространение на сирене, мнозинство от 70 % от производителите на мляко (първо равнище), 60 % от производителите на сирене (второ равнище) и 55 % от дистрибуторите на мляко и сирене (трето равнище) гласуват „за“. При този сценарий органите за вземане на решения на МБО могат да сключат споразумение за устойчивост, което е задължително за всички нейни членове. За целите на прилагането на член 210а всички производители и дистрибутори, които са членове на МБО, пряко или непряко чрез своите представителни органи и сдружения, са страни по споразумението за устойчивост, включително и тези, които не са гласували в подкрепа на споразумението.

- (33) Няма значение дали страна по споразумението за устойчивост е установена в Съюза или извън него. Това, което е от значение, е че споразумението за устойчивост се прилага в Съюза, дори и само частично, или че може да има непосредствени, съществени и предвидими последици за конкуренцията на вътрешния пазар ⁽²⁷⁾. Например ако сред страните по дадено споразумение има производители на какаови зърна, установени извън Съюза, които продават своите продукти на дистрибутори за по-нататъшна препродажба в Съюза, споразумението може да представлява споразумение за устойчивост в рамките на приложното поле на член 210а.
- (34) Спазването на стандарт за устойчивост само по себе си не е достатъчно, за да представлява споразумение за целите на прилагането на член 210а. За да може спазването на стандарт за устойчивост да води до наличието на споразумение, трябва да бъде изпълнена следваща стъпка, а именно съответните оператори във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти да изразят намерението си съвместно да спазват споразумението, т.е. да е налице съгласувана воля. На практика разликата между споразумение за приемане на стандарт за устойчивост и обикновеното спазване на стандарт е това, че в случай на обикновено спазване операторът може да реши едностранно да спре прилагането на стандарта по всяко време.
- (35) Операторът става страна по споразумение за устойчивост за целите на член 210а, когато по отношение на споразумението е налице съгласувана воля с другите страни по него. Съгласуваната воля следва да представлява точно изразяване на намеренията на страните ⁽²⁸⁾.
- (36) За да попада едно споразумение за устойчивост в приложното поле на член 210а, параграф 2, по него трябва да е страна поне един производител. Това прави производителите основни страни по споразуменията за устойчивост, дори ако инициативата за сключване на споразумение за устойчивост е на други оператори. Производителите, които са страни по споразумение в момента на неговото създаване, трябва да вземат участие в преговорите, приемането и прилагането на стандарта.
- (37) Производители могат да станат страна по споразумението на по-късен етап, без да са взели участие в преговорите по споразумението или приемането му, стига да са демонстрирали съгласувана воля, че желаят да бъдат обвързани от въпросното споразумение за устойчивост. В такъв случай придържането на производителя или производителите към споразумението за устойчивост трябва да бъде обект на правилата за времеви обхват на споразумението (вж. раздел б).

⁽²⁶⁾ Решение от 15 Юни 2023 г., *Saint-Louis sucre*, ECLI:EU:C:2023:486, C-183/22, точка 38 и следващите.

⁽²⁷⁾ Вж. в тази връзка решение от 6 септември 2017 г., *Intel*, C-413/14 P, ECLI:EU:C:2017:632, т. 40—45 и цитираната в него съдебна практика.

⁽²⁸⁾ Вж. в тази връзка решение от 26 октомври 2000 г., *Bayar AG/Комисия*, T-41/96, ECLI:EU:T:2000:242, т. 69; решение от 13 юли 2006 г., *Комисия/Volkswagen*, C-74/04 P, ECLI:EU:C:2006:460, т. 39; решение от 30 април 2009 г., *CD-Contact Data GmbH*, T-18/03, ECLI:EU:T:2009:132, т. 48.

Пример 1: за да се стимулира устойчивото отглеждане на ябълки, група от вериги супермаркети, които, взети заедно, формират 70 % от покупките на едро на ябълки в държава членка, се договарят да закупуват само ябълки, които са сертифицирани като продукти без пестициди. Тъй като на тази група се пада толкова голям дял от покупките, повечето производители на ябълки смятат, че нямат друг избор, освен да следват стандарта, установен от групата от вериги супермаркети, за да гарантират, че техните продукти няма да бъдат изключени от пазара. Те спират да използват пестициди и сертифицират своите ябълки като продукти без пестициди, вместо да поемат риска да не са в състояние да продадат продукцията си от ябълки. Видимо е налице споразумение между веригите супермаркети. Производителите на ябълки обаче не са страни по такова споразумение. Въпреки че производителите доставят продукти, които отговарят на стандарт за устойчивост, те самите не са се споразумели с веригите супермаркети относно съдържанието на стандарта и техният избор да спазват стандарта не зависи от това други производители на ябълки да спазват този стандарт. Следователно производителите не са страна по споразумението, сключено между веригите супермаркети в групата. Това обаче не е пречка в бъдеще производителите да станат страни по споразумение за устойчивост с веригите супермаркети.

Пример 2: при един малко по-различен сценарий група от вериги супермаркети се договаря да закупува само ябълки, които са сертифицирани като продукти без пестициди. Организация на производители на ябълки разработва сертификационен знак, с който се удостоверява, че продуктите, които членовете ѝ произвеждат, не съдържат пестициди. Организацията лицензира сертификационния знак за използване върху опаковките на супермаркетите и в техните рекламни материали. Лицензионните възнаграждения се разпределят между производителите, които са членове на организацията. В такъв случай организацията е сдружение на производители, което е взело решение да приеме сертификационния знак и да го предоставя. Това решение представлява споразумение за устойчивост между производители. Освен това същото това споразумение за устойчивост може да включва и лицензионното споразумение, подписано между организацията и супермаркетите.

- (38) Макар че споразуменията за стандарти за устойчивост на селскостопанските продукти вероятно ще включват подобрения в *производството*, член 210а се прилага и за споразумения за стандарти за устойчивост, които се отнасят до *търговията* със селскостопански продукти. Когато споразуменията за стандарти за устойчивост се отнасят до *търговията* със селскостопански продукти, се изисква и участието на поне един производител.

Пример 1: производители на круши и група търговци на едро сключват споразумение. Съгласно споразумението производителите ще възприемат производствени техники, които, макар и да елиминират използването на химическа обработка, която подобрява срока на годност на крушите, ще доведат до увеличаване на хранителните отпадъци, тъй като тези производствени техники ще увеличат риска на крушите да се появят дефекти или те да изгният, преди да стигнат до потребителя. За да се гарантира, че крушите ще останат в добро състояние, преди да бъдат доставени на търговците на дребно, търговците на едро трябва да приспособят условията в складовите помещения и да направят необходимите строителни изменения. В такъв случай подобренията, свързани с устойчивостта, се отнасят както до производството, така и до търговията със селскостопански продукти. Член 210а би бил приложим към частта от споразумението за устойчивост, която засяга промените в складовите съоръжения на търговците на едро, тъй като тази част е неразривно свързана с предоставянето на по-устойчив продукт на пазара.

Пример 2: група търговци на дребно и на едро се договарят да използват система от контейнери от рециклирани материали за транспортирането и съхраняването на пресни плодове и зеленчуци на място в магазините. Въпреки че споразумението се отнася до стандарт за устойчивост, който може да надхвърля предвиденото от закона, член 210а няма да се прилага, тъй като в споразумението няма да участва нито един производител.

Пример 3: група търговци на дребно и производители на храни се договарят за инициатива в областта на кръговата икономика за създаване на съвместна система за събиране на отпадъци. Търговците на дребно се задължават да събират отпадъците си и впоследствие да ги преработват в торове, а производителите се задължават да използват торовете в производството си. Като се има предвид, че споразумението включва ангажимента на производителите да използват тора, генериран чрез системата за събиране на отпадъци, член 210а ще се прилага.

2.3. Продукти в приложното поле на член 210а

- (39) За да попада в приложното поле на член 210а, дадено споразумение за устойчивост трябва: i) да се отнася до един или няколко селскостопански продукта, изброени в приложение I към ДФЕС, различни от продуктите от риболов и аквакултури („продукти, включени в приложение I“); и ii) да е свързано с производството на този продукт или търговията с тези продукти.
- (40) Ограничаването на член 210а до селскостопански продукти е последица от приложното поле на член 1 от Регламента за ООП, в който са включени само селскостопански хранителни продукти и следователно са изключени всички други хранителни продукти („продукти, невключени в приложение I“).
- (41) Споразумение за устойчивост може да бъде валидно дори ако се отнася както за продукти, включени в приложение I, така и за продукти, невключени в приложение I. Изключението по силата на член 210а обаче ще се прилага само за онази част от споразумение за устойчивост, която се отнася до продукти, включени в приложение I.

Пример 1: споразумение се отнася до устойчивото пакетиране на малц в напълно рециклируеми непромокаеми транспортни чували и на бира в бъчви, произведени изцяло от рециклирани метали. Член 210а ще се прилага само към частта от споразумението, засягаща малца, тъй като бирата е продукт, невключен в приложение I.

Пример 2: споразумение се отнася до доставката на хранителни отпадъци от няколко ресторанта и от производителите, които снабдяват тези ресторанти. След това отпадъците ще бъдат използвани за производството и предлагането на пазара на биогорива. Член 210а ще се прилага само за частта от споразумението, отнасяща се до доставката на отпадъци за производството на биогорива, но не и за предлагането на пазара на биогорива, които не са включени в приложение I.

Пример 3: споразумение се отнася до доставката на устойчиво произведено месо от домашни птици за столови. Споразумението включва птицевъди, които доставят месо от домашни птици на производителите на готови ястия, и организация, представляваща столовите, които купуват приготвени ястия от производителите на ястията. Член 210а ще се прилага само за частта от споразумението, която се отнася до доставката на месо от домашни птици на производителите на готови ястия, но не и за частта, свързана с доставката на готови ястия за столовите. Само месото от домашни птици е продукт, включен в приложение I; приготвените ястия, за които е използвано това месо, не са включени в него.

Пример 4: споразумение се отнася до доставката на устойчиво произведени домати, гъби, зеленчуци и билки, предназначени за преработване в различни сосове, като песто, домати с гъби, домати с патладжан, лук и каперси, както и до предлагането на пазара на такива сосове. Член 210а ще се прилага само за частта от споразумението относно производството и доставката на произведени по устойчив начин домати, гъби и билки, но не и за предлагането на пазара на сосовете, тъй като сосовете са продукти, невключени в приложение I.

3. МАТЕРИАЛНО ПРИЛОЖНО ПОЛЕ НА ЧЛЕН 210А

- (42) Необходимо е да се направи разграничение между целите във връзка с устойчивостта, описани в член 210а, параграф 3, стандартите за устойчивост, определени за постигане на тези цели във връзка с устойчивостта, и мерките за изпълнение, предвидени в дадено споразумение за устойчивост за достигането на тези стандарти.

Пример: цел във връзка с устойчивостта може да бъде предотвратяването на ерозията на почвата. Споразумението за устойчивост ще има за цел да се приложи стандарт, който би могъл да включва определянето на измерими цели под формата на количествени или качествени критерии, които надхвърлят задължителния стандарт, например използване на покривни култури през зимата, за да се избегне ерозията на почвата. Споразумението би могло да включва конкретни мерки за изпълнение, като например задължения за използване на определени машини или оборудване, за прилагане на инструменти за управление на риска или за подпомагане на разпространението на технически познания, включително чрез обучение, консултации, сътрудничество и обмен на знания, цифрови технологии или практики за устойчиво управление на хранителните вещества.

3.1. Цели във връзка с устойчивостта съгласно член 210а

- (43) За да удовлетворява условията на член 210а, споразумението за устойчивост трябва да има за цел да бъде достигнат стандарт за устойчивост, който допринася за постигането на една или повече от следните цели във връзка с устойчивостта:
- а) цели в областта на околната среда, включително смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него; устойчиво използване и опазване на ландшафта, водите и почвите; преход към кръгова икономика, включително намаляване на хранителните отпадъци; предотвратяване и контрол на замърсяването; както и защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите;
 - б) производство на селскостопански продукти по начини, по които се намалява употребата на пестициди и се управляват рисковете, произтичащи от такава употреба, или се намалява опасността от антимикробна резистентност в селскостопанското производство;
 - в) здравето на животните и хуманното отношение към животните.
- (44) Примерите за цели в областта на околната среда, описани в член 210а, параграф 3, буква а), са илюстративни; те може да обхващат различни видове и варианти. Например всяка цел, преследвана от оператор, която оказва благоприятно въздействие върху околната среда по отношение на производството и преработката на селскостопански продукти или върху търговията със селскостопански продукти, включително разпространението, може да представлява цел във връзка с устойчивостта, попадаща в приложното поле на член 210а. Целите обаче, изброени в член 210а, параграф 3, букви б) и в), са изчерпателни.

Примери за цели във връзка с устойчивостта, попадащи в приложното поле на член 210а:

Пример 1: въпреки че не са изрично упоменати в член 210а, параграф 3, намаляването на замърсяването на въздуха, подобряването на качеството на въздуха и намаляването на емисиите на парникови газове се отнасят до цели в областта на околната среда. Следователно те попадат в приложното поле на член 210а, параграф 3, буква а).

Пример 2: въпреки че не е изрично упоменато в член 210а, параграф 3, избягването на замърсяване с пластмаси се отнася до целта за преход към кръгова икономика и до целта за предотвратяване и контрол на замърсяването. Следователно тази цел попада в приложното поле на член 210а, параграф 3, буква а).

Пример 3: подобряването на устойчивостта на почвата на ерозия, увеличаването на биологичното разнообразие на почвата, подобряването на състава на почвата и гарантирането на защитата на морската среда се отнасят до цели, свързани с устойчивото използване и опазването на ландшафта, водите и почвите. Тези цели следователно попадат в приложното поле на член 210а, параграф 3, буква а).

Пример 4: намаляването на въздействието на практиките за напояване върху водните ресурси и екосистемите, икономии на вода и опазването на качеството на водата се отнасят до целта за устойчиво използване на водата. Следователно те попадат в приложното поле на член 210а, параграф 3, буква а).

Пример 5: намаляването на отпадъците, като например управление и оползотворяване на страничните продукти, остатъчните потоци и хранителните отпадъци, например чрез повишаване на ефективността на използване на ресурсите или насърчаване на иновативни решения, се отнася до целта за преход към кръгова икономика. Следователно те попадат в приложното поле на член 210а, параграф 3, буква а).

Пример 6: подобряването на естествените екологични процеси в селското стопанство, включително кръговрата на хранителните вещества, плодородието на почвата, естествения контрол на вредителите по растенията и карантината, както и опазването на водата чрез техники като компостиране, отглеждане на покривни култури и използване на полезни насекоми, са видове цели в областта на околната среда. Следователно те попадат в приложното поле на член 210а, параграф 3, буква а).

Пример 7: смекчаването на въздействието на неблагоприятните климатични условия и мерките за адаптиране към тях са видове цели в областта на околната среда. Следователно те попадат в приложното поле на член 210а, параграф 3, буква а).

Пример 8: подобряването на качеството на живот на животните, включително тяхното емоционално състояние, способността им да изразяват определено нормално поведение и осигуряването на достатъчно пространство, подходящи съоръжения и възможност да се радват на компанията на други животни от техния вид, попада в обхвата на целта за хуманно отношение към животните, посочена в член 210а, параграф 3, буква в).

Пример 9: опазването на животните от наранявания и болести чрез подходящи практики за превенция, бърза диагностика и лечение попада в обхвата на целта, свързана със здравето на животните, посочена в член 210а, параграф 3, буква в).

- (45) Стандарт за устойчивост може да има за цел да допринася за постигането на една или повече от целите, описани в член 210а, параграф 3.
- (46) За да се подпомогне оценката дали дадено споразумение за устойчивост отговаря на условията за изключение по член 210а, в споразумението за устойчивост следва да се посочи(ат) целта или целите във връзка с устойчивостта, за постигането на които се стреми да допринесе стандартът за устойчивост.
- (47) Ако споразумението за устойчивост е предвидено да допринася за постигането на няколко цели, някои от които не са обхванати от член 210а, параграф 3, единствено целите, обхванати от член 210а, параграф 3, са от значение, за да се направи оценка дали споразумението за устойчивост попада в приложното поле на член 210а.
- (48) Стандарт за устойчивост може да има за цел да допринася за постигането на цели, които не са обхванати от член 210а, параграф 3. Те могат да включват социални цели, като например условия на труд за селскостопанските работници или здравословно и питателно хранене за потребителите, или икономически цели, като например разработване на търговски марки, които възнаграждават земеделските стопани по по-справедлив начин. В такива случаи аспектите на стандарта за устойчивост, които имат за цел да допринесат за постигането на тези социални или икономически цели, не могат да бъдат взети предвид, когато се определя дали дадено споразумение за устойчивост отговаря на условията за изключение по член 210а, по-специално дали ограниченията на конкуренцията в споразумението за устойчивост са необходими за постигането на стандарта за устойчивост, както е обяснено допълнително в раздел 5.

Примери за споразумения за устойчивост, насочени към цели, попадащи в приложното поле на член 210а:

Пример 1: производители на зърнени култури сключват споразумение с преработватели на зърнени култури, по силата на което производителите на зърнени култури приемат подобрени характеристики на ландшафта, като например жив плет, а преработвателите на зърнени култури се съгласяват да плащат по-висока цена за усилията на производителите на зърнени култури, свързани с устойчивостта. Това може да попадне в обхвата на целта за защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите, посочена в член 210а, параграф 3, буква а), ако споразумението за устойчивост е предназначено да допринесе за постигането на тази цел.

Пример 2: производители на мед и преработватели на медовина се съгласяват да предлагат на пазара продукти, произведени от мед, добит от пчелини, в които се използват само нехимични продукти за борба с вароатозата. Тази договореност може да попада в обхвата на целта за здравето на животните и хуманното отношение към животните, посочена в член 210а, параграф 3, буква в), ако споразумението за устойчивост е предназначено да допринесе за постигането на тази цел.

Пример 3: производители на зърнени култури се договарят да прилагат техники за прецизно земеделие, за да се намали употребата на пестициди и торове. Това може да попада в обхвата на целите в областта на околната среда, установени в член 210а, параграф 3, ако споразумението за устойчивост е предназначено да допринесе за постигането на тази цел.

Пример 4: млекопроизводители и млекопреработвателни предприятия се договарят да осигурят възможности за паша на млечните крави с цел подобряване на качеството на живот на животните. Това може да попада в обхвата на целта в областта на хуманното отношение към животните, установена в член 210а, параграф 3, буква в), ако споразумението за устойчивост е предназначено да допринесе за постигането на тази цел.

Примери за споразумения за устойчивост, насочени към постигането на цели, които не попадат в приложното поле на член 210а или попадат в него само отчасти:

Пример 1: млекопроизводители и млекопреработвателни предприятия се договарят да разработят търговски марки, които да осигуряват по-справедливо възнаграждение за производителите. Увеличаването на доходите на млекопроизводителите може да доведе до увеличаване на инвестициите, с които се преследват цели в областта на околната среда или на хуманното отношение към животните. Ако целта на споразумението е да се осигури по-справедливо възнаграждение за производителите, тази цел няма да попада в приложното поле на целите, обхванати от член 210а, параграф 3.

Пример 2: млекопроизводители и млекопреработвателни предприятия се договарят да подобрят хуманното отношение към животните и едновременно с това се договарят да гарантират справедливи условия на труд за селскостопанските работници. Само аспектите на споразумението, насочени към постигането на целите, обхванати от член 210а, параграф 3, като например хуманното отношение към животните, могат да се ползват от изключението по член 210а. За разлика от това другите аспекти, като например справедливите условия на труд за селскостопанските работници, не могат да бъдат взети предвид за целите на тази оценка.

3.2. Стандарти за устойчивост, прилагани съгласно член 210а

3.2.1. В споразумението за устойчивост трябва да се определи стандарт за устойчивост, отнасящ се до цел във връзка с устойчивостта

- (49) В споразумение за устойчивост, което отговаря на условията, предвидени в член 210а, трябва да се определи стандарт за устойчивост, който трябва да бъде спазван от страните по споразумението, за да се допринесе за постигането на една или повече от целите във връзка с устойчивостта, обхванати от член 210а, параграф 3.
- (50) Стандартът за устойчивост може да бъде предварително съществуващ стандарт, стандарт, изготвен специално за споразумението от страните по споразумението, или стандарт, установен от трети страни.
- (51) Стандартите за устойчивост може да предписват цел, която трябва да бъде постигната със или без налагане на специфични технологии или производствени методи. Следователно е възможно страните по споразумение за устойчивост да трябва не само да се ангажират с постигането на целта или целите, заложен(и) в стандарта, но и да използват конкретна технология или производствена практика за постигането на тази цел, например методи за защита на почвата и практики, свързани с пашата на животни.
- (52) Приемането на стандарт за устойчивост може да доведе до създаването на доброволно поставян етикет, лого или търговска марка за продукти, които отговарят на изискванията на стандарта.
- (53) Само частта от производството на селскостопански продукти, обхваната от споразумението, която отговаря на стандарта за устойчивост, може да се ползва от изключването, предвидено в член 210а.

Пример: споразумение за устойчивост има за цел намаляване на употребата на пестициди с 8 %. Производител, който е страна по споразумението, осъществява дейност на две отделни географски местоположения. На едно от местоположенията производителят се задължава да спазва стандарта, докато на другото продължава да използва пестициди във възможно най-голяма степен. От изключението, предвидено в член 210а, може да се възползва само местоположението, в което производителят се стреми да спазва стандарта.

- (54) При извършването на оценка дали даден стандарт за устойчивост попада в приложното поле на член 210а не е от значение дали споразумението за устойчивост е или е било подкрепено с финансиране от Съюза или национално финансиране. Въпреки това фактът, че прилагането на даден стандарт е подкрепено с финансиране от Съюза или национално финансиране, е от значение за оценката на необходимостта на ограниченията на конкуренцията, описани в раздел 5.

3.2.2. Стандартите за устойчивост следва да водят до осезаеми и измерими резултати или в случаите, в които това не е възможно, до резултати, които са видими и могат да бъдат описани

- (55) В стандарта за устойчивост може да се поставят количествено измерими цели или да се определя конкретни методи или практики, които трябва да бъдат възприети. Например в него може да е предписано да не се използва конкретна практика за торене или земеделска практика.
- (56) Резултатите, постигнати чрез прилагането на стандарт за устойчивост, трябва да бъдат осезаеми и измерими. Когато не е възможно получените резултати да бъдат количествено определени в цифрово изражение, все пак тези резултати следва да бъдат видими и да могат да бъдат описани. В тези случаи не е необходимо да се определя количествено въздействието, което цели да постигне споразумението за устойчивост.

Пример 1: в споразумение с цел ограничаване на пестицидите е определен стандарт, предписващ намаляване на употребата на пестициди с 40 %. В този случай ще бъде необходимо да се докаже, че прилагането на стандарта води до измеримо намаление на употребата на пестициди. Не е необходимо обаче да се доказва, че намалението на употребата на пестициди от отделните производители е довело до подобрене на качеството на водите в региона, като например намаляване на изтичането на пестициди в подпочвените води.

Пример 2: ако дадено споразумение за устойчивост има за цел да се увеличи биологичното разнообразие чрез отглеждане на конкретни видове диви растения и оригинални разновидности на растения, благоприятни за насекомите, може да не е възможно резултатите, свързани с подобренията биологично разнообразие, да се представят в цифрово изражение. Въпреки това положените усилия и постигнатите резултати трябва да може да бъдат описани, макар и не непременно с цифри: например страните следва да посочат кои растения са по-благоприятни за насекомите или кои оригинални разновидности следва да бъдат засадени.

3.2.3. Стандартите за устойчивост трябва да са по-високи от съответния задължителен стандарт

- (57) Стандартът за устойчивост, който попадащо в приложното поле на член 210а споразумение за устойчивост има за цел да прилага, трябва да бъде по-висок от предписанията на правото на Съюза или на националното право. Това означава, че стандартът за устойчивост трябва да налага изисквания за устойчивост, които надхвърлят изискванията на съществуващ задължителен стандарт. Ако нито в правото на Съюза, нито в националното право не е предвидено конкретно изискване за устойчивост, споразумението трябва да въведе изисквания за устойчивост.
- (58) Задължителен стандарт е стандарт, установен на равнището на Съюза или на равнището на държава членка, който определя нивата, веществата, продуктите или техниките, които трябва да бъдат постигнати/използвани или избягвани от отделните производители или оператори. Стандартите или целите, които са задължителни за държавите членки, но не и за отделните предприятия, не се считат за задължителни стандарти по смисъла на член 210а.

Пример за цел, която е задължителна за държавите членки, но не и за отделните лица: в предложението на Комисията за регламент относно устойчивата употреба на пестициди ⁽²⁹⁾ се определят цели за намаляване с 50 % до 2030 г. както на употребата на химически пестициди и на свързания с тях риск като цяло, така и на употребата на „по-опасните“ пестициди. Въпреки че тези цели ще бъдат задължителни за държавите членки, те няма да бъдат задължителни за отделните лица. Следователно тези цели няма да се считат за задължителни стандарти за целите на член 210а.

Пример за цел, която е задължителна за даден регион, но не и за отделните лица: В случай на сценарий, при който предложението за регламент относно устойчивата употреба на пестициди бъде прието, даден регион може да реши да си наложи цел за постепенно намаляване на употребата на пестициди с 50 % до 2030 г. Макар че подобно решение ще бъде задължително за региона, то няма да обвързва отделните лица. Поради това такова решение няма да се счита за задължителен стандарт за целите на член 210а.

Пример за цел, която е задължителна за отделните лица: В случай на сценарий, при който предложението за регламент относно устойчивата употреба на пестициди бъде прието, дадена държава членка може да реши да въведе задължително изискване към производителите за постепенно намаляване на употребата на пестициди в различни степени (например 30/50/70 %) в различни сектори до 2030 г. Такива национални разпоредби биха били задължителни за лицата и следователно биха се считали за задължителни стандарти по смисъла на член 210а.

- (59) Независимо дали страни по споразумение за устойчивост са оператори от държави извън ЕС, задължителните стандарти трябва да се възприемат като стандарти на Съюза или като стандарти, определени от държавите членки. Когато дадено споразумение за устойчивост преpraща към стандарт на държава извън ЕС, стандартът на държавата извън ЕС трябва да надхвърля съответния задължителен стандарт на Съюза или при липса на такъв, на задължителните стандарти на държавата членка, за да се ползва от изключението по член 210а.

Пример 1: производител на какао от държава извън ЕС сключва споразумение за устойчивост с производител на шоколад от Съюза, което има за цел да надхвърли задължителния стандарт на Съюза или на държавата членка. Следователно споразумението за устойчивост може да се възползва от изключението по член 210а.

⁽²⁹⁾ Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно устойчивата употреба на продукти за растителна защита и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/2115 (COM(2022) 305 final).

Пример 2: производител на какао от държава извън ЕС сключва споразумение за устойчивост с производител на шоколад от Съюза, което има за цел да надхвърли задължителен стандарт на държава извън ЕС. Споразумението за устойчивост може да се възползва от изключението по член 210а само доколкото то надхвърля задължителен стандарт на Съюза или, при липса на такъв, задължителен стандарт на държава членка.

- (60) Ако даден задължителен стандарт в държава членка е с по-строги изисквания или е по-амбициозен от съответстващия му стандарт на Съюза, производителите и операторите, осъществяващи дейност в тази държава членка, трябва да се съобразяват с този стандарт с по-строги изисквания.
- (61) В зависимост от правния ред на всяка държава членка може да съществува задължителен стандарт на регионално или на местно равнище. Задължителният стандарт следва да се разбира като съответен стандарт за целите на член 210а, ако е установен на регионално или на местно равнище и съответното производство или търговия по споразумението за устойчивост се осъществява в рамките на този конкретен регион или населено място. Ако дадено споразумение за устойчивост обхваща няколко региона или населени места, всеки или всяко от които има различни задължителни стандарти, стандартът по споразумението за устойчивост следва да надвишава приложимия стандарт на региона или населеното място, където се извършва производството или търговията, обхванато(а) от споразумението. Например ако споразумението има за цел да подобри устойчивото производство на ябълки, съответният стандарт ще бъде онзи стандарт, който е приложим за региона или населеното място, където се произвеждат ябълките.
- (62) В споразуменията за устойчивост може да са включени схеми за качество съгласно Регламент (ЕС) № 1151/2012⁽³⁰⁾, Делегиран регламент (ЕС) 2019/33 на Комисията⁽³¹⁾ или означения за качество, които са обект на съответното национално право, но само доколкото тези схеми и означения отразяват стандарти за устойчивост, по-високи от предписанията на правото на Съюза или на националното право.
- (63) При липсата на задължителни стандарти на равнището на Съюза или на национално равнище споразуменията за устойчивост, насочени към повишаване на равнището на устойчивост, ще отговарят на изискванията за възползване от изключението по член 210а. Същото се отнася и за споразуменията за устойчивост, насочени към ускоряване на прехода или преминаване на ранен етап към задължителни стандарти на Съюза или национални стандарти, които са приети или са договорени, но все още не са влезли в сила. Операторите трябва да имат предвид, че продължаването на използването на същите производствени и търговски практики, използвани преди и след влизането в сила на дадено споразумение, т.е. липсата на подобрения по отношение на използването на по-устойчиви производствени или търговски практики, може да постави под въпрос изпълнението на теста за необходимост, както е описано в раздел 5 по-долу. Въпреки това може да има ситуации, в които операторите са започнали да срещат значително по-големи трудности при поддържането на същите производствени и търговски практики (значително по-високи разходи, значителни ограничения на достъпа до основни входящи ресурси и т.н.), което потенциално би оправдало необходимостта от сътрудничество.
- (64) Споразуменията за устойчивост ще престанат да попадат в приложното поле на член 210а от момента, в който влязат в сила равностойни или по-амбициозни стандарти на Съюза или национални стандарти (вж. раздел 6.5).
- (65) Поради голямото многообразие на видове и комбинации от задължителни стандарти за устойчивост на равнището на Съюза и на национално равнище за всяка от целите във връзка с устойчивостта, посочени в член 210а, параграф 3, в настоящите насоки не е възможно да се установи изчерпателен списък на стандартите за устойчивост, предписани в правото на Съюза или в националното право.
- (66) По същия начин не е възможно в настоящите насоки да се посочи минималната величина, с която приетият стандарт трябва да надвишава задължителния стандарт за устойчивост. Вместо това величината, с която стандартът за устойчивост надвишава задължителния стандарт, ще трябва да се оценява за всеки отделен случай, като се вземат предвид ограниченията на конкуренцията, наложени от споразумението за устойчивост, и това дали такива ограничения са необходими (вж. раздел 5).

⁽³⁰⁾ Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни (ОВ L 343, 14.12.2012 г., стр. 1).

⁽³¹⁾ Делегиран регламент (ЕС) 2019/33 на Комисията от 17 октомври 2018 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на заявленията за предоставяне на закрила на наименования за произход, географски указания и традиционни наименования в лозаро-винарския сектор, процедурата за предявяване на възражения, ограниченията на употребата, изменението на спецификациите на продуктите, отмяната на закрилата и етикетирването и представянето (ОВ L 9, 11.1.2019 г., стр. 2).

Пример 1: производители и оператори се споразумяват да намалят с 50 % обема на хранителните отпадъци, получени при производството и преработката на грах, чрез оптимизиране на техниките за събиране на реколтата, инвестиране в по-ефикасен капацитет за съхранение и подобряване на пакетирането. Няма задължителен стандарт за устойчивост за намаляване на хранителните отпадъци, установен на равнището на Съюза, нито приложим национален стандарт за устойчивост. В такъв случай стандартът за устойчивост ще бъде по-висок от предписанията на правото на Съюза или на националното право.

Пример 2: производители на мляко и търговци на дребно се споразумяват да подкрепят преминаването към мляко, произведено чрез биологично земеделие, както е посочено в Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета⁽³²⁾. Въпреки че в Регламент (ЕС) 2018/848 се определят производствените методи, които земеделските стопани трябва да спазват, за да могат да етикетират продуктите си като биологични, тези производствени методи не са задължителни стандарти на равнището на Съюза или на национално равнище. В такъв случай стандартът, изискващ млякото да се произвежда в съответствие с методите на биологичното производство, ще бъде по-висок от този, предписан от правото на Съюза или от националното право.

4. ОГРАНИЧЕНИЯ НА КОНКУРЕНЦИЯТА

(67) В настоящия раздел се разясняват видовете ограничения, които вероятно попадат в приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС и които следователно биха могли да се ползват от изключението по член 210а, ако отговарят на условията на член 210а.

(68) В раздела не се разглежда дали ограничения на конкуренцията, които вероятно попадат в приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС, биха могли да удовлетворяват и изискванията за освобождаване съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС. Настоящият раздел също така няма за цел да предостави изчерпателен анализ на това кога споразуменията за устойчивост ограничават или не ограничават конкуренцията.

4.1. Какво представлява ограничение на конкуренцията?

(69) Ключово понятие за разбирането на това какво представлява ограничение на конкуренцията е понятието „параметри на конкуренция“. Предприятията се конкурират, като предлагат на клиентите оферта, която е по-привлекателна от офертите на алтернативните доставчици при дадените обстоятелства. Въпреки че цената може би е най-важният фактор за някои купувачи, роля могат да играят и други фактори. Например даден доставчик може да предлага продукт с по-добро качество, по-добри характеристики, по-добро обслужване, повече нововъведения. Някои фактори може да засягат способността на доставчика да намали цената си или да подобри характеристиките, като например способността на доставчика да произвежда определен обем продукция на по-ниски цени от своите конкуренти, по-ефикасни производствени методи и технологии, източници на доставки, транспорт и логистика. Такива ценови и неценови фактори, взети заедно, са наричани „параметри на конкуренцията“.

(70) За дадено споразумение се счита, че ограничава конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 от ДФЕС, ако съществува вероятност да окаже въздействие върху съответните параметри на конкуренцията на определен пазар. Споразумението може да ограничава конкуренцията, тъй като съдържа изрично или подразбиращо се задължение да не се осъществява конкуренция по отношение на един или повече параметри на конкуренцията. То може да ограничава конкуренцията и чрез намаляване на пазарното съревнование между страните по споразумението или намаляване на пазарното съревнование между тях и трети страни⁽³³⁾. В приложение Д се прави общ преглед на някои от основните видове ограничения на конкуренцията, които може да бъдат открити в споразуменията за устойчивост, както и на начините, по които различните видове ограничения може да бъдат прилагани на практика.

(71) В някои случаи може да се счита, че разглежданото споразумение за устойчивост поради самото си естество ограничава конкуренцията. Например споразумение между група конкуриращи се предприятия, че всяко от тях ще прилага едни и същи цени спрямо съответните си клиенти, по своята същност може да ограничава конкуренцията.

⁽³²⁾ Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета (ОВ L 150, 14.6.2018 г., стр. 1).

⁽³³⁾ Насоки за прилагане на член 81, параграф 3 от Договора, ОВ С 101, 27.4.2004 г., стр. 97 („Насоки относно член 101, параграф 3 от ДФЕС“). В заглавието се посочва член 81, параграф 3 тъй като известието е издадено преди приемането на Договора от Лисабон. Когато Договорът от Лисабон беше приет, член 81 от Договора за създаване на Европейската общност се превърна в член 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

- (72) В други случаи, макар и да не може да се счита, че съответното споразумение за устойчивост поради самото си естество ограничава конкуренцията, то все пак може да оказва ограничаващо конкуренцията влияние. В такива случаи вероятността дадено споразумение за устойчивост да ограничава конкуренцията зависи от няколко фактора, включително пазарния дял, който е засегнат от него, или от това дали са налице други предприятия, които са в състояние да започнат да произвеждат конкурентни продукти. Това е така, защото ако съществуват достатъчно производители, които не са обхванати от споразумението за устойчивост, клиентите ще продължат да разполагат с конкурентни алтернативи и следователно е малко вероятно въпросното споразумение за устойчивост да ограничи конкуренцията.
- (73) В едно споразумение за устойчивост може да присъстват множество ограничения на конкуренцията. Например в инициатива за хуманно отношение към животните може да се съдържа конкретна договореност за задължително доплащане, което трябва да бъде платено на онези земеделски стопани, които удовлетворяват конкретни критерии за хуманно отношение към животните, когато споразумението за доплащането се явява споразумение за елемент от цената. Тези критерии може също така да включват изисквания за размера на пространството, до което отделните животни имат достъп, което може да намали броя на животните, които могат да бъдат отглеждани (ограничение по отношение на продукцията), или да съставляват конкретни изисквания за храненето им (ограничение по отношение на влаганите ресурси).
- (74) За да се счита, че дадено споразумение за устойчивост ограничава конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 от ДФЕС, броят на ограниченията в това споразумение не е от значение, стига споразумението да съдържа поне едно такова ограничение.

Пример за споразумение, ограничаващо конкуренцията: за да намалят замърсяването и да защитят водните системи, земеделските производители на соя в даден регион искат да спрат да прилагат химически торове. Въпреки това, поради потенциалното намаление на добивите и финансовите загуби, ако трябва да приложат подобна инициатива самостоятелно, те се договарят не само да спрат да използват химически торове, но и да увеличат цените си на тон, за да запазят предишното равнище на рентабилност. С това споразумение за устойчивост конкуренцията е вероятно да бъде ограничена, като се ограничава възможността на земеделските стопани да определят сами продажните си цени.

Пример за споразумение, което е малко вероятно да ограничи конкуренцията: група земеделски стопани, които искат да спрат да използват химически торове, създават знак за качество за „устойчиво произведена соя“, отгледана без химически торове. Премахването на употребата на химически торове вероятно ще доведе до намаляване на добивите, а оттам и до потенциално намаляване на доходите на земеделските стопанства. Поради това групата инвестира много средства в повишаване на осведомеността на потребителите за знака за качество и за ползите за околната среда от премахването на химическите торове, за да убеди потребителите, че устойчиво произведената соя има по-голяма стойност от соята, произвеждана с химически торове. Всеки земеделски стопанин, който удостоверени, че неговата соя е произведена без химически торове, може да участва в схемата и може да я напусне по всяко време. За разлика от предишния пример, тук няма разпоредби относно ценообразуването.

Споразумението за устойчивост е малко вероятно да ограничи конкуренцията. Възможно е схемата да доведе до ограничаване на конкуренцията, ако към нея се присъединят голям брой производители на соя, което на практика ще ограничи възможността на клиентите, които не желаят да купуват устойчиво произведена соя, да не купуват такава. Ако обаче към схемата се присъединят само ограничен брой производители на соя, например производители, които представляват по-малко от 10 % от предлагането, евентуалното ограничение на конкуренцията вероятно ще бъде незначително, тъй като произтичащото от това намаляване на равнищата на продукцията няма да бъде значително и клиентите ще продължат да разполагат с алтернативи, ако не желаят или не могат да плащат по-високи цени за устойчиво произведена соя.

4.2. Какво не представлява ограничение на конкуренцията?

- (75) Не всички споразумения за устойчивост ограничават конкуренцията. Когато такива споразумения за устойчивост не оказват влияние върху параметрите на конкуренцията, като например цена, количество, качество, разнообразие на избора или иновации, е малко вероятно те да ограничат конкуренцията. Примерите в следващите параграфи са илюстративни и не са изчерпателни.
- (76) Първо, малко вероятно е споразуменията за устойчивост, които не се отнасят до стопанската дейност на конкурентите, а до тяхното вътрешно корпоративно поведение, да ограничават конкуренцията. Например конкурентите могат да се стремят да подобрят цялостната репутация на отрасъла като отговорен по отношение на околната среда. За тази цел те могат да се договарят за мерки за премахване на пластмасовите продукти за еднократна употреба в стопанските си помещения, да не превишават определена стайна температура в сградите или да ограничат броя на печатните материали на ден.

- (77) Второ, споразуменията за устойчивост е малко вероятно да ограничат конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 от ДФЕС, ако те се отнасят до: създаването на база данни, съдържаща информация за доставчици, които имат устойчиви вериги за създаване на стойност, използват устойчиви производствени процеси и осигуряват устойчиви входящи ресурси, или за дистрибутори, които продават продукти по устойчив начин, без да се изисква от страните по споразумението да купуват от тези доставчици или да продават на тези дистрибутори.
- (78) Трето, споразуменията за устойчивост между конкурентите е малко вероятно да ограничат конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 от ДФЕС, ако засягат: организирането на кампании за повишаване на осведомеността в целия отрасъл или кампании за повишаване на осведомеността на клиентите относно екологичния отпечатък на тяхното потребление, без тези кампании да са равнозначни на съвместна реклама на определени продукти.
- (79) Когато със споразумение за устойчивост не се налага ограничение на конкуренцията, член 101, параграф 1 от ДФЕС няма да се прилага и следователно няма да е необходимо споразумението за устойчивост да се ползва от изключението съгласно член 210а. В такива случаи страните по споразумението за устойчивост свободно ще могат да продължат да прилагат споразумението.

5. ПОНЯТИЕТО „НЕОБХОДИМОСТ“ СЪГЛАСНО ЧЛЕН 210А

5.1. Въведение

- (80) В член 210а, параграф 1 се предвижда, че член 101, параграф 1 от ДФЕС не се прилага за споразуменията, които са свързани с производството или търговията със селскостопански продукти и които имат за цел да прилагат стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на Съюза или на националното право, при условие че тези споразумения налагат само ограничения на конкуренцията, които са „необходими“ за постигането на този стандарт за устойчивост. Следователно необходимостта е едно от условията, които операторите трябва да изпълнят, за да се ползват от изключението по член 210а.
- (81) В настоящия раздел се разяснява начинът, по който следва да се разбира понятието за необходимост за целите на член 210а. В него се предоставят насоки за това как условието за необходимост се прилага по отношение на различни ограничения на конкуренцията в зависимост от следваните стандарти за устойчивост. Настоящият раздел няма за цел да определи конкретни форми и видове ограничения, които страните могат или не могат да приемат в своите споразумения за устойчивост. Вместо това той има за цел да установи методика за оценка на обстоятелствата, при които основните видове ограничения биха били необходими за постигане на стандарт за устойчивост, и да илюстрира тази методика с набор от неизчерпателни примери.
- (82) Преди да преценят дали ограничение на конкуренцията, произтичащо от споразумение за устойчивост е необходимо, страните трябва първо да определят дали е налице ограничение на конкуренцията (вж. раздел 4). Ако въпросното споразумение за устойчивост не ограничава конкуренцията, няма нужда от оценяване на наличието на необходимост. В тези случаи операторите могат да пристъпят директно към прилагане на споразумението за устойчивост.
- (83) Необходимостта от дадено ограничение на конкуренцията съгласно член 210а трябва да бъде оценявана във връзка със стандарта, който споразумението за устойчивост има за цел да постигне. Постигането на стандарта за устойчивост може да означава, че производството или търговията със селскостопански продукти е в съответствие със стандарта.
- (84) И накрая, ако дадено споразумение за устойчивост не е необходимо, Комисията или националните органи за защита на конкуренцията могат да разследват това споразумение и да преценят дали то нарушава член 101, параграф 1 от ДФЕС, дали отговаря на условията за освобождаване съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС или дали може да се възползва от друго изключение от член 101, параграф 1 от ДФЕС. Това може да доведе до налагане на глоба, ако се установи нарушение на член 101, параграф 1 от ДФЕС и ако не е приложимо друго освобождаване или изключение.

5.2. Понятието за необходимост

- (85) Понятието за необходимост вече е използвано в правото на Съюза в областта на конкуренцията. В член 101, параграф 3 от ДФЕС се предвижда, че забраната в член 101, параграф 1 от ДФЕС може да бъде обявена за неприложима по отношение на споразумения, които допринасят за подобряване на производството или разпространението на стоки или за развитието на техническия или икономическия напредък, като при това предоставят на потребителите справедлив дял от получените ползи, без: i) да налагат ограничения, които *не са абсолютно необходими* за постигането на тези цели; и без ii) да дават възможност на засегнатите предприятия да елиминират конкуренцията по отношение на съществена част от съответните стоки.
- (86) Понятието за необходимост съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС е допълнително пояснено в насоките относно член 101, параграф 3 от ДФЕС ⁽³⁴⁾ и редовно се прилага в съдебната практика на Съда на Европейския съюз ⁽³⁵⁾.
- (87) Поради сходната формулировка на член 210а и член 101, параграф 3 от ДФЕС тестът, с който се определя дали дадено ограничение е необходимо съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС, е полезна отправна точка за оценката на необходимостта за целите на член 210а. Между двата члена обаче съществуват някои основни разлики, в резултат на което неизбежно съществуват различия по отношение на стандарта за необходимост.
- (88) В насоките относно член 101, параграф 3 от ДФЕС е описан двуетапен тест за определяне на това дали ограниченията на конкуренцията са необходими. На първият етап от теста се определя дали самото *споразумение*, т.е. споразумението, което попада в приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС, е обосновано необходимо за постигане на създадената от споразумението ефективност. На втория етап се оценява дали *индивидуалните ограничения* на конкуренцията, които произтичат от споразумението, също са обосновано необходими за постигането на тази ефективност.
- (89) Въпреки че оценката на необходимостта по член 210а също подлежи на двуетапен тест, този тест се прилага в правна рамка, различна от двуетапния тест за целите на член 101, параграф 3 от ДФЕС. Съзакондателите на Съюза, т.е. Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз, са на мнение, че някои вертикални и хоризонтални инициативи относно селскостопански продукти, които имат за цел да прилагат изисквания, по-строги от задължителните изисквания, могат да имат положително въздействие върху целите във връзка с устойчивостта ⁽³⁶⁾. Съзакондателите на Съюза също така са на мнение, че подобни споразумения могат укрепят позицията на производителите във веригата на доставките и да увеличат техните възможности за договаряне ⁽³⁷⁾. Предвид предизвикателствата, пред които са изправени операторите в селскостопанския сектор, и спешната необходимост от постигане на напредък по отношение на устойчивостта, Съюзът прие член 210а, за да създаде рамка, изключваща прилагането на член 101, параграф 1 от ДФЕС ⁽³⁸⁾, с цел да даде стимул на операторите да сключват такива споразумения, при положение че са изпълнени определени условия. Следователно стандартът на контрол при оценката на естеството и интензивността на ограничението на конкуренцията за целите на член 210а е различен от този за целите на член 101, параграф 3 от ДФЕС. Това означава, наред с другото, че за целите на член 210а ограничения, които биха били сметени за сериозни ограничения за целите на член 101, параграф 1 от ДФЕС, като например споразумения относно фиксиране на цените или намаляване на продукцията, може да бъдат сметени за необходими, ако са изпълнени посочените в раздели 5.3 и 5.4 условия, докато подобни ограничения е малко вероятно да удовлетворяват условията по член 101, параграф 3 от ДФЕС.

⁽³⁴⁾ Насоки за прилагане на член 81, параграф 3 от Договора (ОВ С 101, 27.4.2004 г., стр. 97).

⁽³⁵⁾ Решение на Съда (голям състав) от 23 януари 2018 г., *F. Hoffmann-La Roche Ltd и др./Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato*, C-179/16, EU:C:2018:25, т. 98; решение на Съда (десети състав) от 7 февруари 2013 г., *Protimonopolný úrad Slovenskej republiky/S-lovenská sporiteľňa a.s.*, C-68/12, EU:C:2013:71, т. 35; решение на Общия съд (втори разширен състав) от 24 септември 2019 г., *HSBC Holdings plc и др./Комисия*, T-105/17, EU:T:2019:675, т. 159.

⁽³⁶⁾ Съображение 62 от преамбюла на Регламент (ЕС) 2021/2117.

⁽³⁷⁾ Пак там.

⁽³⁸⁾ Съгласно член 42 от ДФЕС разпоредбите на главата от Договора, отнасяща се до правилата на конкуренцията, се прилагат по отношение на производството и търговията със селскостопански продукти само доколкото това е решено от Европейския парламент и Съвета на ЕС.

- (90) На практика, за да извършат оценката от етап 1, операторите трябва: i) да направят анализ на това дали е необходимо да си сътрудничат, за да постигнат стандарта за устойчивост, вместо да го правят поотделно; и ii) да направят анализ на това дали стандартът за устойчивост може да бъде постигнат чрез друг, по-малко ограничаващ вид разпоредба. За да извършат оценката от етап 2, операторите трябва да разгледат естеството и интензивността на ограничението и да определят дали това ограничение е най-малко ограничаващото налично средство за постигане на стандарта за устойчивост.

5.3. Етап 1 — Необходимостта от споразумението за устойчивост

- (91) На етап 1 от теста за необходимост за целите на член 101, параграф 3 от ДФЕС се определя дали споразумението за устойчивост само по себе си е обосновано необходимо за постигане на създадената от споразумението ефективност. По аналогия, за целите на член 210а на първия етап се преценява дали споразумението за устойчивост е обосновано необходимо за постигане на търсения стандарт за устойчивост. Това означава, че постигането на стандарта за устойчивост следва да бъде „специфично“ за въпросното споразумение. В настоящия раздел се обяснява какво означава това на практика.
- (92) Като общо съображение естеството и целите на член 210а предполагат, че споразумението за устойчивост съдържа една или повече разпоредби. Като минимално изискване, всяко споразумение за устойчивост следва да съдържа разпоредба, съгласно която операторите се споразумяват да прилагат колективно стандарт за устойчивост, който е по-висок от задължителните правила на Съюза или национални правила. Освен постигането на съгласие относно стандарта за устойчивост, може да се наложи операторите да се споразумеят по един или повече други въпроси, свързани с производството или с търговията със селскостопански продукти, с цел ефективното разработване или прилагане на стандарта за устойчивост. Такива разпоредби могат да се отнасят до параметри на конкуренцията, например цената, на която се продава продуктът, цената на необходимите за производството му входящи ресурси, количеството на продукта, който ще се произвежда, начинът по който продуктът се разпространява или предлага на пазара и сертификатът на продукта.
- (93) Когато се оценява необходимостта от споразумение за устойчивост всяка разпоредба от споразумението трябва да се оценява отделно. Например, въпреки че за определено споразумение за устойчивост разпоредбите относно цената може да са обосновано необходими за постигането на даден стандарт за устойчивост, е възможно други разпоредби в споразумението, свързани например с продукцията, да не са обосновано необходими. Това е така, защото въпросът, който цели да разреши разпоредбата относно продукцията, може да бъде ефективно разрешен от страните едностранно, вместо чрез сътрудничество, или защото разглежданият проблем би бил разрешен ефективно също и с разпоредби, които са по-малко ограничаващи по отношение на конкуренцията.
- (94) За да преценят обаче дали с прилагането на различните разпоредби на споразумението за устойчивост взети заедно се постига въпросният стандарт за устойчивост, операторите трябва да разгледат и това споразумение в неговата цялост. Това се обсъжда допълнително в раздели 5.3.1 и 5.3.2.
- (95) Освен това, колкото по-лесно е постигането на подобрението на стандарта за устойчивост, което се целят да постигнат операторите в сравнение с предписанията на правото на Съюза или националното право, толкова по-малко вероятно е операторите да трябва да си сътрудничат или избраните ограничения да трябва да бъдат с по-сериозен характер или интензивност. Възможно е обаче да има случаи, в които постигането дори на малки подобрения спрямо задължителния стандарт по отношение на производството или търговията може да е свързано със значителни трудности за операторите, което би оправдало сътрудничеството между тях или договарянето им за определени ограничения на конкуренцията (спиране на използването на определен химически пестицид, за който няма финансово достъпна биологична алтернатива на пазара). В същото време може да има и ситуации, в които постигането на значителни подобрения, надхвърлящи задължителния стандарт, всъщност може да не представлява никаква трудност за операторите и в резултат на това сътрудничеството или договарянето за ограничения не се счита за необходимо (спиране на употребата на набор от пестициди, за които има финансово достъпни биологични алтернативи).

Пример 1: производители на грозде, извършващи своята дейност при ниски маржове и намиращи се в определен регион, решават колективно да намалят употребата на химически пестициди с 52 %, докато съгласно законоустановения стандарт се изисква намаление с 50 %. Те решават да намалят употребата на химически пестициди, като вместо тях купуват биологични пестициди. Допълнителните разходи на производителите за закупуване на биологични пестициди са малко по-високи от разходите, които иначе биха направили за закупуването на химически пестициди. За да постигнат стандарта, производителите колективно се договарят относно фиксирана цена, която ще начислят за по-устойчиво произвежданите сортове грозде.

Като се има предвид, че биологичните пестициди са малко по-скъпи и че производителите извършват своята дейност при ниски маржове и следователно нямат стимул да поемат самостоятелно тези разходи, е много вероятно да е необходимо сътрудничество. С оглед обаче на подобрието от гледна точка на устойчивостта, към което е насочено споразумението, е малко вероятно да е необходимо споразумение за начисляване на фиксирана цена надолу по веригата. Въпреки че договарянето на фиксирана цена би осигурило на производителите достатъчно възнаграждение и би гарантирало постигането на стандарта, изглежда е налице по-малко ограничаваша алтернатива. В този случай изглежда, че споразумение за колективно намаляване на употребата на пестициди с допълнителни 2 % е най-малко ограничаваният начин за постигане на стандарта, предвид това, че допълнителните разходи за закупуване на биологични пестициди са ниски и ще бъдат понесени от всички производители в региона. Това би предотвратило ситуация, в която само някои от производителите вече не биха били конкуренти поради направените допълнителни разходи.

Пример 2: за да подобрят хуманното отношение към отглежданите за месо домашни птици, производителите се договарят да извършват годишни проверки на качеството на консумираната от животните вода. Целта на проверките е да се прецени нивото на замърсяване на водата, например с тежки метали и химикали, както и да се преодолеят прекомерните нива на такива замърсявания, в случаите, в които такива бъдат открити. Съгласно споразумението производителите трябва да извършват проверките сами, като използват финансово достъпно оборудване, което трябва да бъде закупено еднократно и за чието използване не се изисква научен експертен опит. Няма специфичен стандарт на Съюза или национален стандарт, съгласно който да се предписва извършването на такива проверки, освен общото изискване животните да получават питейна вода. Поради годишните проверки на водата се наблюдава слабо увеличение на производствените разходи. В резултат на това птицевъдите се договарят относно задължения за изключително закупуване от купувачите на птиче месо с цел да си възстановят допълнителните разходи, като подписват закупуването на своята продукция.

Малко вероятно е сътрудничеството между птицевъдите да е необходимо предвид факта, че направеното подобриение от гледна точка на хуманното отношение към животните не изглежда да обосновава предвидените ограничения. Всеки производител би могъл да постигне сам ефективно стандарта, тъй като производителите не се нуждаят от познанията или експертния опит на техните конкуренти, за да постигнат стандарта. Освен това отделен производител би могъл да постигне стандарта за устойчивост без да прави значителни допълнителни разходи, които в противен случай биха го поставили в неравностойно положение спрямо други производители, които не прилагат стандарта. Също така, дори ако сътрудничеството се сметнеше за необходимо, би било малко вероятно за производителите да е необходимо да се споразумяват с купувачите за задълженията за изключително закупуване, като се имат предвид относително ниските разходи, които производителите биха направили за тестване на качеството на водата.

- (96) И накрая, операторите трябва да направят оценка на необходимостта от ограничението в действителния контекст, в рамките на който функционира споразумението за устойчивост, като се вземат предвид структурата на пазара, рисковете, присъщи на споразумението за устойчивост и стимулите, които са налице за страните. Ако постигането на стандарта за устойчивост е по-несигурно в отсъствието на конкретното ограничение, е по-вероятно ограничението да бъде необходимо, за да се гарантира постигането на стандарта.

5.3.1. Възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат по същия начин, като се действа самостоятелно?

- (97) За да се прецени дали дадено споразумение за устойчивост е обосновано необходимо за постигането на стандарт за устойчивост, е необходимо да се прецени дали страните могат да постигнат сами стандарта за устойчивост, като действат самостоятелно, вместо чрез сътрудничество. Следователно операторите трябва да установят защо трябва да си сътрудничат и какво би им попречило да постигнат стандарта сами. При извършването на такава оценка те трябва да вземат предвид пазарните условия и стопанските реалности, пред които са изправени и които са от значение за постигането на въпросния стандарт за устойчивост. Възможно е да има ситуации, в които даден стандарт за устойчивост може да бъде постигнат чрез самостоятелни действия, но операторите могат да го постигнат по-бързо и с по-малко разходи и усилия чрез сътрудничество. В резултат на това сътрудничеството може да бъде разумно необходимо за постигането на стандарта, въпреки че операторите все пак ще трябва да гарантират, че всички ограничения на конкуренцията, предвидени в споразумението, също са необходими, както е обяснено в раздел 5.4.
- (98) Например ако производители на селскостопански продукти не са в състояние да постигнат стандарт за устойчивост поради липсата на необходимия опит или познания в дадена област, тогава може да е необходимо сътрудничество с други оператори на различни равнища на веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти, които притежават такъв опит и познания. Ако обаче производителите на селскостопански продукти могат лесно да получат такива познания сами, без да влагат значителни инвестиции във време или средства, е малко вероятно да се нуждаят от сътрудничество за постигането на стандарта за устойчивост.
- (99) По подобен начин производителите на селскостопански продукти може да нямат стимул да платят необходимите разходи или да направят инвестициите, необходими за постигане на стандарта за устойчивост, тъй като няма да могат да възстановят тези разходи или инвестиции или няма да могат да направят тези разходи или инвестиции самостоятелно. Сътрудничеството с други оператори на различни равнища на веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти, които желаят да съфинансират постигането на стандарта за устойчивост, може да се окаже необходимо. Обратно, сътрудничеството между производителите може да не е необходимо, ако постигането на стандарта за устойчивост изисква инвестиция, която не увеличава значително сезонната или годишната инвестиция, която производителите иначе биха направили за своето конвенционално производство.
- (100) Освен това производството или търговията с даден продукт по по-устойчив начин може да бъде рентабилно само ако по-голям обем продукти се произвежда или търгува по устойчив начин. В този случай споразумението между операторите, че всички те ще произвеждат или търгуват с дадения продукт по устойчив начин, може да се счете за необходимо. Пример за това е използването на лого/етикети за идентифициране на продукти, които отговарят на определени изисквания за устойчивост, с което се постига по-голямо доверие от страна на потребителите. Друг пример е използването на платформа, която позволява на производителите да споделят иновативно оборудване и разходите за закупуване/поддръжка на такова оборудване, за да произвеждат по по-устойчив начин. В първия случай, колкото повече оператори произвеждат по устойчив начин и използват съответното лого, толкова по-вероятно е търговците на дребно и потребителите да възприемат това лого като надеждно, което от своя страна увеличава потенциалната икономическа възвръщаемост за производителите, които продават продукти, носещи логото. Във втория пример, колкото повече производители се договорят да използват платформата и да предоставят оборудването си на други, толкова по-голяма полза ще получи всеки отделен производител от участие в платформата.
- (101) Възможно е да има ситуации, при които операторите трябва да си сътрудничат, тъй като в противен случай съществува риск за всеки оператор да изразходва значителни ресурси и време за разработването на различни производствени методи с цел постигане на стандарта за устойчивост.
- (102) Обратно, може да има ситуации, при които съвместното разработване на производствен метод да не създава ефективност и при които индивидуалното разработване от самостоятелен производител да създава по-голяма добавена стойност, като стандартът се постига по-бързо чрез конкуриране с другите оператори. Възможно е също да има ситуации, при които сътрудничеството не би дало възможност на операторите да постигнат стандарта за устойчивост със значително по-малко инвестиции от гледна точка на времето или ресурсите в сравнение със самостоятелните действия. В подобни ситуации сътрудничеството може да не се счете за необходимо.

Пример: производителите в дадена държава членка предвиждат да сключат споразумение за устойчивост в което да поставят цел да отделят 25 % от земята си за целите на биологичното разнообразие. Производителите вече отделят значителна част от земята си за целите на биологичното разнообразие. Съществува търсене от страна на купувачите, което покрива количеството продукти, които производителите ще могат да отглеждат от останалите 75 % от земята си. Купувачите на тези продукти също ще плащат цена, която ще компенсира финансово производителите за подобренията в областта на биологичното разнообразие, които те ще направят.

В такъв случай не съществува проблем, който да възпрепятства производителите да постигнат стандарта за устойчивост самостоятелно, тъй като всеки производител вече има опита и знанията, необходими за прилагане на подобренията в областта биологичното разнообразие. Освен това производителите ще могат да си възстановяват разходите за постигане на стандарта за устойчивост от купувачите.

- (103) Възможно е да съществуват и ситуации, при които операторите трябва да си сътрудничат, за да се справят по ефективен начин с липсата на информация, с която разполагат потребителите, за качествата във връзка с устойчивостта на поръчаните от тях продукти. Възможно е самостоятелните действия да не могат да привлекат по ефективен начин вниманието на потребителите към въпроса и да ги убедят да купуват по-устойчиви продукти. Самостоятелните действия обаче може да са достатъчни в случаите, в които е налице неоползотворен потенциал при потребителското търсене на по-устойчив продукт, но наличието на ползи от устойчивостта не е представено достатъчно ясно при продуктите, предлагани от отделни производители, и при условие че всеки отделен независим производител може лесно да предостави подобна информация.
- (104) В случай че даден оператор би бил поставен в неизгодното положение в качеството си на първи участник, ако се стреми да постигне стандарта за устойчивост самостоятелно, може да е необходимо сътрудничество, за да се попречи на конкурентите да се възползват от инвестициите на първия участник. В противен случай конкурентите биха могли просто да приложат производствения или търговския метод, разработен от първия участник, без да понесат никакви разходи. Ако обаче първият участник може да предотврати получаването на готово на облаги чрез използването на права върху интелектуална собственост, което би попречило на конкурентите да използват този метод, без да компенсират първия участник, може да е ненужно операторите да си сътрудничат, за да постигнат стандарта.
- (105) Действащ самостоятелно оператор би могъл да пострада от неизгодното положение на първия участник, ако желае да произвежда по-устойчив продукт, чиято цена е значително по-висока от тази на неустойчиво произвежданата алтернатива. В такъв случай операторът може да срещне трудности при предлагането на пазара на по-устойчивия продукт: неговите клиенти може да нямат стимул да предлагат продукта на по-висока цена на крайните потребители, тъй като тези потребители вероятно ще продължат да купуват по-евтината алтернатива. Това би направило производството на устойчивия продукт или търговията с него малко вероятни. В този случай може да е необходимо сътрудничество между операторите, за да се гарантира, че финансовата тежест и рискът от производството или търговията с по-устойчивия продукт на пазара се разпределят между различните оператори.
- (106) Споразумението за устойчивост може да има за цел постигането на стандарт за устойчивост, за който операторите ще получат поотделно възнаграждение или субсидии от публичен орган (например субсидии по линия на ОСП). В допълнение към определянето на причината или причините, поради които ще трябва да си сътрудничат, операторите ще трябва също така внимателно да преценят необходимостта от сътрудничество за постигане на въпросния стандарт, като вземат предвид такова възнаграждение или субсидии. Ако, от една страна, въпросното възнаграждение или субсидия е достатъчно(а) за операторите, за да направят разходите, необходими за самостоятелното постигане на стандарта за устойчивост, те може да не трябва да си сътрудничат за постигането на стандарта. От друга страна, ако възнаграждението или субсидията покрива само част от разходите, които трябва да бъдат направени за постигането на стандарта за устойчивост, е възможно операторите да трябва да си сътрудничат, за да покрият неизплатените разходи.
- (107) И накрая, когато се преценява дали самостоятелните действия са достатъчни за постигането на конкретен стандарт за устойчивост, операторите могат да се позоват като пример на съществуващи едностранни инициативи, които успешно са постигнали същия или подобен стандарт при производството или търговията с подобно количество продукти. В същото време наличието на едностранни инициативи, които са постигнали същия или подобен стандарт, само по себе си не изключва необходимостта операторите да си сътрудничат. По-скоро ще бъде необходима оценка на всеки отделен случай, като се има предвид, че специфичните обстоятелства на операторите, които желаят да си сътрудничат, преобладаващите пазарни условия по време на споразумението и проблемите, свързани със самостоятелното постигане на въпросния стандарт, могат да се различават.

5.3.2. *Необходимост от разпоредба(и) във връзка със споразумението за устойчивост*

(108) След като се уверят, че стандартът за устойчивост не може да бъде постигнат от действащи самостоятелно страни, страните по споразумение за устойчивост ще трябва да проучат дали различните разпоредби на споразумението, например по отношение на цената, продукцията, иновациите и разпространението, ограничават конкуренцията и ако това е така, дали са необходими за постигане на стандарта за устойчивост. На първия етап от теста за необходимост операторите трябва да сравнят видовете разпоредби, по отношение на които са постигнали съгласие, с евентуални алтернативи, например цена спрямо сертифициране; продукцията спрямо обединяване на оборудването; обмен на информация спрямо популяризиране. Необходимостта на ограниченията на конкуренцията, произтичащи от дадена разпоредба, например фиксиране на общата цена спрямо ценова премия, се оценява на втория етап от теста за необходимост.

(109) На практика, за да установят дали конкретна разпоредба е необходима за постигането на стандарт за устойчивост, страните по споразумение за устойчивост трябва да установят проблемите, които възпрепятстват постигането на стандарта. За всеки такъв проблем операторите трябва да преценят коя ще бъде подходящата разпоредба за разрешаването му, за да се постигне стандартът за устойчивост. Възможно е да има ситуации, в които съществуват подходящи алтернативни разпоредби за решаване на въпросния проблем. Ако е налице избор между две или повече такива разпоредби, необходимата разпоредба ще онази, която ограничава конкуренцията в най-малка степен. Възможно е също така да има ситуации, в които две или повече подходящи алтернативни разпоредби са еднакво ограничавачи, или в които определянето на най-малко ограничавачата разпоредба може да бъде много сложно. В такива случаи операторите са свободни да избират коя разпоредба да използват, при условие че те отговарят на другите части на теста за необходимост, обяснен в раздел 5.4.

(110) Така например операторите могат да бъдат изправени пред описаните по-долу проблеми:

- a) ако проблемът е свързан с липсата на доверие на потребителите в стандарта за устойчивост, разпоредбите, които биха могли да бъдат подходящи за решаване на проблема, в зависимост от конкретните обстоятелства по случая, могат да включват изискване за създаване на лого/етикет, чието спазване се проверява от независима система за сертифициране; или съвместна реклама и пазарна реализация на продуктите. Обратно, малко вероятно е да е подходяща за справяне с проблема разпоредба, свързана с плащаната на производителите цена или с обемите продукция, предоставяни на потребителите надолу по веригата, тъй като това няма да увеличи доверието у потребителите в стандарта за устойчивост.

Ако установените по-горе две потенциално подходящи разпоредби са единствените подходящи варианти за преодоляване на проблема с доверието у потребителите, разпоредбата относно създаването на лого/етикет е вероятно да ограничава конкуренцията най-малко и следователно е необходима.

- b) Ако проблемът е свързан с липса на познания и опит относно по-устойчиви производствени методи, разпоредбите, които могат да бъдат подходящи за справяне с проблема, в зависимост от конкретните обстоятелства по случая, могат да включват обмен на информация относно производствените методи, като например употребата на определен вид входящи ресурси или оборудване; обединяване на определени дейности, инфраструктура и оборудване; или съвместна научноизследователска и развойна дейност. За разлика от това е малко вероятно разпоредба относно обема на продуктите, които могат да се произвеждат, или относно разпространението или рекламата на продуктите да е подходяща за решаване на въпроса, тъй като тя не би подобрила знанията или опита на операторите.

Ако установените в първия параграф три потенциално подходящи разпоредби са единствените налични за справяне с проблема с липсата на знания и опит в производството, разпоредбата за съвместна научноизследователска и развойна дейност е вероятно да бъде най-малко ограничавача за конкуренцията и следователно да е необходима. Ако разпоредбите относно обмена на информация, относно производствените методи и обединяването на дейности са единствените две потенциално подходящи разпоредби, трябва да се направи подробна оценка на обстоятелствата по случая, за да се определи коя разпоредба би била най-малко ограничавача.

- в) Ако въпросът е свързан с несигурността относно пазарната реализация на продукта, т.е. несигурността относно обемите, които биха могли да бъдат продадени, разпоредбите, които биха могли да бъдат подходящи за решаване на въпроса, в зависимост от конкретните обстоятелства по случая, могат да бъдат ангажменти за потребление от страна на някои клиенти, например закупуване на минимално количество продукти годишно; и специфични договорености относно дистрибуцията между самите производители или между производителите и техните клиенти, като например разпределение на клиентите и изключителност на доставките или на покупките. Обратно, малко вероятно е разпоредба, свързана с цената, на която продуктите могат да бъдат препродадени по-нататък надолу по веригата или разпоредба за спиране на производството на алтернативни неустойчиви продукти, да бъде подходяща за справяне с проблема, тъй като с нея се решават други проблеми, различни от несигурността от гледна точка на обема на пазарната реализация.

Ако установените две потенциално подходящи разпоредби, т.е. ангажиментите за изтегляне от пазара и договореностите за разпространение са единствените, с които се решава проблемът с несигурността в обемите на пазарната реализация, трябва да се направи подробна оценка на обстоятелствата по случая, за да се определи коя разпоредба би била най-малко ограничаваша.

- г) Ако въпросът е свързан с покриването на допълнителните разходи, породени от спазването на стандарта, разпоредбите, които биха могли да бъдат подходящи за решаване на този въпрос, в зависимост от конкретните обстоятелства по случая, могат да включват плащания или ценови ангажменти от страна на купувачите, или ангажменти за закупуване на минимално количество продукти. От друга страна, разпоредба, с която се забранява разработването на други устойчиви или неустойчиви продукти, е малко вероятно да бъде подходяща, тъй като няма директно да намали цените на производството в съответствие с въпросния стандарт за устойчивост.

Ако двете потенциално подходящи идентифицирани разпоредби са единствените, които решават въпроса за покриване на допълнителните разходи, трябва да се направи подробна оценка на обстоятелствата по случая, за да се определи коя разпоредба би била най-малко ограничаваша.

- д) Ако проблемът е свързан с липса на знания от страна на потребителите по отношение на добавената стойност от производството или продажбата на продукта по по-устойчив начин, за разрешаването на този проблем може да бъде подходяща разпоредба, свързана със съвместното популяризиране на продукта от производители или клиенти надолу по веригата. Обратно, малко вероятно е разпоредба, свързана с потребителите или разпределението на пазара, да бъде подходяща, тъй като тя няма да окаже положително въздействие върху познанията на потребителите за добавената стойност от по-устойчивото производство или продажба.

Ако в подобна ситуация е налице само една разпоредба (съвместно популяризиране), която е подходяща за разрешаване на проблема, тя също така се счита за най-малко ограничаваша и следователно е необходимата разпоредба.

- е) Ако въпросът е свързан с поставянето на първия участник в неизгодно положение (по-устойчив продукт ще бъде изложен на силна конкуренция от страна на по-малко устойчиви и по-евтини алтернативни продукти), разпоредбите, които биха могли да бъдат подходящи за решаване на въпроса, в зависимост от конкретните обстоятелства по случая, могат да включват съвместно популяризиране на по-устойчивия продукт; ангажмент на търговците на дребно да закупуват определен дял от необходимата им продукция от производителите на по-устойчивия продукт, изразен под формата на процент от всички взаимозаменяеми продукти; или ангажмент от страна на определен брой търговци на дребно да закупуват необходимите им продукти изключително от производителите на по-устойчивия продукт. Обратно, малко вероятно е разпоредба относно обмена на информация относно производството да бъде подходяща за справяне с проблема, тъй като не разглежда въпроса, свързан със заместването при продажбите на продукти.

Ако трите идентифицирани разпоредби, а именно съвместното популяризиране, минималните покупки и изключителните покупки, са единствените подходящи за решаване на въпроса, разпоредбата, която вероятно ще бъде най-малко ограничаваша и следователно необходима, е тази за съвместното популяризиране на по-устойчивия продукт. Ако разпоредбите относно минималните покупки от търговци на дребно и изключителните покупки от същите търговци са единствените подходящи варианти, вероятно най-малко ограничаваша и следователно необходима ще е тази относно минималните покупки.

При изготвянето на оценката операторите трябва да разглеждат реалистични, а не изцяло хипотетични алтернативи на разпоредбите, с които може да се постигне стандартът за устойчивост.

- (111) Ако между налични алтернативни разпоредби операторите избират тази, която: i) не е подходяща за разрешаването на даден проблем, тъй като им пречи да постигнат въпросния стандарт за устойчивост; или ii) не е най-малко ограничавашата в сравнение с останалите, избраната от тях конкретна разпоредба ще бъде счестена за несъвместима с член 210а и поради това няма да попада в обхвата на изключението. Ако в споразумението за устойчивост се съдържат и други разпоредби, които дават възможност на операторите да постигнат търсения стандарт за устойчивост, тези разпоредби могат все пак да бъдат необходими и следователно се ползват от член 210а, ако само с тях, без да се прибегва до разпоредбата, която би била обезсилена, се постига въпросният стандарт за устойчивост.
- (112) И накрая, споразумения, които изключват оператори от други държави членки от участие в стандарта за устойчивост без законна обосновка, няма да отговарят на изискванията на теста за необходимост за целите на член 210а.

Пример 1: производители на млечни продукти от даден регион в държава членка се договарят с производител на сирене, че ще произвеждат само меко и прясно сирене, тъй като производството на твърдо сирене води до относително по-високи емисии на CO₂. В допълнение, производителите на млечни продукти се съгласяват да използват кравешкия тор за производство на енергия чрез метанова система за анаеробно разграждане. За да се намали въглеродният отпечатък от транспортирането на сиренето, в споразумението се посочва също, че мекото и пряското сирене ще се продават само в държавата членка, в която се намират производителите. Въпреки това някои съседни държави членки се намират на същото разстояние като други региони в държавата членка, в която са установени производителите.

Такова споразумение няма да е необходимо за постигането на стандарт за намаляване на емисиите на CO₂, свързани с производството и търговията със сирене, тъй като съществува по-малко ограничаваш начин да се гарантира намаляването на емисиите на CO₂, а именно определянето на обективно условие, основано на разстоянието, изчислено от района на производство до района на продажба, например 200 km.

Пример 2: сценарият е същият като в пример 1. Производителите на мляко и млечни продукти обаче решават да ограничат участието в споразумението до производители на мляко и млечни продукти, които са установени в същата държава членка: това се прави с цел да се улесни извършването на одити на спазването на производствените критерии, тъй като производителите имат дългогодишно сътрудничество с национален одитор, който не осъществява дейност извън тази държава членка.

Такова споразумение няма да е необходимо за постигането на стандарта, тъй като съществува по-малко ограничаваш начин за гарантиране на намаляването на емисиите на CO₂, а именно, процесът на одитиране да може да се извършва в други държави членки или да се извършва или от същия одитор, или от друг, който желае да извърши услугата.

5.4. Етап 2 — Необходимостта от ограничения на конкуренцията

- (113) Ако сключването на споразумение за устойчивост е обосновано необходимо за постигането на стандарта за устойчивост, тогава трябва да се определи дали всяко наложено от споразумението ограничение на конкуренцията е необходимо за постигането на този стандарт.
- (114) За целите на член 210а ограничение на конкуренцията е необходимо за постигането на стандарт за устойчивост, ако подобно ограничение е обосновано необходимо за постигане на този стандарт.
- (115) На етап 1 анализът е насочен към това дали видът на избраната разпоредба е бил подходящ за справяне с пречката за постигане на стандарта за устойчивост и дали са налице алтернативни разпоредби, които биха били подходящи за решаването на проблема по не толкова ограничаваш начин. За разлика от това, на етап 2 анализът е насочен към това дали ограничението на конкуренцията, съдържащо се във всяка разпоредба на споразумението за устойчивост е най-малко ограничавашият вариант за постигане на въпросния стандарт. Това от своя страна зависи както от естеството на ограничението, така и от неговата интензивност.

5.4.1. *Естество на ограничението*

- (116) Естеството на дадено ограничение се отнася до параметъра на конкуренцията, като цена, продукцията, качество, разнообразие на избора или иновации, който е ограничен от разпоредбата или разпоредбите на споразумението за устойчивост.
- (117) За оценката на „естеството“ на ограничението се изисква разглеждане на: i) начина, по който даден конкретен параметър на конкуренцията бива ограничен от отделна разпоредба; и на това ii) дали съществува реалистична и по-малко ограничаваша алтернатива на тази разпоредба. При постигането на стандарта за устойчивост страните по споразумението за устойчивост трябва да изберат ограничението, което оказва най-слабо отрицателно въздействие върху конкуренцията.
- (118) Ако дадена разпоредба се отнася до цените, при оценката на естеството на ограничението от операторите може да се изисква да изберат дали да се споразумеят за ограничение под формата на фиксиране на цените, т.е. определяне на минимална цена или определяне на общата цена, ценова премия, или някакво друго ограничение, свързано с определянето на цените. Например ако спазването на стандарта за устойчивост би довело до разходи за операторите, които е лесно да бъдат отделени от другите разходи, които обикновено биха направили, ценовата премия би могла да бъде подходящо ограничение. Основанието за това е, че ценовата премия ще отразява разходите, които операторите правят при спазване на стандарта за устойчивост, без да засяга други разходи, които те биха направили независимо от стандарта за устойчивост.
- (119) Пример в това отношение би била разпоредба, съгласно която се изисква плащане на ценова премия за компенсирани на употребата от птицевъди на биологично произведени фуражи, вместо конвенционални фуражи. Алтернатива на тази разпоредба може да бъде фиксирането на общата цена, на която преработвателите могат да закупват пилета, на ниво, което компенсира производителите за допълнителните разходи, направени при използването на биологично произведени фуражи. В такъв случай определянето на общата цена, на която преработвателите могат да купуват месо от домашни птици, вероятно би било по-ограничавашо, отколкото договарянето на ценова премия, която е отделна от покупната цена. Това се дължи на факта, че ограничението „ценова премия“ засяга само един компонент от общата цена, плащана за месо от домашни птици, като по този начин оставя възможност за конкуренция по отношение на другите компоненти, които определят цялостната цена на месото от домашни птици, например инфраструктура, управление на земята, осигуряване на вода и електроенергия.
- (120) Обратно, ако постигането на стандарта за устойчивост би довело до допълнителни разходи през целия производствен процес, фиксирането на общата цена, на която производителите са в състояние да купуват месо от домашни птици, може да е обосновано необходимо. Например такъв може да бъде случаят, когато стандартът за устойчивост се отнася до по-високи изисквания за хуманно отношение към животните и тяхното здраве по отношение на домашните птици, като например по-устойчива храна, по-голямо пространство в клетките, повече време, прекарвано навън, и професионално ветеринарно обслужване. Определянето на общата цена може да е необходимо, когато разходите за по-устойчиво производство или търговия съставляват по-голямата част от общите разходи за производство и/или търговия. Това може да се случи, когато има малко или никакви елементи на производството и/или търговията, които не са засегнати от споразумението за устойчивост. Въпреки това операторите трябва да са наясно, че фиксирането на общата цена е сериозно ограничение на конкуренцията и следователно трябва да се разглежда като крайна мярка в ситуация, в която никое друго ограничение не би довело до ефективно постигане на въпросния стандарт за устойчивост.
- (121) Далена разпоредба може да се отнася до дела на изискванията, чието изпълнение купувачите получават от производители, които са страна по споразумението за устойчивост. За да се оцени естеството на ограничението, може да се наложи операторите да изберат дали да се споразумеят за изисквания за закупуване на минимален обем спрямо изисквания за закупуване на фиксиран обем или някакво друго задължение за закупуване. Ако производителите се нуждаят от гаранция, че могат да продадат достатъчно количество от своите продукти, за да покрият разходите си, но не знаят точното необходимо количество, договарянето на минимално количество може да бъде най-малко ограничавашата разпоредба за постигане на стандарта за устойчивост. Например ако даден стандарт за отглеждане на патици цели намаляване на антимикробната резистентност чрез забрана на употребата на антимикробни средства и използване на алтернативи, например ваксини, пробиотици и пребиотици, производителите може да трябва да гарантират, че са в състояние да продават минимално количество патешко месо годишно за покриване на допълнителните разходи, произтичащи от използването на алтернативи на антимикробните средства. Ако обаче количеството месо, което може да бъде преработено, е ограничено, тогава определянето на точна или максимална стойност може да бъде обосновано необходимо, за да се гарантира, че цялото произведено патешко месо е ефективно обработено.

5.4.2. Интензивност на ограничението

- (122) Определянето на интензивността на ограничение включва оценка на количественото ниво на ограничението относно цената, продукцията и възможното качество, разнообразието на избора и иновациите, и продължителността на ограничението.

5.4.2.1. Количествено ниво на ограничението

- (123) Понятието за количествено ниво на ограничението се отнася до степента, в която въпросното ограничение е вероятно да засегне съответните параметри на конкуренцията. Количественото ниво на дадено ограничение ще бъде необходимо, ако договарянето на по-ниско ниво на ограничението би намалило вероятността страните да постигнат стандарта за устойчивост.
- (124) Ако въпросното ограничение би довело пряко или косвено до увеличение на цените, оценката следва да се съсредоточи върху степента на увеличение на цената, която е обоснована необходима, за да могат операторите да постигнат въпросния стандарт за устойчивост. При тази оценка следва да се вземат предвид три елемента: i) приблизително оценените възникнали разходи и приблизително оценените пропуснати приходи; ii) степента на увереност, че очакваните възникнали разходи и пропуснати приходи ще се реализират; и iii) вероятността за възвръщаемост на инвестициите по отношение на други алтернативи.
- (125) Като се има предвид, че изчислението на възникналите разходи и пропуснатите приходи ще зависи от редица несигурни фактори, не може да се очаква операторите да изчислят точното увеличение на цените, при което ще са в състояние да постигнат стандарта за устойчивост. По-скоро те трябва да се стремят да изчислят средна оценка на възникналите разходи и пропуснатите приходи за всички оператори, които правят такива разходи и пропускат такива приходи при най-вероятния сценарий от гледна точка на пазарните условия и тенденции. Малко вероятно е дадено ограничение да отговаря на този етап от анализа на необходимостта, ако резултатът от изчислението на очакваните разходи и очакваните пропуснати приходи е погрешен. Такъв би бил случай, когато резултатът се основава на неправдоподобни допускания по отношение на пазарното развитие на разходите за входящи ресурси или когато при изчисляването на пропуснатите приходи не се отчетат напълно възможните приходи, до които може да доведе устойчивото производство или търговия.
- (126) Трите елемента, описани по-горе, служат на допълнителни цели. Елемент i) има за цел да се гарантира, че страните по споразумението за устойчивост са компенсирани за допълнителните разходи и допълнителните приходи, пропуснати поради прилагането на стандарта за устойчивост. Елемент ii) има за цел да се гарантира, че страните по споразумението за устойчивост са защитени срещу неочаквани промени в разходите и загуба на приходи. Елемент iii) има за цел да се гарантира, че страните по споразумението за устойчивост ще намерят за по-изгодно да прилагат стандарта за устойчивост, отколкото да не прилагат какъвто и да е стандарт или да предприемат различна инвестиция, която може да доведе до по-малко устойчиво производство или търговия.
- (127) По този начин елементи ii) и iii), посочени в предходния параграф, представляват стимулиращо плащане за страните по споразумението за устойчивост, за да сключат въпросното споразумение. Размерът на стимулиращото плащане, т.е. сборът от елементи ii) и iii), посочени в параграф (124), има вероятност да удовлетвори частта от теста за необходимост, свързана с количеството, ако не надвишава 20 % от компенсацията, която иначе би била дължима за възникналите разходи и пропуснатите приходи (елемент i). В случаите, когато стимулиращото плащане е в размер, надхвърлящ 20 %, е необходимо да се направи анализ на необходимостта за всеки отделен случай.
- (128) Удостоверяването, че съответното плащане е получено от тези оператори, които действително извършват разходи и се отказват от приходи, може да бъде осигурено чрез одит, извършен от трета страна. Това може да се гарантира и чрез осигуряване на прозрачност за крайните потребители по отношение на процента или сумата от крайната потребителска цена, който или която съответните оператори получават за закупуването на даден селскостопански продукт.

Пример: въпреки че има търсене на ягоди, произведени без пестициди, потребителите също така не са склонни да приемат по-високите цени. Производството на ягоди без пестициди ще изисква допълнителни инвестиции за оборудване и ще породи допълнителни разходи за труд, което съответно ще доведе до увеличение на цените. Потребителите ще са по-малко склонни да купуват по-скъпите ягоди, произведени без пестициди, и в резултат на това продажбите на производителите може да намалят. Освен това, ако потребителите не купуват ягоди, произведени без пестициди, ще се похаби по-голяма част от ягодите. Това води до поставянето на първия оператор в неизгодно положение по отношение на всички оператори, които искат да произведат ягоди без пестициди.

Група производители и търговци на дребно разработват инициатива, съгласно която търговците на дребно се съгласяват да плащат на участващите земеделски стопани допълнителни 1,20 EUR на килограм ягоди без пестициди. Стимулиращото плащане се основава на проучване, което е установило, че:

- a) допълнителните разходи за труд и оборудване, необходими за производството на ягоди без пестициди, се очаква да възлязат средно на 1 EUR на килограм за всички производители, участващи в споразумението;
- б) производителите се нуждаят от допълнителен стимул в размер на 0,12 EUR на килограм, за да сключат споразумението, тъй като потребителите могат да загубят интерес към закупуването на отглеждани по устойчив начин ягоди, ягодите могат да се похабят и следователно разходите за производство могат да се увеличат. В резултат на това може да се наложи споразумението да бъде прекратено, което ще доведе до загуби за производителите, които са направили необходимите инвестиции;
- в) производителите могат да получат възвръщаемост от 0,05 EUR на килограм от инвестицията, като не сключат споразумението и вместо това преминат към друга комбинация от пестициди, без да се увеличава рискът от похабяване. Следователно те ще трябва да постигнат възвръщаемост на инвестициите в производството на ягоди без пестициди, по-висока от 0,05 EUR.

Общата ценова премия от 1,20 EUR на килограм е по-висока от 1 EUR на килограм разходи и пропуснати приходи за постигане на стандарта за устойчивост. Независимо от това ценовата премия включва и стимулиращо плащане в размер до 20 % от компенсацията за направените разходи и пропуснатите приходи, в този случай 0,20 EUR на килограм. Това е необходимо: i) за да се гарантира, че стандартът за устойчивост ще бъде ефективно приет от производителите, ii) като се вземе предвид рискът споразумението да бъде прекратено от производителите поради потенциална загуба на интерес от страна на потребителите към закупуването на отглеждани по устойчив начин ягоди и като се вземе предвид увеличението на производствените разходи и iii) като се вземе предвид фактът, че производителите могат да получат възвръщаемост от алтернативна инвестиция в размер на 0,05 EUR на килограм, ако решат да не сключват споразумение за устойчивост. Сумата от 0,12 EUR на килограм, разпределена за несигурност (вж. буква б) по-горе), съответства на очакваното увеличение на разходите и на пропуснатите приходи. Сумата, отпусната за възвръщаемост на инвестицията, в размер на 0,08 EUR на килограм (вж. буква в) по-горе), надвишава алтернативната възможност за неустойчива инвестиция в размер на 0,05 EUR на килограм.

Ако обаче стимулиращото плащане е повече от 0,20 EUR на килограм, ще трябва да се направи оценка за всеки отделен случай на съвместимостта на увеличението на цената с условието за необходимост.

5.4.2.2. Продължителност на ограничението

- (129) При оценката на продължителността на ограничението, т.е. броят на месеците или годините, през които ще се прилага ограничението, въпросът е дали по-малка продължителност на ограничението би намалила вероятността за постигане на стандарта за устойчивост. От друга страна, ако разходи за прилагането на стандарта за устойчивост се правят през целия срок на неговото прилагане, може да е необходимо ограничението да се прилага за целия срок на споразумението за устойчивост. Такъв може да е случаят, когато производството на по-устойчив продукт изисква закупуването на по-скъпи суровини, които купувачите на продукта ще трябва да финансират непрекъснато през целия период на съществуване на споразумението за устойчивост. От друга страна, когато за постигането на стандарт за устойчивост е необходима само еднократна инвестиция (например стандартът изисква еднократно закупуване на оборудване или инфраструктура, които могат да бъдат използвани отново в бъдеще), ограничението може да е необходимо само за периода от време, необходим за осигуряване на възстановяването на средствата, изразходвани за инвестицията.

Пример 1: търговци на дребно се договарят да плащат ценова премия на производителите на дини, за да могат те да закупят иновативни инструменти за напояване. Плащането на ценовата премия е необходимо за период от 3 години, тъй като земеделските стопани не разполагат с необходимата сума в аванс. След 3 години земеделските стопани ще са в състояние да възстановят направите от тях разходи за закупуването на оборудване и ще започнат да пестят от потреблението на вода, като използват инструментите. Следователно плащането на ценовата премия след изтичането на тригодишния срок няма да е необходимо от гледна точка на продължителността.

Пример 2: при сценарий, подобен на този в пример 1, земеделски производители на дини се договарят с търговците на дребно да произвеждат дини без пестициди и използват биологични пестициди вместо химически пестициди само когато нямат друга алтернатива. Търговците на дребно се съгласяват да плащат по-висока ценова премия от тази, посочена в пример 1. Плащането на ценовата премия също така представлява компенсация за закупуването на инструменти за напояване. Тъй като обаче неприлагането на пестициди или използването само на биологични пестициди е постоянен разход за земеделските производители на дини, частта от плащаната ценова премия, свързана с неизползването на пестициди или с използването на биологични алтернативи, когато е необходимо, ще трябва да се плаща непрекъснато през целия срок на споразумението за устойчивост, докато плащането, свързано с инструментите за напояване, ще трябва да приключи след три години.

5.4.2.3. Не е налице изискване за оценка на пазарното покритие на ограничението

- (130) При съставянето на текста на член 210а законодателите са имали за цел да осигурят възможно най-широко приемане на стандартите за устойчивост от страна на операторите. За да стимулират операторите да постигат стандарти, по-високи от предписанията на правото на Съюза или на националното право, те са създали специфичен баланс между: i) предварителните условия за определянето на необходимостта; и ii) възможността за последваща интервенция. Това цели да се стимулира широкомащабното приемане на стандарти за устойчивост без риск от интервенция от страна на органите за защита на конкуренцията, освен ако не се наблюдава определена висока степен на отрицателни въздействия върху пазара. Освен това за операторите е трудно да оценят пазарното покритие, тъй като това би изисквало от тях да определят точен брой оператори, с които ще трябва да си сътрудничат на първоначалните етапи на споразумението, което може да изключи други оператори. В крайна сметка това може да доведе до по-ниска степен на навлизане на стандарта за устойчивост в практиката.
- (131) Например ако група производители заедно успешно постигне стандарт за устойчивост в даден регион и нейният успех стане известен на втора група производители, които също извършват дейност в този регион и желаят да се присъединят към споразумението на първата група, член 210а позволява на втората група да се присъедини към споразумението и да приложи стандарта за устойчивост, въпреки че стандартът за устойчивост може да бъде постигнат, а може и вече да е постигнат, при по-малко пазарно покритие на производителите.
- (132) Следователно, за разлика от член 101, параграф 3 от ДФЕС, член 210а не изисква анализ на пазарното покритие на дадено ограничение на конкуренцията, за да се определи дали ограничението е необходимо. От друга страна, пазарното покритие може да доведе до последваща интервенция от страна на органите за защита на конкуренцията, ако води до висока степен на отрицателно въздействие върху пазара, както е обяснено в раздел 8.
- (133) Липсата на необходимост от оценка на пазарното покритие обаче не премахва необходимостта от оценка на вида оператори, с които производителят или производителите трябва да си сътрудничат, както е описано в етап 1 от теста за необходимост.

Пример 1: 10 производители от Еквадор решават да подобрят стандартите за отглеждане на какао, като произвеждат само биологично отглеждано какао. Те се договарят с производител на шоколад за плащане на ценова премия в размер на 0,50 EUR на килограм биологично отглеждано какао, което ще бъде използвано като съставка за шоколадови изделия с лого за устойчивост. Преди споразумението да бъде приложено, друга група производители и друг производител на шоколад също проявяват интерес към присъединяване. Първите 10 производители преценяват, че 10-те производители и производителят на шоколад, които първоначално са решили да сключат споразумението, биха могли да постигнат стандарта сами (като група) без помощта на втората група производители и втория производител на шоколад. Въпреки това те канят втората група да се присъедини.

В този пример тестът за необходимост не изключва възможността всички заинтересовани производители и производители на шоколад да участват в споразумението. Това е така, тъй като сключването на споразумението показва, че за да бъде постигнат стандартът, производителите трябва да обединят усилията си с поне един купувач (в случая — производител на шоколад). Фактът, че първоначалната група от производители и купувач се разширяват, което води до по-широкообхватно пазарно покритие на споразумението, не е проблем при теста за необходимост.

Пример 2: при същия сценарий като в пример 1, след като 10-те производители и производителят на шоколад са приложили споразумението, доставчик на семена като входящ ресурс заявява, че желае да се присъедини към споразумението.

В този пример тестът за необходимост изключва последващото участие на доставчика на входящи ресурси. Това е така, защото анализът на необходимостта показва, че участието на производителите и на поне един купувач е достатъчно. Следователно участието на доставчика на ресурси не е необходимо.

5.5. Примери за прилагането на теста за необходимост

Пример 1: при определена технология за отглеждане на ориз се използва по-малко вода в сравнение с традиционните техники за отглеждане на ориз, не се използват изкуствени торове и не се прилагат пестициди. Използването на подобна техника допринася за устойчиво използване и опазване на ландшафта, водите и почвите и намалява употребата на пестициди. Техниката изисква обаче допълнителни инвестиции за финансови ресурси и време от страна на производителите на ориз и е печеливша единствено, ако се извършва в среден до голям мащаб. Три кооперации за производство на ориз се договарят да произвеждат „отглеждан по устойчив начин ориз“ в съответствие с гореспоменатата техника за отглеждане. Търговецът на дребно се съгласява да закупува определено количество от отглеждания по устойчив начин ориз – 100 тона годишно за срок от 3 години.

Трите кооперации са изчислили, че за да може инвестициите им да достигнат необходимите икономии от мащаба за постигане на стандарта за устойчивост и да получат необходимата възвращаемост на инвестициите, те ще трябва да произвеждат най-малко 95 тона ориз годишно за срок от 3 години. С цел потребителите да се насърчават да закупуват отглеждан по устойчив начин ориз трите кооперации и доставчикът на дребно се договарят препродажната цена на търговеца на дребно да не бъде по-висока от 15 % от средната цена, която търговецът на дребно начислява за отглеждания по конвенционален начин ориз. Въпреки това, като се имат предвид разходите за входящи ресурси и труд, отглежданият по устойчив начин ориз струва на търговеца на дребно с 30 % повече от конвенционалния ориз.

Повечето други купувачи на пазара, като търговци на дребно, производители и търговци на едро, се интересуват предимно от закупуване на отглеждан по конвенционален начин ориз, който се продава на по-ниска цена. Потребителите проявяват интерес към закупуването на произвеждан по по-устойчив начин ориз, но не са наясно до каква степен производството на отглеждан по конвенционален начин ориз предполага използването на торове и пестициди и относно количеството вода, консумирано за тази цел.

Етап 1:

Възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат и като се действа самостоятелно?

Кооперациите за производство на ориз няма да бъдат в състояние да финансират производството на отглеждан по устойчив начин ориз самостоятелно. Това е така, защото те не биха били сигурни, че могат да предлагат на пазара ориз, при условие че повечето купувачи се интересуват от закупуването на отглеждан по конвенционален начин ориз, който се продава на по-ниска цена. Следователно трите кооперации не могат ефективно да приемат самостоятелно стандарта. В този случай е вероятно да е необходимо споразумение с доставчик на дребно, съгласно което той ще закупува минимум 100 тона годишно от отглеждания по устойчив начин ориз.

Споразумението, съгласно което препродажната цена на търговеца на дребно за отглеждан по устойчив начин ориз няма да бъде повече от 15 % по-висока от средната цена на отглеждания по конвенционален начин ориз, подлежи на отделна оценка. Отглежданият по устойчив начин ориз струва 30 % повече от отглеждания по конвенционален начин ориз и е налице риск потребителите да закупуват недостатъчни количества ориз. Следователно е вероятно да е необходимо споразумение, като се има предвид, че в противен случай търговецът на дребно не би могъл да продължи да купува от трите кооперации. Самостоятелно всяка от трите кооперации и търговецът на дребно не могат да популяризират ориза, тъй като се нуждаят от взаимната си помощ за това, понеже производството и продажбата на отглеждан по устойчив начин ориз са взаимосвързани.

Необходимост от разпоредба във връзка със споразумението за устойчивост

Вероятно споразумението за закупуване на определено количество отглеждан по устойчив начин ориз ще бъде необходимо, тъй като в споразумението за устойчивост участва само един търговец на дребно и производството на отглеждан по устойчив начин ориз предполага допълнителни разходи за производителите. Друг вид разпоредба, насочена към покриване на разходите, би могла да се състои в това, че търговецът на дребно просто ще се ангажира да популяризира устойчивия ориз, без да се задължава да закупува минимално количество. Това обаче не предоставя достатъчна сигурност за трите кооперации, тъй като отглежданият по конвенционален начин ориз е с 30 % по-евтин и потребителите по принцип не са осведомени за последиците от конвенционалното производство на ориз.

В случай на споразумение за начисляване на препродажна цена за отглеждан по устойчив начин ориз, която е с 15 % по-висока от тази на отглеждания по конвенционален начин ориз, е налице по-малко ограничаващ начин за насърчаване на продажбата на отглеждан по устойчив начин ориз. Тъй като проблемът е липсата на осведоменост на потребителите за ползите от отглеждания по устойчив начин ориз, трите кооперации и търговецът на дребно могат да сключат споразумение за сертифициране, например за разработване на етикет за отглеждания по устойчив начин ориз, чрез услугите на трета страна. Третата страна ще оцени съответствието на ориза с методите за устойчиво производство и ще удостовери съответствието им. Етикетът може да информира потребителите за въздействието на конвенционалното производство на ориз върху околната среда. Следователно търговецът на дребно ще бъде свободен да определя препродажната цена на отглеждания по устойчив начин ориз, като чрез използването на етикета той ще може ефективно да отговори на потребителското търсене на отглеждан по устойчив начин ориз.

Етап 2: необходимост във връзка с естеството и интензивността на ограничението

При оценката на естеството на ангажимента за закупуване на 100 тона отглеждан по устойчив начин ориз годишно алтернатива би могъл да бъде ангажимент от страна на търговеца на дребно за закупуване на целия отглеждан по устойчив начин ориз, необходим за препродажба, от трите кооперации. Това обаче няма да постигне стандарта за устойчивост, тъй като трите кооперации няма да са сигурни, че търговецът на дребно ще закупи действително необходимото количество произведен ориз. Причината за това е, че търговецът на дребно може да не се нуждае от всичките 100 тона отглеждан по устойчив начин ориз за дадена година и следователно кооперациите няма да имат стимул да направят необходимата инвестиция.

Когато се оценява интензивността на ограничението за поемане на ангажимент за закупуване на 100 тона отглеждан по устойчив начин ориз годишно за срок от 3 години, ограничението изглежда необходимо, тъй като, за да получат възвръщаемост на своята допълнителна инвестиция, трите кооперации трябва да произведат най-малко 95 тона отглеждан по устойчив начин ориз годишно за срок от 3 години. Поради това, че стандартът за устойчивост е новост и е свързан с несигурност, като закупува допълнителни 5 тона отглеждан по устойчив начин ориз, търговецът на дребно има за цел да осигури защитна мрежа в случай на неправилно изчисление. Следователно е малко вероятно ангажиментът за закупуване на 100 тона отглеждан по устойчив начин ориз да бъде необходим за постигането на въпросния стандарт за устойчивост.

Пример 2: създадена е регионална инициатива за подобряване на условията на живот на свинете. Участващите земеделски стопани се договарят с кланица и двама месопреработватели да увеличат пространството за едно прасе в стопанствата си над законоустановения минимум. Поради местните закони за поддържане на земята за целите на биологичното разнообразие за повечето земеделски стопани е трудно да увеличат площта за отглеждане на свине, тъй като това би ги принудило да намалят броя на отглежданите свине, за да спазят стандарта. В резултат на това участващите земеделски стопани ще се окажат в неблагоприятно финансово положение в сравнение със земеделските стопани, които не участват в инициативата.

Поради това в инициативата се предвижда преработвателите да плащат на земеделските стопани допълнително 1 EUR на килограм продадено месо като ценова премия, за да ги компенсират за намаляването на тяхната продукция и увеличаването на разходите. Плащането на ценовата премия съответства на печалбата, която земеделските стопани иначе биха получили, ако отглеждат повече свине по конвенционалния начин, и на малък марж, за да се насърчат земеделските стопани да сключат споразумението. Един преработвател би могъл да преработи цялата продукция на земеделските стопани и да покрие свързаната с това финансова тежест. Към инициативата обаче се е присъединил втори преработвател, тъй като иска да навлезе на пазара на по-устойчиви продукти. В инициативата също така се предвижда, че участващата кланица ще коли изключително свине, отглеждани съгласно съответните стандарти за хуманно отношение към животните, за да се избегне смесването на месото им с това на животни, отглеждани по конвенционален начин.

Етап 1:**Възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат по същия начин, като се действа самостоятелно?**

Първата алтернатива, която трябва да се разгледа, е дали стандартът за устойчивост би могъл да бъде постигнат от участниците в споразумението, ако те действат самостоятелно, вместо заедно. Земеделски стопанин, който би увеличил пространството за свинете само в своето стопанство, би загубил част от приходите си и евентуално и достъпа до своите купувачи в полза на други земеделски стопани поради намаляването на предлаганото от него количество или увеличаването на продажната му цена. В същото време земеделските стопани, действащи заедно без участието на преработватели, биха се конкурирали един с друг при равни условия, но те все пак биха се намирали в неравностойно положение в сравнение със земеделски стопани, които са решили да участват в споразумението за устойчивост. Те също така биха изпитвали трудности да намерят купувачи, които биха се съгласили да платят по-висока цена за месо от животни, отглеждани по устойчив начин. Следователно е вероятно споразумение между самите земеделски стопани и между земеделските стопани и преработвателите като купувачи на месни продукти да е необходимо, за разлика от едностранните действия. И накрая, включването на кланицата по принцип е необходимо, тъй като то гарантира отделянето на месото, добито от свине, които са предмет на споразумението, от месото, добито от свине, които не попадат в приложното му поле.

Необходимостта от разпоредба във връзка със споразумението за устойчивост

На следващо място, що се отнася до плащането на ценова премия, като алтернатива преработвателите могат да поемат ангажимент да изкупуват цялото месо от свине, отглеждани в съответствие с инициативата, на цената на отглеждани по конвенционален начин свине. Обичайно земеделските стопани не срещат проблеми при намирането на купувачи и лесно биха могли да продадат месните продукти, получени от техните свине. Ако обаче приложат критериите за устойчивост, те ще трябва да продават на загуба, тъй като ще трябва да намалят броя на животните, без да получават нищо в замяна. Следователно е вероятно да е необходимо плащане на ценова премия.

По отношение на поетия от кланицата ангажимент да се колят само животни, които са отглеждани в съответствие със стандарта за устойчивост, за земеделските стопани може да е налице алтернатива да поискат от кланицата да разделя и ясно да идентифицира месото, което се добива от техните свине. Това вероятно ще доведе до някои допълнителни разходи, тъй като поддържането на две отделни линии в кланицата може да доведе до неефективност при клането на животните. Въпреки това, ако кланицата успее да намери ефективен начин за управление на двете линии, клането на двата вида животни ще ѝ позволи да постигне по-висок оборот и по този начин да компенсира разходите за разделяне на двата вида месо за преработка. Следователно е малко вероятно споразумението с кланицата да се колят само животни, които са отглеждани по устойчив начин, да е необходимо.

Етап 2: необходимост във връзка с естеството и интензивността на ограничението

В случай на плащане на ценова премия, получавано от земеделските стопани за предоставяне на повече пространство на свинете, алтернативно ограничение може да бъде споразумение за общата цена или за минимална цена на месните продукти. Съгласуването на обща цена обаче би обхванало много аспекти на производствените разходи, които не са свързани със стандарта за устойчивост, например цените на суровините, метеорологичните явления и болестите. Освен това, макар че една минимална цена, определена на достатъчно високо равнище, така че да покрива разходите за подобряване на устойчивостта, би могла да гарантира, че производителите получават компенсация за усилията си, тя не отчита възможността, че другите елементи, които определят цената на свинското месо, като входящи ресурси, инфраструктура и сезонност на продукта, могат да подлежат на промяна в бъдеще и договорената минимална цена вече да не отразява точно разходите на земеделските стопани. Поради това плащането на ценова премия вероятно ще бъде необходимо, тъй като съответства на загуба на печалба, която земеделските стопани понасят, като отглеждат по-малко свине, и се запазва възможността други ценови компоненти да могат свободно да варират в зависимост от промените на пазара.

Определянето на плащането на ценова премия в размер на 1 EUR за килограм произведено месо вероятно също ще бъде необходимо. Такъв би бил случай, ако плащането отразява загубата на печалба, която земеделските стопани понасят поради това, че не са имали същата продукция, както ако са отглеждали свине по конвенционален начин, както и ако отразява марж, по-малък от 20 % от компенсацията за възникналите разходи и пропуснатите приходи, за да се насърчат земеделските стопани да сключат споразумението. Без този марж и ако земеделските стопани бъдат компенсирани само за възникналите допълнителни разходи и пропуснатите приходи, те може да не са заинтересовани да положат необходимите усилия за постигане на стандарта за устойчивост.

Не е необходимо да се прави оценка за необходимост на броя на земеделските стопани или преработвателите, които са се присъединили към инициативата, както е обяснено в раздел 5.4.2.3.

Пример 3: група от три млекопреработвателни кооперации разработва знак за качество за сирене. Знакът за качество изисква от производителите да удостоверят, че използваното в техните сирена мляко е произведено изключително по биологични методи. Знакът за качество изисква цялото производство на мляко за сиренето да се извършва съгласно конкретен предварително определен списък на биологични методи, за да се гарантира, че не се смесват биологично произведени и други видове мляко. Такъв метод на производство предполага допълнителни разходи за производителите, намалява свободата им да избират алтернативни методи за производство на сирене, получено чрез биологично производство, и способността им да продължат да предлагат произвеждано по конвенционален начин мляко за продукти от сирене. Вече успешно са пуснати на пазара продукти, подобни на предвидените от млекопреработвателната кооперация и произвеждани чрез сходни производствени методи. Потребителското търсене на сирене, получено чрез биологично производство, е голямо и потребителите вече плащат по-висока цена за това сирене. Това от своя страна води до търсене на сирене, получено чрез биологично производство, сред клиентите на кооперациите, а млекопреработвателните кооперации могат да възстановят разходите, свързани с допълнителните изисквания.

Етап 1: Възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат по същия начин, като се действа самостоятелно?

Някои производители вече прилагат самостоятелно стандарти за устойчивост, които са по-високи от предвидените в законодателството на Съюза или в националното законодателство, и продуктите, произведени в съответствие с тези стандарти, са сравними с тези, предвидени в споразумението, по отношение на качеството и обема. Съществува също така търсене на сирене, получено чрез биологично производство, както от страна на потребителите, така и на снабдителите. Поради това кооперациите ще могат да прилагат стандарта самостоятелно и да отговорят на нарастващото търсене на произвеждано по устойчив начин сирене от страна на клиентите, като създадат свой собствен етикет. Следователно не изглежда да е налице необходимост от сътрудничество.

Пример 4: в определени моменти всяка година количеството на някои налични зеленчуци надвишава търсенето. В резултат на това се похабяват между 7 % и 15 % от годишната реколта на спанак. Кооперациите са се опитали да прилагат самостоятелно различни стратегии за планиране или съхранение на излишната продукция, но не са успели да запазят загубите си под средната стойност от 7 %. Те също така са се опитали да сушат спанака и да го продават, но не е имало потребителско търсене за такъв продукт.

За да намалят подобни разхишения, група кооперации за производство на спанак решават да обменят информация за месечните доставки на спанак до клиентите, така че да могат да планират по-точно търсенето и предлагането. Кооперациите обособяват подобен обмен на информация с въвеждането на ротационна система, при която всеки месец различните кооперации се редуват да намаляват производството си с определен процент, за да отговорят на очакваното търсене на спанак през следващия месец.

Етап 1:

възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат по същия начин, като се действа самостоятелно?

Очевидно е налице необходимост от сътрудничество, тъй като самостоятелните действия за справяне с разхищението на храни са се оказали неуспешни.

Необходимостта от разпоредба във връзка със споразумението за устойчивост

Кооперациите за производство на спанак се стремят да постигнат стандарта чрез обмен на информация относно търсенето и предлагането. Като алтернатива те биха могли да се договорят за намалени производствени обеми за всяка кооперация. Това обаче няма да реши проблема, тъй като ще бъде трудно да се предвиди със сигурност в каква степен кооперацията следва да намали производството си. Освен това все пак ще има периоди, през които търсенето е по-високо, така че кооперациите няма да са в състояние да изпълняват поръчките на потребителите. Също така споразумение относно производствените обеми би било по-ограничаващо, отколкото такова относно обмена на информация.

Проблемът се решава чрез споразумение за обмен на информация, като се предоставя периодична информация за състоянието на пазара и се дава възможност за прецизно регулиране на доставките през следващия месец. Следователно постигането на стандарта за намаляване на разхищението на храни изглежда обосновано необходимо.

Етап 2: необходимост във връзка с естеството и интензивността на ограничението

Що се отнася до необходимостта от ограничение на конкуренцията, което произтича от споразумението, обменът на информация относно даден параметър, като например месечни доставки за потребителите, представлява значително ограничение на конкуренцията. Споделянето на обобщена информация на двумесечна или тримесечна база, а не на месечна, би било по-малко ограничаваща и реалистична алтернатива. По-рядкото обобщаване и събиране на данните води до това, че продажбите на отделните кооперации за отделни клиенти няма да могат да бъдат установявани. Същевременно чрез обмен на данни на двумесечна или тримесечна база производителите ще продължат да са осведомени за пазарното търсене на спанак през предходните 2—3 месеца, за да могат да коригират собственото си производство през следващите месеци.

В резултат на това споразумението за ежемесечен обмен на информация не отговаря на етап 2 от теста за необходимост.

6. ВРЕМЕНИ ОБХВАТ НА ЧЛЕН 210А

6.1. Споразумения за устойчивост, сключени преди публикуването на насоките

- (134) Член 210а влезе в сила на 8 декември 2021 г. Споразуменията за устойчивост, които са сключени преди тази дата, могат да се възползват от изключението, предвидено в член 210а, само считано от 8 декември 2021 г. нататък. Преди 8 декември 2021 г. споразуменията за устойчивост, не могат да се ползват от изключенията, предвидени в член 210а, и подлежат на правилата в областта на конкуренцията, които са в сила към онзи момент.
- (135) Всяко споразумение за устойчивост, сключено в периода между 8 декември 2021 г. и публикуването на настоящите насоки, следва незабавно да бъде приведено в съответствие с член 210а и член 101 от ДФЕС след датата на публикуване на настоящите насоки.

Пример: няколко производители сключват споразумение преди публикуването на настоящите насоки. Те се ангажират да спрат употребата на разрешен хербицид, който често се открива в източниците на питейна вода. За да финансират прехода към този по-устойчив метод на производство, те се договарят за временни фиксирани цени в размер на 0,50 EUR на произведен килограм.

След публикуването на настоящите насоки за страните става ясно, че плащането на ценова премия би било достатъчно за постигането на стандарта. Следователно споразумението не изпълнява етап 2 от теста за необходимост. В резултат на това страните следва да актуализират своето споразумение възможно най-скоро, за да спазват член 210а, като заменят фиксирането на цената с плащането на ценова премия.

6.2. Непреодолима сила

- (136) Ако някои условия на споразумението, които са от значение при прилагането на член 210а, временно вече не се спазват поради непреодолима сила, споразумението все още може да се ползва от изключението за определен период от време, при условие че: i) страните предприемат незабавно всички необходими мерки за възстановяване на съответствието с въпросните условия; и ii) споразумението отговаря на другите изисквания за изключението.

- (137) Непреодолимата сила не се ограничава до абсолютната невъзможност, но трябва да се разбира в смисъла на необичайни и непредвидими обстоятелства, които са извън контрола на производителя или оператора. Въпреки полагането на всички необходими грижи последствията от нея не биха могли да бъдат избегнати, освен с цената на прекомерна жертва ⁽³⁹⁾. Непреодолимата сила включва екстремни метеорологични явления, например прекомерни суши или наводнения, природни бедствия (например земетресения), сринове в инфраструктурата (например срыв на транспортната система и случайно разрушаване на животновъдни сгради), граждански безредици (например широкомащабни и продължителни протести на оператори от веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти), огнище на болест (например избухване на COVID-19, епизоотия или избухване на болест по растенията) или други извънредни обстоятелства на равнището на отделния оператор. Подобни необичайни обстоятелства трябва да имат непосредствено и значително въздействие върху производството или търговията със селскостопански продукти.

6.3. Преходен период

- (138) Споразумение за устойчивост може да се ползва от изключението за определен период след сключването му и преди да започне устойчивата дейност. Това може да се случи само когато за изпълнението на устойчивата дейност е необходим определен срок и при условие че ограничението на конкуренцията по време на преходния период е необходимо. Това означава, че устойчивата дейност е по-малко вероятно да се осъществи, ако през този период не се прилага ограничението на конкуренцията.

Пример: няколко селскостопански производители се договарят да променят през януари 2023 г. своя производствен метод, за да преустановят употребата на разрешен замърсяващ хербицид, който е често засичан в източниците на питейна вода. Тъй като за промяната на производствения метод е необходимо известно време, пускането на крайния по-малко замърсяващ продукт е предвидено през септември 2023 г. Производителите се договарят от януари 2023 г. да се плаща ценова премия по отношение на продукта, при който се използва проблемният хербицид, за да финансират необходимите за прехода инвестиции.

Плащането на ценовата премия може да се прилага, считано от януари 2023 г., ако производителите не са в състояние да покрият инвестиционните си разходи само с предоставянето на плащане на ценова премия от септември 2023 г., след пускането на пазара на алтернативния продукт. При липса на ценова премия от януари 2023 г. те не биха обмислили да поемат инициативата за устойчивост. Ако обаче страните са в състояние да покрият инвестиционните си разходи с предоставяне на плащането на ценова премия от септември 2023 г., тогава прилагането на плащането на ценова премия преди тази дата не е необходимо.

6.4. Непостигане на стандарта

- (139) При липсата на непреодолима сила, ако страните не постигнат стандарта за устойчивост, те не могат да продължат да се ползват от изключението.
- (140) Непостигането на стандарта за устойчивост може да се случи например когато страните не успеят да постигнат стандарта в рамките на планирания срок. Това може да се случи и когато, поради първоначално грешно изчисление, прилагането на стандарта би довело до непосилни разходи за страните. Също така прилагането на стандарта може да не е възможно на практика поради фактор, който не представлява непреодолима сила, като например неочаквани икономически трудности за страните или моментен недостиг на основна суровина, за която съществуват заместващи суровини или алтернативни решения.
- (141) В тези случаи страните не могат да продължат да се ползват от изключението и следва да спрат прилагането на ограничението на конкуренцията. Изключението преставя да бъде валидно, когато постигането на стандарта вече не е възможно. Ако незабавното оттегляне от споразумението има значителни икономически последици за страните, те могат да продължат да го прилагат за необходим преходен период, в съответствие с раздел 6.5 относно текущото и непрекъснато преразглеждане на условието за необходимост.
- (142) Страните могат да също така да решат да намалят нивото на амбицията, към което се стремят със стандарта за устойчивост. В такъв случай те следва да съобразят нивото на ограничение или да изменят вида на ограничението съгласно критерия за необходимост.

⁽³⁹⁾ За допълнителна информация относно непреодолимата сила (*force majeure*) вж. (по аналогия) известие на Комисията относно „непреодолимата сила“ в европейското право в областта на селското стопанство, С(88) 1696.

Пример: двама производители са се договорили да инвестират заедно в научноизследователска и развойна дейност относно нов метод за производство, който обещава да бъде по-устойчив. Това предполага фиксиране на цените за финансиране на подобна нова инвестиция. Поради началото на икономическа криза, след като са сключили споразумението, страните вече не са в състояние да финансират изследванията и решават да спрат инвестициите в научни изследвания.

Тъй като страните не са приложили стандарта поради свързана с непреодолима сила причина, те не могат да продължат да ограничават конкуренцията, т.е. да фиксират цените.

6.5. Текущ и непрекъснат преглед на необходимостта

6.5.1. В кои случаи е вероятно вече да не е изпълнено условието за необходимост?

- (143) Успешното преминаване на теста за необходимост съгласно член 210а на начален етап от процеса не гарантира, че тестът ще бъде преминат успешно и на по-късни етапи, по-специално когато има съществени промени в икономическия и правния контекст, в рамките на който действа споразумението за устойчивост. Следователно страните трябва непрекъснато да правят преглед на това дали начинът на прилагане на споразумението продължава да отговаря на условието за необходимост.
- (144) Когато споразумение за устойчивост или ограниченията на конкуренцията, съдържащи се в него, повече не могат да бъдат считани за необходими, член 210а вече не се прилага. Всякакъв вид ограничения на конкуренцията, които страните запазват, след като престанат да бъдат необходими, вече не попадат в приложното поле на член 210а.
- (145) Пример за промяна на съществени обстоятелства, която налага преоценка на необходимостта от споразумение за устойчивост, или от ограничение, е промяната в разходите за разработване или прилагане на споразумението за устойчивост или на стандарта за устойчивост. Промените в разходите могат да поставят под въпрос необходимостта от споразумението или специфичните ограничения на конкуренцията, по отношение на които участниците първоначално са взели решение.

Пример: производители и търговци на дребно се договарят да отглеждат нов сорт царевица, който е по-устойчив на вредители и следователно изисква по-малка употреба на пестициди, отколкото останалите сортове царевица. Семената за новия сорт обаче са по-скъпи и се продават по 6 евро за килограм. Търговците на дребно се договарят, че ще финансират закупуването на по-скъпите семена, като предлагат плащането на ценова премия за отглежданата царевица. В по-късните етапи от прилагането на споразумението за устойчивост цената на семената пада до 1 EUR за килограм, тъй като културата става все по-търсена и има повече семена на пазара.

Тази промяна в цената на семената, които са суровина за царевицата, означава, че страните трябва да преоценят колко следва да е ценовата премия и дали търговците на дребно трябва изобщо да подкрепят споразумението чрез плащане на ценова премия.

- (146) Друга промяна, която изисква преоценка на необходимостта от ограничение на конкуренцията, би била регулаторна интервенция, с която нивото на амбиция на предишния стандарт за устойчивост в дадена област се повишава. В такъв случай необходимостта от споразумението или ограниченията, които се съдържат в него, трябва да бъде преоценена, тъй като първоначално е взето решение въз основа на различна запълнителна правна рамка. След като задължителните правила налагат по-висок стандарт, може да е необходимо споразумението или ограниченията да бъдат променени, за да се приспособят към вече по-ниското ниво на амбиция на първоначалното споразумение. Нуждата от сътрудничество може вече да не е необходима и може да е по-подходящо различно по естеството или по интензивността си ограничение. В определени случаи преоценката може да доведе до заключение за страните, че вече не е необходимо ограничение на конкуренцията.

Пример: производители, преработватели и търговци на дребно се договарят относно плащането на определена ценова премия за отглеждането на животни без използване на клетки. Съгласно закона всяко животно трябва да разполага с пространство от най-малко 0,2 m². В даден момент впоследствие задължителното законодателство се изменя и се налага ново изискване от 0,5 m².

Стандартът за устойчивост, налагаш изискването животните да са „свободно отглеждани“, все още може да оправдае прилагането на ценова премия. Тъй като обаче в законодателството се повишава задължителният стандарт, размерът на ценовата премия трябва да бъде преоценен, което в определени случаи може да доведе до по-ниска цена.

- (147) Друг пример е когато страните желаят да променят стандарта за устойчивост, който се цели да се постигне със споразумението. Страните могат да поискат да определят стандарт за устойчивост, който все още е по-висок от задължителните правила на Съюза или националните правила, но е по-малко амбициозен от първоначално договорения стандарт за устойчивост. В този случай самото споразумение или първоначално въведените ограничения може вече да не са необходими, за да постигнат новоопределения стандарт. Поради това може да е оправдано коригиране на споразумението или на ограниченията.
- (148) Фактът, че продукти със сходни качества и обеми като тези, обхванати от споразумението, са били успешно пуснати на пазара едностранно или без същите ограничения на конкуренцията, може потенциално да означава съществена промяна в обстоятелствата. Търсенето на устойчив продукт може да се увеличи поради споразумението за устойчивост или други фактори, като например повишаване на интереса на потребителите към закупуване на продукти със сходно качество на устойчивост. В резултат на това значително мнозинство от оператори, ако не всички, може да имат силен стимул да преминат към метода на устойчиво производство или търговия на този продукт. В този случай страните следва да преразгледат необходимостта от споразумението или ограничението.
- (149) Иновациите в процесите на производство или разпространение могат да изискват и преоценка на необходимостта от ограничение в дадено споразумение. Такъв може да е случаят, когато споразумението е било необходимо за съвместно разработване на определен продукт или процес или за съвместно въвеждане на определен продукт на пазара, но когато след известно време и инвестиции страните биха могли да произвеждат и продават стоките без необходимостта от сътрудничество.

Пример: споразумение между организация на производителите (ОП) и преработватели дава възможност на производителите да инвестират в технология за изкуствен интелект („ИИ“), която може да открие на ранен етап болести по растенията, което води до по-високи добиви. Преработвателите се съгласяват да закупят технологията за производителите и да покрият оперативните разходи за технологията, като се договарят за минимална цена на продуктите, произведени от ОП. В замяна на това споразумението изисква от членовете на ОП да лицензират технологията, за да се гарантира, че има достатъчно лицензополучатели и съответно лицензионни такси, които да покрият разходите за инвестицията.

След като технологията бъде тествана и доведе до по-високи добиви, производителите ще трябва да преоценят необходимостта от минимална цена. Тъй като понастоящем те произвеждат по-големи количества, могат да покрият сами оперативните разходи за технологията.

- (150) Няма точно изискване за това колко често операторите трябва да извършват преглед на необходимостта. Операторите, участващи в споразумение за устойчивост са в най-добра позиция да преценят кога настъпва съществена промяна в икономическия и правния контекст, в който осъществяват дейност. Те трябва да полагат необходимите грижи, за да се информират за съответното развитие и да действат добросъвестно.

6.5.2. *Какви са вариантите за страните, когато ограниченията вече не се считат за необходими?*

6.5.2.1. Вариант 1: изменение на споразумението за устойчивост

(151) Когато дадено споразумение за устойчивост вече не е необходимо, то може да бъде изменено. Например ако проблемът е свързан с това, че договореният стандарт за устойчивост вече не може да бъде постигнат, може да бъде договорен различен стандарт, който е все още по-висок от предписанията на правото на Съюза или на националното право. Ако проблемът е свързан с това, че видът разпоредба не е необходим за постигането на стандарта за устойчивост, може да бъде приета вид разпоредба, която е необходима. По същия начин, ако проблемът е, че конкретните ограничения, които споразумението налага, вече не са необходими за постигане на стандарта за устойчивост, ограничения биха могли да бъдат променени, за да станат необходими, или просто тези ограничения могат да бъдат отменени изцяло.

6.5.2.2. Вариант 2: прекратяване на споразумението за устойчивост

(152) Ако страните са неспособни или не желаят да изменят своето споразумение за устойчивост така че то да продължи да изпълнява изискванията на член 210а, те следва да прекратят споразумението веднага щом престане да бъде необходимо.

(153) Въпреки това, когато страните са направили инвестиции, като са разчитали на съществуващите ограничения на конкуренцията, които са били необходими за постигане на стандарта за устойчивост към момента, когато са били направени, член 210а не ги възпрепятства да възстановят всички разходи, които са направили при разработването или прилагането на въпросния стандарт за устойчивост. Следователно споразумение за устойчивост все още може да се ползва от изключването, предвидено в член 210а, за периода, който е необходим за прекратяване на споразумението или за възстановяването на техните инвестиции. Това обаче не е така, когато споразумение за устойчивост престане да бъде необходимо поради регулаторна промяна, с която се установява задължителен стандарт на Съюза или национален стандарт, равен или по-висок от стандарта, посочен в споразумението, ако влизането в сила на задължителния стандарт е било предвидимо към момента на сключване на споразумението.

Пример: местни производители на месо от домашни птици се споразумяват да осигурят повече жизнено пространство на всяко отделно животно. За да намалят разходите си за осъществяване на прехода, те сключват споразумение със своите купувачи, съгласно което последните се договарят за фиксирана ценова премия, за да покрият допълнителните разходи за новия стандарт за устойчивост. Споразумението се подписва през март 2024 г. с едногодишен официален период на предизвестие в случаи на едностранно прекратяване. Периодът на предизвестие осигурява подходящо планиране за купувачите, които искат да се позиционират на пазара като доставчици на устойчиво произведено месо от домашни птици и са направили инвестиции в тази насока. През юни 2024 г. се приема ново местно законодателство, което се прилага от декември 2024 г. Според него при цялото селскостопанско производство в този регион за животните трябва да се разпределя едно и също пространство, както се предвижда в споразумението.

Тъй като изискването за минимална площ става правно задължение през декември 2024 г., ограничението на конкуренцията вече не е необходимо. Въпреки това прекратяването на споразумението с купувачите преди изтичането на официалния срок на предизвестие може да има сериозни финансови последици за страните. Страните са действали добросъвестно, тъй като новият закон не е бил предвидим по времето на сключването на споразумението. Следователно те могат да продължат да се ползват от изключването, установено в член 210а, до официалното изтичане на срока на предизвестие, а именно юни 2025 г.

7. СИСТЕМА ЗА СТАНОВИЩА ПО СИЛАТА НА ЧЛЕН 210А, ПАРАГРАФ 6.

7.1. Заявители на искането

(154) Считано от 8 декември 2023 г., член 210а, параграф 6 позволява на производителите или сдруженията на производители да подадат искане за становище от Комисията относно съвместимостта на техните споразумения за устойчивост с член 210а. Страни по споразумение за устойчивост, които не са производители, могат да се присъединят към искането. МБО могат също да подадат искане за становище съгласно член 210а, параграф 6.

- (155) Становище може да бъде поискано само в съответствие с процедурата, установена в член 210а, параграф 6 от Регламента за ООП. За изключенията, посочени в членове 209 и 210 от Регламента за ООП, операторите следва да използват съответната процедура за искане на становище, посочена в тези членове. При всякаква друга несигурност по отношение на случаи, които представляват нови или неразрешени въпроси относно прилагането на член 101 или 102 от ДФЕС, операторите се приканват да се консултират с Комисията относно съвместимостта на дадено споразумение със законодателството в областта на конкуренцията въз основа на съответното известие на Комисията ⁽⁴⁰⁾.
- (156) Производителите или сдруженията на производители могат да поискат становище по всяко време след сключването на споразумение за устойчивост, включително преди началото на прилагането му.
- (157) Искането трябва да бъде изпратено на адрес EC-210A-CMO-OPINION-REQUEST@ec.europa.eu. Като алтернатива искането може да бъде изпратено на един от следните пощенски адреси:
- European Commission; DG Competition; Antitrust and General Registry; Avenue de Bourget/Bourgetlaan 1; 1140 Bruxelles/Brussel; BELGIQUE/BELGIË;
 - European Commission; DG Agriculture and Rural Development; Rue de la Loi/Wetstraat 130; 1049 Bruxelles/Brussel; BELGIQUE/BELGIË.

7.2. Съдържание на искането

- (158) Няма приет стандартен формуляр за искане на становище по член 210а, параграф 6.
- (159) За да бъде разгледано заявлението обаче, то следва да съдържа:
- а) самоличността на всяка от страните по споразумението, включително, когато това е уместно, техния регистрационен номер;
 - б) единно звено за контакт, включително име и адрес на електронна поща или пощенски адрес, или и двете, за всички комуникации с Комисията;
 - в) копие от всеки документ, в който са изложени условията на споразумението за устойчивост, или ако споразумението е устно, подробно писмено обяснение на споразумението, включително пазарното покритие на споразумението, ако съществува такова, неговия срок на действие и наложените ограничения на конкуренцията;
 - г) описание на преследваната(ите) цел(и) във връзка с устойчивостта;
 - д) обяснение на стандарта за устойчивост, установен от споразумението за устойчивост, и препратка към съществуващите задължителни стандарти, включително обяснения и доказателства по отношение на въпроса дали стандартът за устойчивост съгласно споразумението е по-висок от предписанията на правото на Съюза или на националното право;
 - е) подробно обяснение на това как е спазено всяко от условията, предвидени в член 210а, параграфи 1, 3 и 7 ;
 - ж) информация относно каквито и да са текущи производства пред национален съд или национален орган за защита на конкуренцията относно съответствието на споразумението за устойчивост, за което се отнася искането, с член 210а или член 101 от ДФЕС;
 - з) всички препратки и източници, включително уебстраници, на които заявителят е оповестил условията на споразумението за устойчивост или части от него;
 - и) всяка останала информация или документи, които са от значение за оценката на споразумението за устойчивост.

7.3. Оценка на Комисията и съдържание на становището

- (160) Комисията ще оцени искането, основавайки се на предоставената информация. Тя може да поиска от заявителя, от други страни по споразумението за устойчивост или от трети страни допълнителна информация, необходима за оценка на искането.

⁽⁴⁰⁾ Известие на Комисията относно неофициални насоки, свързани с нови или нерешени въпроси по отношение на членове 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз, които възникват в отделни случаи (писма с насоки) (ОВ С 381, 4.10.2022 г., стр. 9).

- (161) Комисията може да споделя предоставената ѝ информация с националните органи за защита на конкуренцията и органите или министерствата в сектора на селското стопанство, в зависимост от случая, при условие че тези органи и министерства са обект на задължението тази информация да се използва единствено за целите, за които тя е била получена от Комисията. Комисията може също така да прикани тези органи и министерства да предоставят информация и да получи такава от тях. Заявителят може да оттегли искането си във всеки един момент. Въпреки това Комисията може да запази всяка информация, предоставена в контекста на искане за становище по силата на член 210а, параграф 6, и може да използва тази информация във всяко производство за прилагане на член 210а или член 101 от ДФЕС.
- (162) В становището, издадено от Комисията, ще бъде посочено дали споразумението за устойчивост, е съвместимо с член 210а и ще бъдат изложени мотиви за това.
- (163) Комисията ще уведоми единното звено за контакт за становището си.
- (164) Становище, в което се посочва, че споразумение за устойчивост не е съвместимо с член 210а, не предопределя дали споразумението за устойчивост е съвместимо с член 101, параграф 3 от ДФЕС или с други разпоредби на правото на Съюза.
- (165) Ако е целесъобразно, Комисията може да посочи, че становището е валидно само за определен период от време или че становището зависи от наличието или отсъствието на определени факти.
- (166) Становището ще бъде публикувано на уебсайта на Комисията, като се вземе предвид законният интерес на заявителя или заявителите да защити(ят) своите търговски тайни. Преди да публикува становището, Комисията ще се споразумее със заявителя или заявителите за неупотребяване на информацията за неупотребяване на информацията.

7.4. **Срок за представяне на становище**

- (167) Комисията ще предостави становището си на заявителя или заявителите в срок от четири месеца от получаването на пълно искане, т.е. след получаването на цялата необходима информация за оценката на искането. Този срок започва да тече от деня, следващ получаването на пълно искане.

7.5. **Промяна в обстоятелствата след приемането на становището**

- (168) Комисията издава становище въз основа на информацията, предоставена от заявителя.
- (169) В член 210а, параграф 6 се изисква Комисията да обяви, че член 101, параграф 1 от ДФЕС трябва да се прилага в бъдеще към въпросното споразумение за устойчивост, и да информира за това заявителя, който е подал искането, ако в който и да е момент след издаването на становището установи, че условията, посочени в член 210а, параграфи 1, 3 и 7, вече не са изпълнени. Комисията може да направи такава констатация по своя инициатива или по искане на държава членка. Въпреки че подобна констатация няма да доведе до налагане на санкция от страна на Комисията, тя може да има последици за оценката на споразумението за устойчивост от страна на националните органи за защита на конкуренцията или националните съдилища.
- (170) В случаите, когато Комисията има основание да счита, че даден заявител е предоставил неточна информация, тя може да поиска допълнителна информация от заявителя.
- (171) След влизането в сила на нормативен акт на Съюза или на национален нормативен акт за установяване на стандарти за устойчивост Комисията може да има основание да смята, че стандартът за устойчивост, който споразумението за устойчивост цели да постигне, вече не е по-висок от предписанията на правото на Съюза или националното право. След това Комисията може да прикани заявителя да докаже, че стандартът, който споразумението за устойчивост цели да постигне, действително е по-висок от предвидения в правото на Съюза или в националното право. В случай че заявителят не направи това, Комисията може да го информира, че становището вече не е валидно, и да публикува своите констатации на уебсайта си.

7.6. Последници от дадено становище

- (172) Съгласно член 288, пета алинея от ДФЕС становищата нямат задължителен характер. Вместо това те имат за цел да помогнат на операторите да извършат самооценка на съвместимостта на споразумението за устойчивост с член 210а. Националните органи за защита на конкуренцията и националните съдилища обаче може да вземат предвид становищата, издадени от Комисията, ако считат това за целесъобразно в контекста на дадено дело.
- (173) Със становището не може да се предопределя преценката на същия въпрос от страна на Съда, националните съдилища или националните органи за защита на конкуренцията.
- (174) Когато дадено споразумение за устойчивост е формирало фактическата основа за дадено становище, няма пречка Комисията впоследствие да разгледа същото споразумение в рамките на процедура по Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета ⁽⁴¹⁾. В този случай Комисията ще вземе предвид предишното си становище, като се съобрази по-специално със следното: i) промени в основните факти; ii) всички нови аспекти, открити от Комисията или посочени в жалба; iii) развитието на съдебната практика на Съда; или iv) по-широкомасштабни промени в политиката на Комисията и развитието на засегнатите пазари.

8. ПОСЛЕДВАЩА ИНТЕРВЕНЦИЯ ОТ СТРАНА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ОРГАНИ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА И НА КОМИСИЯТА СЪГЛАСНО ЧЛЕН 210А, ПАРАГРАФ 7

- (175) В член 210а, параграф 7 се установява предпазен механизъм, чрез който национален орган за защита на конкуренцията или Комисията („съответният орган за защита на конкуренцията“) може да вземе решение след сключването или прилагането на споразумението за устойчивост, да го промени, прекрати или да предотврати неговото прилагане. Такова решение може да е необходимо, за да се предотврати изключването на конкуренцията на пазара, или ако е застрашено постигането на целите на ОСП, определени в член 39 от ДФЕС.

8.1. Постигането на целите на ОСП е застрашено

- (176) В съответствие с член 42 от ДФЕС правилата за конкуренция се прилагат по отношение на производството и търговията със селскостопански продукти само доколкото това е решено от съзакондателите в съответствие с член 43, параграф 2 от ДФЕС, като се вземат предвид петте цели на ОСП, посочени в член 39, параграф 1 от ДФЕС ⁽⁴²⁾.
- (177) Въз основа на това с член 210а, параграф 7 на органите за защита на конкуренцията се предоставя правомощието да се намесват, когато сключено или прилагано споразумение за устойчивост застрашава постигането на петте цели на ОСП, посочени в член 39 от ДФЕС. Когато предприема такава интервенция, съответният орган за защита на конкуренцията трябва да разгледа въздействието на споразумението за устойчивост върху всичките пет цели. В някои случаи е достатъчно да бъде застрашено постигането на една от петте цели, за да е изпълнено изискването, посочено в член 210а, параграф 7. В случаите обаче, когато някои цели може да бъдат отрицателно повлияни, но други цели са положително повлияни, ще бъде необходимо намиране на баланс между петте цели ⁽⁴³⁾.

⁽⁴¹⁾ Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1 4.1.2003 г., стр. 1).

⁽⁴²⁾ Тези цели са:

- да се увеличава селскостопанската производителност чрез подкрепа на техническия прогрес и осигуряването на рационално развитие на селскостопанското производство, както и оптимално използване на производствените фактори, по-специално на работната сила;
- по този начин да се осигури приемлив жизнен стандарт за хората, занимаващи се със селско стопанство, в частност посредством увеличаването на индивидуалните доходи на лицата, осъществяващи тази дейност;
- да се стабилизируют пазарите;
- да се гарантира снабдяването;
- да се гарантира, че доставяните продукти достигат до потребителите на разумни цени.

⁽⁴³⁾ Решение на Съда от 14 май 1997 г., *Florimex* и *VGB/Комисия*, съединени дела T-70/92 и T-71/92, ECLI:EU:T:1997:69, т. 153, потвърдено при обжалване с решение на Съда от 30 март 2000 г., C-265/97 P, ECLI:EU:C:2000:170.

- (178) Постигането на целта, предвидена в член 39, параграф 1 от ДФЕС, а именно увеличаване на селскостопанската производителност, може да бъде застрашено в случаите, когато споразумението за устойчивост намалява стимулите за страните да въвеждат иновации. Такъв може да бъде случаят например когато със споразумението за устойчивост се установява стандарт за устойчивост, който намалява стимулите за страните да инвестират в нови технологии, които биха могли да помогнат за постигането на още по-висок стандарт за устойчивост, или ако споразумението за устойчивост обхваща толкова голяма част от пазара, че намалява и стимулите за иновации за други участници на пазара.
- (179) Целта, предвидена в член 39, параграф 1, буква б) от ДФЕС, е насочена към осигуряване на приемлив жизнен стандарт за земеделските стопани. Когато определя дали постигането на тази цел може да бъде застрашено, съответният орган за защита на конкуренцията следва да оцени как споразумението за устойчивост засяга жизнения стандарт на всички земеделски стопани, а не само на онези, които са страни по споразумението за устойчивост.

Пример: за да намалят употребата на пестициди с повече от това, което се изисква от правото на Съюза и от националното право, трима производители на царевица, представляващи само една малка част от производителите на пазара, се договарят с производител на фуражи, че ще преминат към методи на биологично производство. Тъй като този преход ще увеличи разходите им, те се договарят, че тримата производители на царевица ще фиксират цените за период от 2 години. След 1 година прилагане на споразумението за устойчивост тримата производители на царевица разбират, че са подценили до каква степен преминаването към биологично производство ще увеличи разходите им, и че фиксираната цена не покрива тези допълнителни разходи. Поради това тримата производители на царевица намаляват приходите си, за да покрият тези разходи с оглед на това, че не могат да увеличат фиксираната цена.

В този пример спадът на приходите се дължи единствено на неправилно изчисление от страна на тримата производители на царевица. Освен това той оказва влияние само върху ограничен брой производители. В резултат на това няма вероятност той да застраши постигането на целите на ОСП, предвидени в член 39 от ДФЕС.

- (180) Целите, посочени в член 39, параграф 1, букви в), г) и д) от ДФЕС, са свързани със стабилността на пазарите, гарантирането на снабдяването и осигуряването на разумни цени за потребителите. Тези цели често са свързани.

Пример: няколко производители на семена за зърнено-житни култури, които съставляват 80 % от зърното, произведено в съответния географски район, се договарят да спрат продажбата на семена на зърнено-житни култури, третиран с определен вид химически пестицид. Това създава недостиг на входящи ресурси за преработвателите, които използват зърното, тъй като производителите са отговорни за голям дял от производството на семена, което води до значително повишаване на цената на хляба. Това вероятно би застрашило постигането на целите за гарантиране на снабдяването и за разумни цени за потребителите.

- (181) Прагът, при който се счита, че постигането на целите на общата селскостопанска политика, определени в член 39 от ДФЕС, е застрашено, следва да бъде висок. Ако се счита, че постигането на тези цели е застрашено всеки път, когато някое споразумение за устойчивост оказва дори леко въздействие върху една от тях, това би било в противоречие с духа на член 210а и съдебната практика на Съда на Европейския съюз относно необходимостта от баланс между петте цели на ОСП.
- (182) Освен това целта за гарантиране на снабдяването е различна от целта за самостоятелно задоволяване на потребностите ⁽⁴⁴⁾. Продоволствената сигурност е пряко зависима от сигурността на доставките, но не непременно чрез най-голямото възможно разнообразие от пазарни сегменти за едни и същи храни. Ако споразумение за устойчивост води до намаляване на пазарните дялове на сегменти с по-малко устойчивост на същите селскостопански продукти, това не застрашава задължително постигането на целта за гарантиране на снабдяването. По подобен начин целта за „разумни цени“ не трябва да се разбира като означаваща възможно най-ниска цена ⁽⁴⁵⁾.

⁽⁴⁴⁾ Решение от 14 юли 1994 г., *Герция/Съвет*, С-353/92, ECLI:EU:C:1994:295.

⁽⁴⁵⁾ Решение от 15 юли 1963 г., *Германия/Комисия*, дело 34/62, ECLI:EU:C:1963:18.

- (183) Застрашаването на постигането на целите на ОСП, посочени в член 39, параграф 1 от ДФЕС, също така е различно от изключването на конкуренцията. В някои ситуации може да се стигне до изключване на конкуренцията, без да бъде застрашено постигането на тези цели. Освен това постигането на тези цели може да бъде застрашено дори ако конкуренцията не е изключена.

8.2. Изключване на конкуренцията

- (184) С член 210а, параграф 7 също така на националните органи за защита на конкуренцията и на Комисията се позволява да се намесват след сключването или прилагането на споразумение за устойчивост ако интервенция е необходима, за да се предотврати изключване на конкуренцията.
- (185) Оценката на съответния орган за защита на конкуренцията дали с дадено споразумение за устойчивост се изключва конкуренцията е различна от оценката дали споразумението за устойчивост е необходимо за постигането на стандарта за устойчивост. Това означава, че ограничението на конкуренцията в споразумение за устойчивост може да е необходимо за постигане на стандарт за устойчивост, и все пак да изключва конкуренцията. Не всяко ограничение на конкуренцията обаче задължително изключва конкуренцията, тъй като това би направило изключението по член 210а, параграф 1 неефективно. От това следва, че изключването на конкуренцията трябва да бъде достатъчно сериозно, за да оказва по-силно влияние от факта, че споразумението за устойчивост удовлетворява теста за необходимост по член 210а, параграф 1.
- (186) Понятието за изключване на конкуренцията се различава и от понятието за застрашаване на постигането на целите, посочени в член 39, параграф 1 от ДФЕС, по-специално онези, свързани с разумните цени и гарантирането на снабдяването. Поради това прагът за изключване на конкуренцията следва да бъде висок, за да се избегне припокриването на двете различни основания за последваща интервенция.
- (187) Възможно е да е налице изключване на конкуренцията по смисъла на член 210а, параграф 7, ако дадено споразумение за устойчивост води до изключване на конкурентни продукти, които биха могли да задоволят значителна част от търсенето на потребителите. Това включва продукти, при които се постига по-висок стандарт за устойчивост от този, определен в споразумението, или продукти, при които не се постига толкова висок стандарт за устойчивост, независимо дали ограничението засяга стоки, доставяни от страните по споразумението за устойчивост или от трети страни.
- (188) Такъв би могъл да е случаят например когато дадено споразумение за устойчивост възпрепятства въвеждането на алтернативни продукти, които отговарят на по-висок стандарт за устойчивост от този, установен в споразумението за устойчивост, и за които е налице значително потребителско търсене.
- (189) Възможно е също така да има изключване на конкуренцията по смисъла на член 210а, параграф 7, ако дадено споразумение за устойчивост изключва хранителни продукти с по-нисък стандарт от този на споразумението за устойчивост, които обаче отговарят на задължителните стандарти за храни и за които е налице значително потребителско търсене.
- (190) Въпреки това фактът, че някои продукти, които отговарят на по-ниски стандарти за устойчивост, са изтеглени от пазара, не означава изключване на конкуренцията по смисъла на член 210а, параграф 7, ако такива продукти са изтеглени, защото потребителите все повече търсят по-устойчиви продукти. Следователно е необходимо да се прецени дали изключването на конкуренцията се дължи на предпочитанията на потребителите към устойчиви продукти, или вместо това споразумението за устойчивост е наложило изтеглянето на продукт, за който има значително незадоволено потребителско търсене.
- (191) По правило рискът от изключване на конкуренцията е свързан с равнището на концентрация на даден пазар. Дали конкуренцията е изключена, зависи и от степента на конкуренция, съществувала преди споразумението за устойчивост. В случаите, в които конкуренцията вече е била слаба, например поради относително малкия брой конкуренти или поради наличието на пречки за навлизане на пазара, дори незначително намаляване на конкуренцията, дължащо се на споразумението за устойчивост, може да изключи конкуренцията.
- (192) Пазарното покритие на споразумението за устойчивост вероятно ще бъде фактор при вземането на решение за интервенция съгласно член 210а, параграф 7. Оценката дали дадено споразумение за устойчивост изключва конкуренцията следва да се извършва за всеки отделен случай в зависимост от степента, в която потребителското търсене не е задоволено. Самият факт, че дадено споразумение за устойчивост обхваща целия пазар, не води непременно до изключване на конкуренцията.

Пример 1: птицевъди, които съставляват около 50 % от пазара, се договарят да сключат споразумение за закупуване с цел съвместно снабдяване с фуражи за домашните птици с по-високо качество. Благодарение на спестените разходи чрез съвместното закупуване производителите успяват да поддържат цена на фуража, която е приблизително еднаква с цената на фуража за домашни птици, който не е обхванат от споразумението за устойчивост. Те се договарят също така да финансират съвместно рекламна кампания за повишаване на осведомеността относно това, че по-добре хранените домашни птици са по-добри за здравето на хората и с оглед на хуманното отношение към животните. В резултат на кампанията повечето потребители решават да преминат към купуване на птиче месо от по-качествено хранени домашни птици. Това увеличение на търсенето стимулира други производители да се присъединят към споразумението и да променят производствените си методи. По-конкретно, съвместното закупуване привлича по-малките производители да спазват по-високия стандарт, тъй като в противен случай те не биха могли да си позволят да купуват фуражите с по-високо качество. В резултат на това към спазване на по-устойчивия стандарт преминават производители, представляващи над 90 % от общото предлагане.

Въпреки че споразумението отстранява от пазара почти всички домашни птици, отгледани по по-неустойчив начин, е малко вероятно то да представлява изключване на конкуренцията съгласно член 210а, параграф 7. Това е така, защото разпоредбата на член 210а няма за цел да възпрепятства споразумения, които са толкова ефективни в осигуряването на устойчиво произведени продукти, че повечето потребители желаят да ги купуват, а други оператори възприемат същия стандарт.

Пример 2: производители на пуйки, които съставляват 60 % от пазара, решават да подобрят условията на живот на отглежданите от тях пуйки, като въведат нов стандарт за хуманно отношение към животните, надхвърлящ предписанията на задължителното право. Това е свързано с увеличаване на жизненото пространство на пуйките и инсталиране на системи за подновяване на въздуха и пречистване на водата. Новият стандарт за устойчивост също така изисква пуйките да се хранят само с висококачествен фураж. Производителите се договарят с купувачите да получават от тях ценова премия за покриване на разходите за устойчиво произведено пуешко месо.

Плащането на ценовата премия води до цена на устойчиво произведеното пуешко месо, която е със 150 % по-висока от цената на неустойчиво произведеното пуешко месо. Това увеличение се налага поради необходимостта да се гарантира възстановяването на големите допълнителни разходи, свързани с новия стандарт. В рамките на няколко месеца към новото споразумение за устойчивост се присъединяват и всички останали производители на пуйки на въпросния пазар. Пречките пред вноса на пуешко месо значително ограничават количеството внесено пуешко месо, произведено по неустойчив начин, на пазара. В резултат на това на практика вече не се предлага пуешко месо, произведено по неустойчив начин. В допълнение цената на пуешкото месо, произведено по устойчив начин, се увеличава допълнително с 200 % в сравнение с първоначалната цена на пуешкото месо, произведено по неустойчив начин.

Данните сочат, че поради споразумението между 45 % и 50 % от потребителите на пуйки вече не могат да си позволят да купуват пуешко.

В резултат на това потребителите, които са били готови да платят само за по-евтината — и по-малко устойчива — алтернатива, вече няма да имат достъп до пуйки, тъй като не могат да си позволят 200-процентното увеличение на цената. Подобна ситуация може да представлява изключване на конкуренцията по смисъла на член 210а, параграф 7.

8.3. Процедурни аспекти

- (193) Когато споразумение за устойчивост обхваща само една държава членка, решение съгласно член 210а, параграф 7 може да вземе националният орган за защита на конкуренцията на тази държава членка. Когато дадено споразумение за устойчивост обхваща повече от една държава членка, решение съгласно член 210а, параграф 7 може да вземе единствено Комисията.
- (194) Когато преценява дали да приложи член 210а, параграф 7, Комисията ще разчита на собственото си наблюдение на пазара и на становищата, представени от всяко физическо или юридическо лице. Всяко физическо или юридическо лице, което разполага с информация за споразумение за устойчивост може да информира Комисията или съответния национален орган за защита на конкуренцията чрез подходящата национална процедура. Становищата следва да съдържат информация за съдържанието на споразумението за устойчивост, страните по него и основанията, на които се основават твърденията. Комисията може да поиска необходимата допълнителна информация от страните по споразумението за устойчивост в рамките на 2 месеца след започването на официалното разследване, като се съобразява с поверителността на търговската информация. Комисията може също така да поиска от трети страни допълнителна информация, която е необходима за оценка на въпросното споразумение за устойчивост.

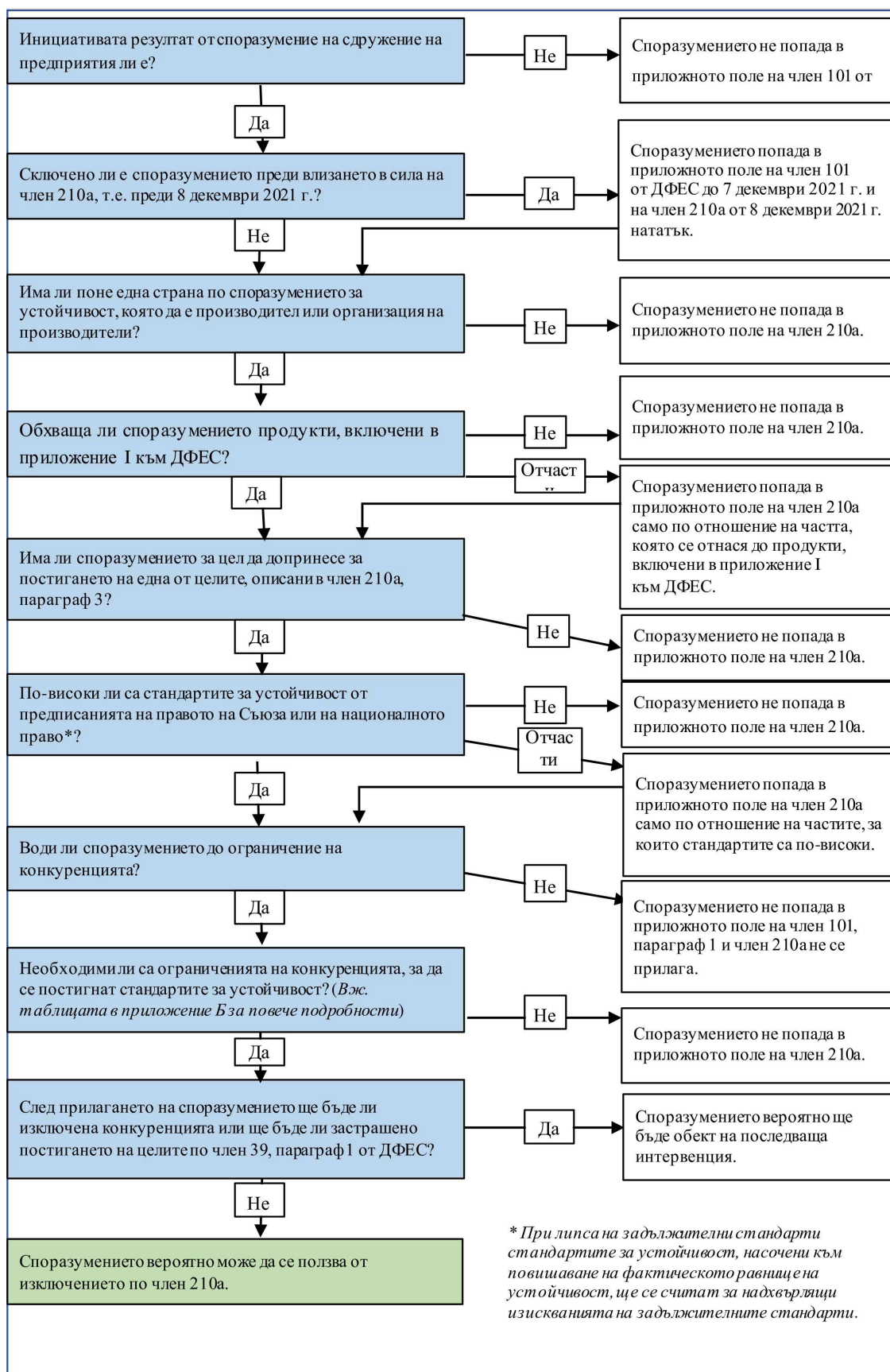
- (195) След започването на разследване Комисията обикновено се произнася с решение в срок от 6 месеца от датата на започване на разследването или в срок от 6 месеца от датата, на която е получила необходимата информация. В периода между започването на разследването и произнасянето на решение страните са свободни да продължат да прилагат споразумението за устойчивост.
- (196) Ако Комисията установи, че конкуренцията е изключена или че постигането на целите, посочени в член 39, параграф 1 от ДФЕС, е застрашено, тя може да предприеме следните мерки:
- а) **ако споразумението за устойчивост е сключено, но все още не се прилага**, и в него не могат да бъдат внесени такива промени, че да се удовлетворят условията за изключение съгласно член 210а, Комисията има право да приеме решение, с което да разпорежи споразумението да не се прилага;
 - б) **ако споразумението за устойчивост вече се прилага**, Комисията може да реши, че страните следва:
 - i) да внесат промени в споразумението за устойчивост, в случай че това би било достатъчно за преодоляване на изключването на конкуренцията или застрашаването на постигането на целите, посочени в член 39, параграф 1 от ДФЕС; или
 - ii) да преустановят прилагането или да прекратят споразумението за устойчивост, ако промяната му не би било достатъчно за преодоляване на изключването на конкуренцията или застрашаването на постигането на целите, посочени в член 39, параграф 1 от ДФЕС.
- (197) След решението на Комисията, че спазването на споразумението за устойчивост следва да бъде прекъснато, споразумението за устойчивост вече няма да бъде изключено от прилагането на член 101, параграф 1 от ДФЕС. Ако страните по споразумението за устойчивост продължат да изпълняват споразумението за устойчивост, след датата на решението на Комисията, след тази дата може да се започне производство по член 101 от ДФЕС по отношение на изпълнението на споразумението за устойчивост. Такова производство може да доведе до налагането на глоба.

9. ДОКАЗАТЕЛСТВЕНА ТЕЖЕСТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА УСЛОВИЯТА ПО ЧЛЕН 210А

- (198) В контекста на последваща интервенция Комисията и националните органи за защита на конкуренцията носят тежестта да докажат, че решение, основано на член 210а, параграф 7, е необходимо, за да се предотврати изключването на конкуренцията или застрашаването на постигането на целите, посочени в член 39, параграф 1 от ДФЕС.
- (199) В контекста на разследване пред орган за защита на конкуренцията или на съдебен иск физически или юридически лица, които не са страни по съответното споразумение (например потребители или сдружения на потребители, НПО, други оператори по веригата и т.н.), могат да отправят твърдения, че дадено споразумение за устойчивост не удовлетворява условията на член 210а. В такива случаи тези физически или юридически лица носят тежестта да докажат, че споразумението за устойчивост не удовлетворява условията на член 210а. Ако страните, които са сключили споразумение за устойчивост и се ползват от изключението по член 210а, твърдят, че са удовлетворени условията на член 210а, параграфи 1, 2 и 3, те трябва да представят обосновани доводи в подкрепа на твърдението си.

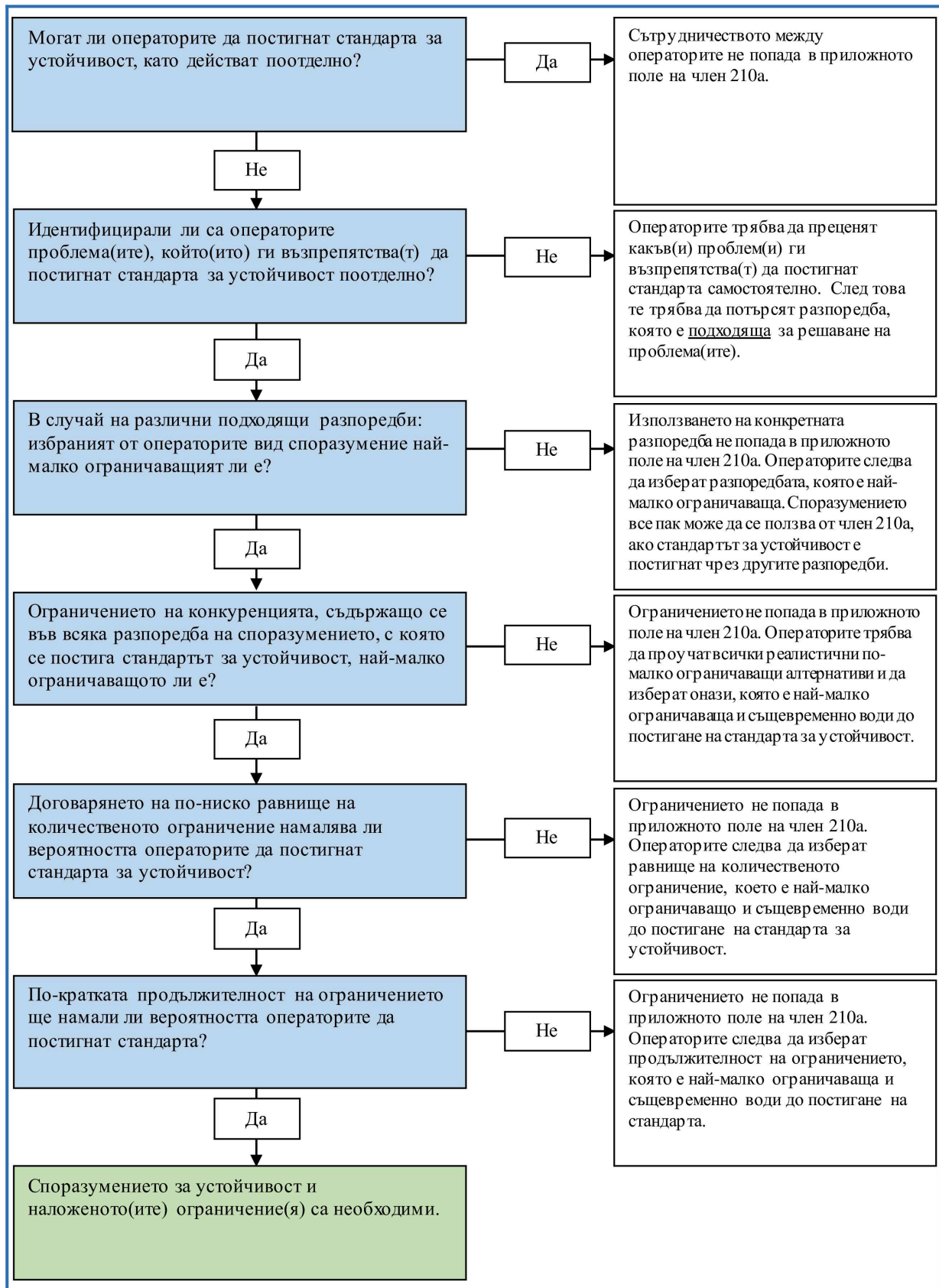
ПРИЛОЖЕНИЕ А

БЛОК-СХЕМА НА ОЦЕНКАТА ПО ЧЛЕН 210А

ПРИЛОЖЕНИЕ Б

БЛОК-СХЕМА НА ОЦЕНКАТА ПО ТЕСТА ЗА НЕОБХОДИМОСТ

ПРИЛОЖЕНИЕ В

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ

Термин	Определение
Споразумение	Всеки вид договореност, решение или съгласувана практика между предприятия. Споразумения, попадащи в приложното поле на член 210а, са онези, които включват поне един производител и са свързани с производството или търговията със селскостопански продукти, независимо от формата на сътрудничество. За целите на член 210а други оператори на различни равнища на веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти, включително производство, преработка и търговия, също могат да бъдат част от споразумението.
Обща селскостопанска политика (ОСП)	Общата селскостопанска политика е селскостопанската политика на Европейския съюз.
Регламент за ООП	Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ .
Съд	Съдът на Европейския съюз, включително Общия съд.
Непреодолима сила	Не се ограничава до абсолютната невъзможност, но трябва да се разбира в смисъл на необичайни обстоятелства, които са извън контрола на производителя или на оператора, чиито последици, въпреки полагането на цялата дължима грижа от страна на оператора, не биха могли да бъдат избегнати, освен с цената на прекалено голяма жертва.
Хоризонтално споразумение	Споразумение между икономически оператори на едно и също равнище на веригата на доставки, например споразумение между селскостопански производители.
Задължителен стандарт	Стандарт, в който се определят нивата, веществата, продуктите или техниките, които трябва да бъдат постигнати или избягвани от отделните производители или други оператори, с изключение на стандартите или целите, които не са правно обвързващи за отделните производители или оператори.
Национален стандарт	Задължителен стандарт, определен на национално равнище в държава членка, с изключение на стандартите или целите, които са правно обвързващи само за държавата членка или на дадена територия или регион в държавата членка, но не са правно обвързващи за отделните производители или оператори, осъществяващи дейност в държавата членка.
Оператор	Производители на селскостопански продукти, включително производители на селскостопански суровини и производители на определени преработени селскостопански продукти, които са изброени в приложение I; оператори „на равнището на производството“, като например доставчици на входящи ресурси за селскостопанско производство и на опаковки; оператори „на равнището на преработката“, като например преработващи предприятия/производители, които преработват селскостопански продукти; и оператори „на равнището на търговията, включително разпространението“, като например търговци, търговци на едро, търговци на дребно и доставчици на услуги по приготвяне и доставяне на храна, както и транспортни и логистични предприятия, доколкото всички тези оператори имат за цел да спомогнат за постигането на стандарта за устойчивост, както е посочено в раздел 3.2, чрез изпълнение на споразумението за устойчивост.
Производител	Производител на селскостопански продукти, включени в приложение I към ДФЕС.
Споразумение за устойчивост	Споразумение, което има за цел да се приложи стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на Съюза или на националното право.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

ДФЕС	Договор за функционирането на Европейския съюз
Предприятие	Всяко образувание, което извършва икономическа дейност, независимо от своя правен статут и начин на финансиране. Едно предприятие може да се състои от няколко юридически лица.
Стандарти на Съюза	Задължителен стандарт, установен на равнището на Съюза, с изключение на стандартите или целите, които са задължителни за държавите членки, но не са правно обвързващи за отделните предприятия.
Вертикално споразумение	Споразумение между оператори на различни равнища на веригата на доставките, например споразумение, по което страна са както производители, така и други оператори във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти.

ПРИЛОЖЕНИЕ Г

ЧЛЕН 210А ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1308/2013 — ВЕРТИКАЛНИ И ХОРИЗОНТАЛНИ ИНИЦИАТИВИ ЗА УСТОЙЧИВОСТ

- „1. Член 101, параграф 1 от ДФЕС не се прилага за споразуменията, решенията и съгласуваните практики на производители на селскостопански продукти, които са свързани с производството или търговията със селскостопански продукти и които имат за цел да прилагат стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на Съюза или националното право, при условие че тези споразумения, решения и съгласувани практики налагат само ограничения на конкуренцията, които са необходими за постигането на този стандарт.
2. Параграф 1 се прилага към споразуменията, решенията и съгласуваните практики на производителите на селскостопански продукти, към които няколко производители са страна или към които един или повече производители и един или повече оператори на различни равнища на производството, преработката и търговията във веригата за доставка на храни, включително разпространението, са страна.
3. За целите на параграф 1 „стандарт за устойчивост“ означава стандарт, който има за цел да допринесе за постигането на една или повече от следните цели:
 - а) цели в областта на околната среда, включително смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него; устойчиво използване и опазване на ландшафта, водите и почвите; преход към кръгова икономика, включително намаляване на хранителните отпадъци, предотвратяване и контрол на замърсяването; както и защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите;
 - б) производство на селскостопански продукти по начини, по които се намалява употребата на пестициди и се управляват рисковете, произтичащи от такава употреба, или се намалява опасността от антимикробна резистентност в селскостопанското производство; и
 - в) здравето на животните и хуманното отношение към животните.
4. Споразуменията, решенията и съгласуваните практики, изпълняващи условията, посочени в настоящия член, не се забраняват, нито се изисква предварително решение за тази цел.
5. Комисията издава насоки за операторите относно условията за прилагане на настоящия член до 8 декември 2023 г.
6. Считано от 8 декември 2023 г., производителите, посочени в параграф 1, могат да поискат от Комисията становище относно съвместимостта на споразуменията, решенията и съгласуваните практики, посочени в параграф 1, с настоящия член. Комисията изпраща на заявителя становището си в срок от четири месеца от получаването на пълното искане.

Ако Комисията установи по всяко време след издаване на становището, че вече не са изпълнени условията, посочени в параграфи 1, 3 и 7 от настоящия член, тя обявява, че член 101, параграф 1 от ДФЕС се прилага в бъдеще към въпросното споразумение, решение или съгласувана практика, и информира за това производителите.

Комисията може да измени съдържанието на становище, по своя собствена инициатива или по искане на държава членка, по-специално ако заявителят е предоставил неточна информация или е злоупотребил със становището.

7. Националният орган за защита на конкуренцията, както е посочен в член 5 от Регламент (ЕО) № 1/2003, може в отделни случаи да реши, че в бъдеще едно или повече от споразуменията, решенията и съгласуваните практики, посочени в параграф 1, трябва да бъдат променени, прекратени или изобщо да не се прилагат, ако сметне такова решение за необходимо за защита на конкуренцията или ако счете, че е застрашено постигането на целите, определени в член 39 от ДФЕС.

При споразумения, решения и съгласувани практики, включващи повече от една държава членка, посоченото в първа алинея от настоящия параграф решение се взема от Комисията, без да се прилагат процедурите, посочени в член 229, параграфи 2 и 3.

Когато предприема действия съгласно първа алинея от настоящия параграф, националният орган за защита на конкуренцията информира писмено Комисията след началото на първото формално действие в рамките на разследването и уведомява Комисията за произтичащите решения без забавяне след приемането им.

Решенията съгласно настоящия параграф започват да се прилагат не по-рано от датата, на която са съобщени на засегнатите предприятия.“

ПРИЛОЖЕНИЕ Д

— ПРИМЕРИ ЗА ОГРАНИЧЕНИЯ НА КОНКУРЕНЦИЯТА

- (1) В настоящото приложение са дадени примери за споразумения, които има или няма вероятност да попаднат в обхвата на забраната за ограничения на конкуренцията, съдържаща се в член 101, параграф 1 от ДФЕС. Те са предназначени да помогнат на читателите да разберат видовете ситуации, в които следва да преценят дали се прилага изключването, предвидено в член 210а, тъй като член 210а е приложим само ако планираното споразумение в противен случай би нарушило член 101, параграф 1 от ДФЕС. С други думи примерите имат за цел да помогнат на читателите да разберат кога член 210а е неприложим, тъй като планираното споразумение очевидно не ограничава конкуренцията.
- (2) Важно е да се отбележи, че примерите, посочени в настоящото приложение, не са и не следва да се разбират като примери за споразумения, които отговарят или не отговарят на критериите за изключване съгласно член 210а.

1. Ограничения, свързани с цената

- (3) Споразуменията за устойчивост, които пряко или косвено ограничават свободата на една от страните да договаря цената, на която купува или продава даден продукт, има вероятност да ограничават конкуренцията.

Пример 1: при определена технология за отглеждане на ориз се използва по-малко вода в сравнение с традиционните техники за отглеждане на ориз, не се използват изкуствени торове и не се прилагат пестициди. Използването на тази техника допринася за устойчиво използване и опазване на ландшафта, водите и почвите и за намаляване на употребата на пестициди. Търговец на зърно на едро се договаря с кооперация за производство на ориз, че ще плаща ценова премия на тон над референтната цена за ориз от сорта Arborio, отглеждан по тази технология. Премията се изчислява въз основа на съставен индекс на цените на стоките. Кооперацията е свободна да произвежда ориз по традиционни методи и може да продава на други клиенти толкова ориз, колкото желае.

Малко вероятно е изплащането на премия да ограничи конкуренцията. Това е просто договорена между купувач и продавач формула за определяне на цената, на която купувачът купува продукта от продавача.

Пример 2: неправителствена организация (НПО), която популяризира технологията за отглеждане на ориз, посочена в пример 1, разработва знак за качество, който да се използва при предлагането на пазара на ориз от сорта Arborio, произведен с помощта на такава технология за отглеждане. Тя издава на търговци на едро и производители лицензи за знака за качество. Сред условията за използване на знака за качество е търговецът на едро на зърно да заплаща премия на тон над референтната цена, посочена в пример 1.

Тази ценова премия вероятно ще ограничи конкуренцията. Въпреки че в настоящия пример търговецът на едро на зърно ще плати същата цена като цената в пример 1, тази цена вече не е резултат от пряко договаряне между купувача и продавача, а по-скоро от споразумение относно условията, при които едно образувание може да преговаря с независима трета страна.

Пример 3: група от кооперации за отглеждане на ориз, а не НПО, разработва знака за качество и ценовата премия, за да насърчи разпространението на технологията за отглеждане на ориз.

Тази ценова премия вероятно ще ограничи конкуренцията. Въпреки че в този случай страните са купувачи и продавачи, всеки продавач се споразумява за цена, на която и други продавачи ще продават своите продукти.

Пример 4: с цел да се насърчи възприемането от потребителите на ориза, произведен чрез технологията на отглеждане, посочена в примери 1, 2 и 3, кооперация и търговец на дребно се договарят цената за препродажба на ориз от сорта Arborio, носещ знака за качество, да не надвишава с повече от определен процент средната цена, която търговецът на дребно начислява за ориза от сорта Arborio.

Това споразумение вероятно ще ограничи конкуренцията, тъй като ограничава свободата на търговеца на дребно да определя цената, на която препродава ориза на своите клиенти. Освен това, понеже максималната цена за препродажба се определя въз основа на цената на други видове ориз от сорта Arborio, това ограничава свободата на търговеца на дребно също така по отношение на цената на тези други видове ориз от сорта Arborio. Вместо да ограничи цената на ориза със знак за качество, търговецът на дребно би могъл да спази ценовия таван, като увеличи средната цена за препродажба на тези други видове ориз от сорта Arborio.

2. Ограничения, свързани с продукцията

- (4) Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава продукцията, са еквивалентни на споразумения за устойчивост, с които се ограничава възможността на дадена страна да определя цените. Ако количеството, което се предлага на пазара, се намали, а търсенето остане същото, ефектът вероятно ще бъде увеличение на цените.

Пример 1: в желанието си да допринесе за смекчаване на последиците от изменението на климата и за възстановяване на биологичното разнообразие една неправителствена организация се споразумява с отделни земеделски стопани да наеме 20 % от обработваемата им земеделска земя. НПО ще остави земята под угар, за да се увеличи биологичното разнообразие на местността. Въздействието на такива споразумения ще бъде намаляване на площта на земята, която отделните земеделски стопани използват във всеки един момент, и по този начин ще се намалят техните добиви (макар че това може да допринесе за други дейности, като например производството на мед).

Малко вероятно е тези споразумения да ограничат конкуренцията, тъй като на практика те представляват само спелка с недвижим имот. Земеделските стопани остават свободни да използват земята, която им остава, както намерят за добре.

Пример 2: в този пример вместо НПО да наема земя, група земеделски стопани, които отглеждат сходни култури в един и същ регион, се споразумяват да заделят поне 20 % от обработваемата си земеделска земя за използване като екологично насочени площи. Въздействието от такова споразумение е намаляването на площта на земята, която земеделските стопани използват във всеки един момент, и съответно намаляване на техните добиви, макар че това може да допринесе за други дейности, като например производството на мед.

Това споразумение вероятно ще ограничи конкуренцията, защото земеделските стопани се съгласяват да ограничат площта на земята, която всеки от тях използва за производство.

Пример 3: като част от регионална инициатива за хуманно отношение към животните, целяща да подобри условията на живот на свинете, участващите земеделски стопани са задължени да увеличат значително площта на прасе в своите стопанства над законоустановения минимум. Поради националното законодателство повечето земеделски стопани се затрудняват да увеличат площта, предназначена за отглеждане на свине. В резултат на това участващите земеделски стопани ще намалят броя на свинете, отглеждани на закрито през дадена година. Поради това инициативата ще гарантира, че земеделските стопани ще получат плащане, което да ги компенсира за инвестициите им и за намалената им продукция.

Това плащане вероятно ще ограничи конкуренцията, тъй като участващите земеделски стопани по подразбиране се съгласяват да отглеждат по-малък брой свине.

3. Ограничения, свързани с входящите ресурси

- (5) Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава изборът на входящи ресурси, може да повлияят на производствените разходи, което от своя страна влияе на цената, на която продуктът може да бъде продаден с печалба, или да ограничат вида на продуктите, които могат да бъдат произвеждани, тъй като потенциално ограничават способността на производителя да задоволи потребителското търсене.

Пример 1: група млекопреработвателни кооперации разработва знак за качество за сирена, при който се изисква производителите да удостоверяват, че млякото, използвано в техните сирена, е произведено изключително по определени „биодинамични“ методи, които надхвърлят стандартите за биологично земеделие съгласно правото на Съюза. Участващите производители на сирене са свободни да произвеждат други сирена от мляко, което не е произведено по тези биодинамични методи.

Това изискване за сертифициране вероятно ще ограничи конкуренцията. Въпреки че в споразумението се посочва използването на определени входящи ресурси, участващите производители на сирене са свободни да произвеждат сирена, използвайки други източници на мляко.

Пример 2: група млекопреработвателни кооперации разработва знак за качество на сирената, при който от производителите се изисква да удостоверят, че млякото, използвано в сиренето, е произведено единствено чрез прилагане на биодинамичните методи, посочени в първия пример. За разлика обаче от сценария в пример 1, при знака за качество се изисква цялото мляко, използвано в млекопреработвателното предприятие, да е произведено по биодинамични методи, за да се гарантира, че няма смесване на биодинамично произведено мляко с други видове мляко.

Това изискване за сертифициране вероятно ще ограничи конкуренцията, тъй като за разлика от сценария в пример 1, при който земеделските стопани са свободни да произвеждат колкото искат сирене, без да използват биодинамично произведено мляко, тук споразумението отнема на участващите млекопреработвателни предприятия свободата да използват други видове мляко за производство на видове сирене, които не носят знака за качество, като по този начин ги принуждава да използват биодинамично произведено мляко.

4. Ограничения, свързани с клиенти, доставчици или територии

- (6) Споразумения за устойчивост, в които от предприятието се изисква да не продава на определени клиенти или групи от клиенти, или да не продава извън определена територия или на определени територии, вероятно ще ограничат конкуренцията. Споразуменията за устойчивост, в които се изисква поемане на задължение да не се купува от други доставчици или от други територии, също вероятно ще ограничат конкуренцията. Същото важи и за споразумения за устойчивост, в които се ограничава възможността на конкурентни продавачи да продават на определени клиенти или територии или да купуват от определени доставчици или територии.
- (7) Когато такива споразумения за устойчивост са сключени между доставчик и препродавач, въпросът дали е вероятно споразумението за устойчивост да ограничи конкуренцията, ще зависи от позицията на доставчика и на препродавача на съответните им пазари. Например ако на даден доставчик се пада голям дял от доставките за търговците на дребно на съответния пазар, споразумение за устойчивост между търговец на дребно и доставчик, което ограничава свободата на доставчика да продава на други търговци на дребно, може да ограничи конкуренцията, ако други търговци на дребно не могат да получат необходимите доставки в резултат на споразумението за устойчивост. Аналогично, ако на търговец на дребно се пада голям дял от покупките на даден продукт, споразумение за устойчивост което ограничава способността му да се снабдява от други доставчици, може да ограничи способността на тези доставчици да продават своите продукти. Освен това, въпреки че едно отделно споразумение за устойчивост между търговец на дребно и доставчик само по себе си може да не е ограничавашо, ако други търговци на дребно и доставчици, на които се пада голям дял от доставките или покупките на пазара, също са сключили подобни споразумения за устойчивост, въздействието на тези споразумения за устойчивост, като цяло може да доведе до ограничаване на конкуренцията.

Пример 1: сдружение за регионално развитие разработва инициатива за агротуризм с цел опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, като същевременно отговаря на нарастващото потребителско търсене на устойчив туризъм. Участващите стопанства се съгласяват да засадят на определен процент от земята си цъфтящи растения, които подпомагат популацията на насекомите и същевременно правят пейзажа по-привлекателен. В замяна те получават възнаграждение или субсидии от фонд, който се финансира от участващите търговци на дребно, преработватели на храни и ресторанти. Тези предприятия получават правото да използват специално лого с цветя и са включени в местни туристически материали, в които се изтъкват устойчивите предприятия в района. Участието е доброволно и е отворено за всички стопанства и предприятия в региона.

Малко вероятно е това споразумение да ограничи конкуренцията. Споразумението за устойчивост не е пряко свързано с никакви параметри на конкуренцията. Въпреки че логото с цветя и схемата за реклама може да окаже въздействие върху рентабилността на стопанства или върху способността на местните предприятия да привличат клиенти, схемата е доброволна и отворена за всички.

Пример 2: в този пример същата схема за агротуризм се въвежда в регион, който се простира през границата на две държави членки. Стопанствата обикновено снабдяват клиенти от двете страни на границата, а туристите, които посещават региона, обикновено посещават дестинации от двете страни на границата. Схемата е достъпна само за стопанства и предприятия в една от двете държави членки.

Тази схема вероятно ще ограничи конкуренцията. За разлика от сценария в пример 1, при който участието е достъпно за всички, в този случай могат да участват само стопанства и предприятия от едната страна на границата. Тъй като схемата може да засегне както рентабилността на участващите стопанства, така и способността на участващите предприятия да привличат клиенти, има вероятност тя да ограничи конкуренцията спрямо конкурентните стопанства и предприятия от другата страна на границата.

Пример 3. За да се намали разхишението на храни, група кооперации разработва кодекс за добро поведение, в който подробно са описани стъпките, които селскостопанските производители, преработвателите и търговците на дребно трябва да предприемат, за да намалят хранителните отпадъци. Кодексът е разработен с участието на представители на академичните среди и НПО и не облагодетелства конкретни селскостопански производители, преработватели или търговци на дребно. Участието е доброволно.

Малко вероятно е този кодекс да ограничи конкуренцията. Участието е доброволно и кодексът не третира дискриминационно някои участници за сметка на други.

Пример 4: в този пример, като част от кодекса, описан в пример 3, членовете на кооперацията се договарят да продават продукцията си само на търговци на дребно, които са се присъединили към кодекса.

Този кодекс вероятно ще ограничи конкуренцията, тъй като неучастващите търговци на дребно вече няма да могат да купуват селскостопански продукти от толкова широк набор доставчици, както преди споразумението за устойчивост.

5. Ограничения, свързани с обмена на информация

- (8) Споразуменията за устойчивост могат да включват обмен на непублична информация между конкуренти. Обменът на непублична информация е вероятно да ограничи конкуренцията, ако информацията би могла да окаже влияние върху начина, по който получателят се конкурира на пазара. Такава информация често се нарича „търговска информация с чувствителен характер“.
- (9) Основен принцип на конкуренцията е, че всяко предприятие трябва самостоятелно да определя своята търговска политика. Чрез обмен на търговска информация с чувствителен характер в рамките на споразумение за устойчивост конкуриращите се предприятия могат да премахнат несигурността за това как ще реагират на пазара. Това може да улесни постигането на общо споразумение за това как да се държат на пазара, като по този начин се намали или премахне конкуренцията между предприятията.
- (10) Дали информацията, обменена в рамките на дадено споразумение за устойчивост може да бъде търговска информация с чувствителен характер, зависи от естеството на информацията и от контекста, в който тя се разкрива. Някои видове информация са чувствителни от гледна точка на конкуренцията по своята същност. Например информацията, свързана с намеренията за ценообразуване или стратегическите планове на даден оператор, обикновено е търговска информация с чувствителен характер, тъй като конкурентите, които се споделят с нея, могат да адаптират конкурентното си поведение в съответствие с нея.
- (11) Друга информация може да бъде търговска информация с чувствителен характер в зависимост от това колко подробна е тя. Колкото по-конкретна е информацията, толкова по-вероятно е конкурентните субекти да могат да я използват, за да предвидят намеренията на конкурента си.
- (12) По подобен начин давността на информацията може да определи дали тя е търговска информация с чувствителен характер. Колкото по-стара е информацията, толкова по-малка е вероятността тя да разкрие предвиденото поведение на конкурентите или да спомогне за постигането на общо разбиране за това как да се конкурират на пазара.
- (13) В други случаи определена информация може да е решаваща, за да се позволи наличието на конкуренция. В такива ситуации споразуменията за устойчивост, които ограничават възможността на някои предприятия да имат достъп до подобна информация, могат да затруднят конкуренцията на изключените предприятия или да създадат пречки за навлизането на нови участници на пазара или за разрастването на други конкурентни предприятия.

Пример 1: през всяко лято има периоди, в които количеството на някои зеленчуци надвишава търсенето, в резултат на което определена част от реколтата на полето или в складовете се разваля. За да се намалят такива отпадъци, група кооперации събира информация за засадените площи и добивите от вид зеленчук през изминалата година, както и за количеството на отпадъците след прибиране на реколтата във всички членуващи земеделски стопанства. Прави се обобщение на тази информация на регионално равнище и то се публикува на публично достъпен уебсайт. Кооперациите изготвят съвместна препоръка за своите членове за това как да се справят с отпадъците от реколтата въз основа на най-добрите практики на своите членове.

Малко вероятно е тази практика да ограничи конкуренцията. Информацията в този случай е за минали периоди и е обобщена, поради което е малко вероятно дадено земеделско стопанство да е в състояние да предвиди в детайли какво ще направят неговите конкуренти на пазара.

Пример 2: в този случай групата кооперации се споразумява, че преди всеки сезон на засаждане всеки член на кооперацията ще докладва плана си за засаждане на своята кооперация. Кооперациите ще публикуват незабавно индивидуалните планове за засаждане на публично достъпен уебсайт, така че всяко земеделско стопанство ще може да коригира плановете си за засаждане, за да се избегне свръхпроизводство, което би довело до хранителни отпадъци.

Това споразумение е вероятно да ограничи конкуренцията. Информацията, която се обменя, е с чувствителен характер, тъй като се отнася до бъдещи планове, които са подробни и необобщени, а това позволява на всяка кооперация да знае какво нейните конкуренти планират да произведат през следващия сезон и съответно да намали производството си.

Пример 3: в този пример, вместо да обменят планове за засаждане, за да намалят хранителните отпадъци, като гарантират, че търсенето и предлагането са по-балансирано, кооперациите обменят информация за седмичните си доставки до конкретни клиенти.

Този обмен също вероятно ще ограничи конкуренцията. Засегнатата информация, в т.ч. обем на продажбите и самоличности на клиентите, е с чувствителен характер, а данните са актуални. Обменът на тези данни би улеснил кооперациите да постигнат мълчаливо съгласие, че не трябва да се конкурират енергично за определени клиенти.

- (14) За повече информация относно анализа на споразуменията за устойчивост съгласно член 101 от ДФЕС, включително споразуменията, които не попадат в обхвата на член 210а, вж. раздел 9 от Хоризонталните насоки ⁽¹⁾.

6. Ограничения, свързани с начина, по който се определят стандартите за устойчивост

- (15) В някои случаи начинът, по който се определя стандартът за устойчивост, може сам по себе си да доведе до ограничаване на конкуренцията. По-специално опасения могат да възникнат, когато участието в стандарт за устойчивост дава на участниците конкурентно предимство пред неучастващите в него или когато начинът, по който се определя стандартът, може да даде на някои участници предимства пред други участници. Приемането на даден стандарт за устойчивост по необходимост възпрепятства предприятията да приемат различни стандарти за устойчивост, което също може да породи опасения.

Пример 1: за да се борят с антимикробната резистентност, предприятия за семена и сдружение, представляващо производителите на тикви, разработват съвместно стандарт за борба с брашнестата мана, който намалява необходимостта от прилагане на антимикробни продукти по време на обработката на почвата. Земеделските стопани, които прилагат стандарта, имат право да използват определен знак за качество, а сдружението, представляващо производителите на тикви, инвестира в повишаване на осведомеността на потребителите относно антимикробната резистентност. Стандартът включва различни земеделски практики и изисква използването на сортове тикви, за които е доказано, че притежават определено равнище на устойчивост на брашнеста мана. В сдружението могат да членуват всички производители на тикви и предприятия за производство на семена, както и изследователи в тази сфера. Всички членове имат право да участват в разработването на стандарта. Заседанията на комитета по стандартизация на сдружението се предават на живо, а всички съответни подготвителни документи се публикуват на уебсайта на сдружението. Приемането на стандарта се подлага на гласуване от всички членове на сдружението, като всеки от тях има право на един глас. Участието в схемата за стандарта и знака за качество е доброволно.

⁽¹⁾ Съобщение на Комисията — Насоки относно приложимостта на член 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на споразуменията за хоризонтално сътрудничество (ОВ С 259, 21.7.2023 г., стр. 1).

Малко вероятно е този стандарт да ограничи конкуренцията. Възможността за вземане на участие в определянето на стандартите е предоставена за всички членове на сдружението, а стандартите се приемат по открит и прозрачен начин. Членовете на сдружението са свободни да избират дали да приемат стандарта.

Пример 2: в този случай фактите са същите като в пример 1, с изключение на това, че стандартът изисква използването на определени патентовани хибридни сортове, въпреки че други сортове предлагат подобна устойчивост на брашнеста мана.

Това специфично изискване вероятно ще ограничи конкуренцията. Въпреки че участието в стандарта е доброволно, кампанията за повишаване на осведомеността има за цел да накара производителите на тикви да се съобразят със стандарта. Това вероятно ще се отрази на конкуренцията както между производителите на тикви, така и между предприятията за семена, тъй като стандартът дава предимство на определени сортове тикви пред други. Освен това, като ограничава свободата на производителите на тикви да избират други сортове, стандартът би могъл да попречи на производителите на тикви да използват по-ефективни сортове, които биха намалили в още по-голяма степен нуждата от антимикубно третиране.

Пример 3: в този случай сдружението от пример 1 има различни правила и процедури за членство. В него могат да членуват не само всички производители на тикви, но и селекционерите на семена. Годишните такси се определят въз основа на годишния оборот на всеки член, а правото на глас се определя пропорционално на годишните такси на члена. В резултат на това малък брой големи предприятия за семена контролират достатъчно гласове, за да приемат стандарта независимо от гласовете на производителите на тикви.

Има вероятност определянето на правата на глас да ограничи конкуренцията. Процесът на определяне на стандартите ще стимулира големите предприятия за семена да предпочитат собствените си сортове пред тези на други производители на семена.

Пример 4: в този случай фактите са същите като в пример 1, с изключение на това, че сдружението, представляващо производителите на тикви, приема решение, с което изисква всички членове да приемат стандарта. Производителите на тикви, които не желаят да приемат стандарта, могат да напуснат сдружението, но по този начин ще загубят достъпа си до ценна маркетингова и техническа подкрепа.

Има вероятност това решение да ограничи конкуренцията. Въпреки че производителите на тикви могат да решат да не приемат стандарта, необходимостта да напуснат сдружението, за да го направят, създава вероятност много производители на тикви да приемат стандарта и в резултат на това да се ограничи конкуренцията по отношение на качеството и цената.